

9 TL (KDV DAHİL)

EKOİQ

OCAK 2012 SAYI:13

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

DURBAN'DAN SONRA

YENİ SORUNLAR, YENİ YOLLAR

myclimate
Türkiye
Karbon Nötr Basılı Materyal
© myclimate Türkiye - İklim Koruma Ortaklığı

**Türkiye'nin
İlk Karbon Nötr
Yayını Olduk!**

Elektrikli ve Elektronik Atıklarınıza Çözüm Sunuyoruz

HAYATA

RENK

KATIYORUZ

Exitcom Recycling Atık Taşıma Toplama Dep. ve Elek. San. Tic. Ltd. Şti.

Almanya Merkez
Burchard-Retschy-Ring 9
D-31275 Lehrtel/Hannover
Tel: 0049 5132 824 999
Fax: 0049 5132 872 407

İzmit Şube
Bağdat Cad. No:40 TR-41170
Suadiye Kartaltepe/Kocaeli
Tel: 0090 262 352 36 76
Fax: 0090 262 352 36 81

EXITCOM
recycling for future

www.exitcom.com info@exitcom.com

Barış Doğru
baris@ekoik.com

İklim Değişikliği Ayaklarımızın Ucunda Başlıyor!

İki yıl su gibi akıp geçmiş. Siz bu satırları okurken 2012 yılına çoktan girmiş olacağız. Bu süre boyunca, mavi gezegenin kırılgan dengeleri ve insan oğlu ve kızının hoyratlığı üzerine çok kelam ettik. Ama ne sözler tükendi ne de sorunlar...

Yılı kapatırken yaşanan ve nefesimizi tutarak izlemeye çalıştığımız Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği 17. Taraflar Konferansı ya da kısa adıyla COP17, bir çok şey göstermiş, anlatmış olabilir ama açıkçası bizim aldığımız en büyük ders, birilerinden medet ummanın, başkalarından çare veya aman dilemenin, başkasının aklına güvenmenin çok da iyi bir yol olmadığı yönündeydi. Hükümetlerin anlamamasının birçok nedeni olabilir; kimileri çok haklı veya çok haksız da olabilir ama ortada açık seçik bir durum var: Ulusal sınırlara hapsolmuş kafalar, küresel bir sorunu kavrayamıyor, dolayısıyla çözemiyor. Düşünsenize, İklim Değişikliği nedeniyle oluşacak felaketler sanki o konuyla ilgilenmeyen ülkenin insanlarını vurmayacak. Dünyada insanlığın yarattığı her şey ulusal sınırlarla bölünmüş durumda: Para, bayrak, toprak vs. Ama saatte bilmem ne kadar hızla ilerleyen bir fırtınanın, bir ülkenin sınırında vize beklediğini hiç gördünüz mü? Veya kuraklığın, bir ülkenin gümrük kapısında, "bir arkadaşına bakıp çıkacağım" dediğine rastladınız mı?

Küresel ısınmanın yeryüzünde yaşayan herkesi (sadece insanları da değil, tüm canlıları) vuracağını bilmemek mümkün mü? Peki, bunu bile bile, "ulusal çıkarlarım" diye

feryat etmenin bir anlamı var mı? Anlaşamadığımız takdirde o ulusal çıkarlar yine çok ağır bir şekilde zedelenmeyecek mi?

Sorular çok açık; yanıtları da ama ben şimdiye kadar bu sorulara karşı kendini muhatap kabul eden bir ulusal siyasetçi veya yönetici görmedim. Bu tespitlerin sonucunda, hükümetlerarası toplantılardan veya Birleşmiş Milletler Zirveleri'nden hiçbir sonuç almak mümkün değil; dolayısıyla vakit kaybidir gibi nihai bir saptamaya ulaşmaya çalışmıyorum. Son bir yıl içinde ama özellikle Cancun ve Durban sonrası oluşan ve giderek daha fazla kişinin sahip olmaya başladığı yeni bir bakış açısı düzeyini, yeni bir görme biçimini açıklamaya çalışıyorum.

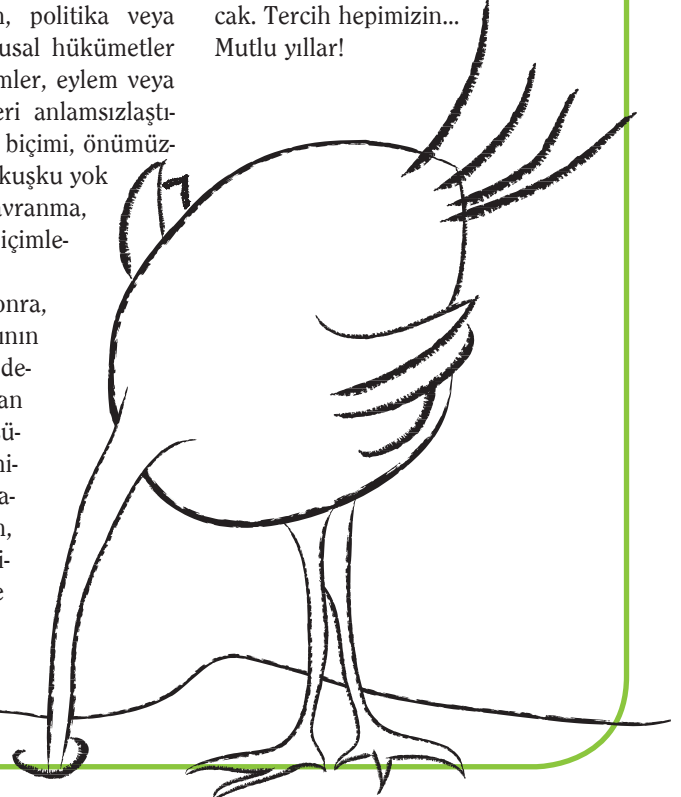
Tavan veya taban, politika veya gündelik hayat, ulusal hükümetler ya da yerel yönetimler, eylem veya kuram gibi ikilikleri anlamsızlaştırıyor bu yeni görme biçimi, önümüzdeki dönemde, hiç kuşku yok ki hızla kendi davranma, eylem ve anlatma biçimlerini de yaratacak.

Bu noktadan sonra, tüm canlı varlığının hayatını kesin ve derin bir tehlikeye atan İklim Değişikliği sürecine karşı kendimizi orada veya burada tanımlamamızın, şu veya bu kimliğimizle mücadele etmemizin çok da önemli olmadığını düşünüyorum. Bulduğumuz

yer, bu hayati mücadelenin de başladığı yer olarak kabul edilmeli. Çünkü iklim değişikliği, tüketim alışkanlıklarımız ve üretimdeki rolümüzle, yani mavi gezegende kapladığımız o küçücük yerle başlıyor. Aynı Nasreddin Hoca'nın dünyanın merkezi neresi sorusuna verdiği yanıt gibi: "Ayağımın bulunduğu yer; inanmayan ölçsün!" İnanmazsanız ölçün!

Yurttaş, tüketici, üretim güçlerinin parçası, aktivist, iş insanı, yönetici, konuşmacı, facebook, twitter kullanıcısı, STK üyesi, okur, anne, baba, evlat, yeğen, tüm kimliklerimiz, yeteneklerimiz ve azmimizle bu işin içinde yer almazsak, gelecek nesillerin yüzüne bakamayacağız. 2012 yılı bütün bu seçimlerimizin yılı olacak. Tercih hepimizin...

Mutlu yıllar!

BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
adına sahibi
Zülfü Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Dicleli dergi@ekoik.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoik.com

Art Direktör
Özlem Sarar D.

Editör
Balkan Talu balkan@ekoik.com
Duygu Yazıcıoğlu duygu@ekoik.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve Arı Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğan - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü,
Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu Üyesi, Yeşil Bilgi
Platformu Yöneticisi
Dr. Erhan Baş - Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim
Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye
Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme Müdürü
Engin Güvenç - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma
Derneği Genel Sekreteri
Prof. Dr. M. Pınar Mengüç - Özyeğin Üniversitesi, Enerji,
Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji,
Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu Başkanı

Reklam Koordinatörü
Semra Akyüz semra@ekoik.com

Reklam Satış Müdürü
Aslı Kaçar asli@ekoik.com

Yazı Kurulu
Barış Gencer Baykan, Deniz Sözüdoğru

Redaksiyon
Şöhret Baltas

Katkıda Bulunanlar
Mutlu Dinçer, Eren Dönmez, Hilal Gülyurt, Özgür Güvenç

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abonelik
Neslihan Öztürk
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Yayın Adresi:
BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak, No: 5 SBK İş Merkezi,
B Blok Kat: 3 Kısıklı - Üsküdar 34692 / İst.
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL
Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Dağıtım: Dünya Süper Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Tel: 216 681 19 67-68 Fax: 0216 680 39 73

Ayda bir yayınlanır. Yerel Süreli Yayın
ISSN 1309-441-6

www.ekoik.com

İÇİNDEKİLER

22 Türkiye'nin İlk Rüzgâr Türbinli Köyü: Akbıyık

Borçlarınız yüzünden elektriğiniz kesilirse ne yaparsınız? Bursa Akbıyık Köyü ahalisi elektriklerini kendileri üretmeye karar vermişler ve köyün tepesine bir rüzgâr türbini dikmişler. Henüz hizmete açılmamış türbin için yorumlar muhtelif.

28 Durban'dan Sonra: İş Başa Düştü!

Cancun'daki COP 16'dan sonra bardağın yarısı dolu mu boş mu diye sormuştuk. Yine sorduk ve muhtelif yanıtlar aldık. Kesin olan tek şey ise, işin başa düştüğü ve zamanımızın azaldığı. O yüzden hem tabandan hem tavandan ses çıkarmanın tam zamanı...

38 Durban mı, O da Ne?

BM 17. İklim Zirvesi, sıkı tartışmalarla geçti gitti. Peki, "sokaktaki insan"ın bundan haberi oldu mu? EKOIQ ekibi olarak sokaklara çıktık ve sorduk. Yanıtlar parlak değil; baş suçlu da medya gibi görünüyor...

42 Amerika'da İngiliz Usulü Gıda Devrimi

Biz İngiliz şef aşçı Jamie Oliver'ı otuz dakikada hazırlanan basit tarifleriyle tanıyor olabiliriz ama Oliver'ı esas özel kılan ABD yemekhanelerinde fast food'a açtığı savaş. Zira evlerde yemek pişmiyor ve cümle okul yemekhaneleri fast food servis ediyor. Bu gidişe dur demek de Jamie Oliver'a düşmüş.

49 Tek Yol Uluslararası Anlaşma mı?

Durban görüşmelerinin hemen öncesinde İngiltere hükümeti eski bilim danışmanı David King ve BM Çevre Programı Genel Müdürü Achim Steiner temel bir metodoloji tartışması başlattılar. Bir türlü imzalanamayan bağlayıcı anlaşmalar yöneticiler ve devletlerin kaçışı için can simidi mi olacak? Yoksa tam da bu yüzden küresel bir metin mi gerekiyor?

54 Karbonlar Saydamlaşmaya Devam Ediyor

Türkiye'de 2010 yılından itibaren yürütülen Karbon Saydamlık Projesi'nin (CDP) ikinci yıl rapor sonuçları 18 Kasım 2011'de açıklandı. Karbon salımlarını açıklayan şirketler artıyor...

56 Modaya "Mikrop" Bulaştı

Londra Sanat Üniversitesi Öğretim Görevlisi Suzanne Lee liderliğindeki bir ekip tarafından geliştirilen BioCouture yöntemi sayesinde bakterilerden kumaş üretilabiliyor. Bu yöntem Time dergisi tarafından derlenen "2010 Yılıının En İyi 50 Buluşu" listesine de girmeyi başardı.

Artık Her Ay
Sizlerle...

60 “Orkinos Krizinden Herkes Sorumlu”

Greenpeace Uluslararası Denizler Politikası Danışmanı Sebastian Losada, “Son 10 yıldaki faaliyetleri nedeniyle Akdeniz ülkelerinin hepsinin bu krizde sorumluluğu var” diyor.

64 “Türkiye Daha Öğrenme Sürecinde”

Dünyanın sayılı büyüme danışmanlığı ve araştırma gruplarından biri olan Frost&Sullivan 1,5 yıldır Türkiye’de de faaliyet gösteriyor. Şirketin küresel bazda yenilenebilir enerjinin geleceği üzerine hazırladığı raporun Türkiye sorumlusu Özge Özeke, “Devlete biraz zaman tanınmalı” diyor.

67 Durban’dan Sonra Top Yerel Yönetimlerde!

Hükümetlerin iklim değişikliği konusunda bağlayıcı bir anlaşma imzalaması hem geç hem de güç olacak gibi görünüyor. Bugüne kadarki iklim müzakerelerinden çıkan sonuçlardan biri de bu.

Bu yüzden küresel ısınmayla mücadelede yerel yönetimlerin önemi

giderek artıyor.

80 “Sürdürülebilirlik için Yurttaşlar Örgütlü Olmalı”

Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi İcra Komitesi Üyesi Prof. Dr. Korel Göymen, sürdürülebilirlik için yerel yönetimlerin ve yurttaşların örgütlülüğünün önemini vurguluyor.

84 Tavukların Mutlu mu Acaba?

Fabrikaların, çiftliklerin yerini aldığı bir çağda Joel Salatin hayallerindeki çiftliği yönetmeye devam ediyor. Gıda A.Ş. (Food Inc) filmiyle daha çok tanınmaya başlanan Salatin, yaptığı işi “organik ötesi” olarak tanımlıyor.

90 GE ve MetCap’den Güneş, Rüzgâr ve Doğalgaz Evliliği

MetCap’le birlikte gerçekleştirmeye hazırladıkları yeni projeleri anlatan GE Energy Türkiye Genel Müdürü Mete Maltepe, “İki hedefimiz var” diyor: “Ürünlerimizin karbon salımını azaltmak ve yenilenebilir enerji kullanımını artırmak”.

93 Yeşil United

Manchester United’ın eski kaptanı Gary Neville, futbolcu arkadaşlarını çevre sorunları konusunda örgütlemek için az uğraşmamış. Ama Ada Futbolu’nda yalnız da sayılmaz... David James, Solskjaer ve diğerleri...

103 Ekonomik ve Ekolojik: Otostop

Otostop deyip geçmemek lazım. Bu ulaşım yöntemini benimseyen insanlar giderek daha örgütlü hâle geliyor. Nasılımı, otostopla 20’den fazla ülkede 12 bin kilometreden fazla yol yapan Engin Kaban EKOIQ dergisi için yazdı.

HER SAYIDA

4 Haberler Avrupa’nın En Mükemmel Bilim İlaç, BASF’ye İki LEED Birden, Jetgiller Gerçek mi Oluyor?..

92 Uygarca Uygur Özemi yazılarıyla artık her ay EKOIQ’da. İlk yazı: İklim Değişikliği Çıkmazı

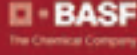
98 Yeşil Trend Sürdürülebilirlik hayatımızın her alanına sirayet etti artık. Moda ve tasarım dünyası da topa hızlı girdi. Yeşil trendler bundan sonra her ay EKOIQ’da...

102 Okur Mektubu “Herkes Bu Dergiden Bahsediyorum” ...

108 Gözümüzden Kaçmayanlar Somon balıklarında bulaşıcı Salmon Virüsü, Bolu’da tavuk ve hindiden enerji; pirinçte radyoaktif sezyum maddesi; 20 cm’nin altında 19 kasa lüfer...

112 Kitap Rüzgârın Hikâyesi, Küçük Yeşil Adımlar, Radikal Bir Sanayiciden İş Dersleri

BASF'ye İki LEED Birden

Sanayi kuruluşları ve konut alanları bir arada konuşlandığı için, yapılan araştırmalarda kanser vakalarının Türkiye ortalamasının 30 kat üzerinde olduğu öne sürülen Dilovası'ndan çevre adına sevindirici bir haber geldi. Kimya şirketi BASF Dilova'da bulunan merkez binasını yenileyerek "Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik (LEED) Gold" sertifikası aldı. Şirketin, çevre dostu ve enerji verimli ürünleri kullanarak yenilediği bina, Türkiye'de LEED Gold sertifikalı ilk renovasyon projesi olma özelliği taşıyor. Ayrıca BASF'nin Gebze'de yeni inşa edilen Yapı Kimyasalları Lojistik ve Teknik Geliştirme Merkezi binası da LEED Platinum alarak, Türkiye'de en yüksek dereceyle LEED alan endüstriyel bina oldu.

Dünya Gelecek Enerji Zirvesi

Dünyanın en önemli çevre konulu toplantılarından biri olan 5. Dünya Gelecek Enerji Zirvesi (WFES) 16-19 Ocak 2012 tarihleri arasında Abu Dabi'de düzenlenecek. Dünyanın her yerinden, konunun yaklaşık 150 saygın ismi, uluslararası karar mercileri, inovatörler, yatırımcılar ve işadamları biraraya gelerek, gelecek ve enerji yönetimi konusunu değerlendirecek. Zirvenin bu yılki ana konusu ise, "Sürdürülebilir Yenilikleri Hızlandırmak" olarak belirlendi.

Avrupa'nın En "Mükemmel"i Bilim İlaç

Bilim İlaç son üç senedir Avrupa'da, başvuran hiçbir firmanın alamadığı Avrupa Kalite Büyük Ödülü'nün sahibi ve bu ödülü alan ilk ilaç firması oldu. Firma bu büyük ödülün yanı sıra Müşteriler İçin Değer Katma, Süreçlerle Yönetim, Vizyoner, Esin Veren ve

Bütünsel Liderlik ve Dengeli Sonuçlar Gerçekleştirme kategorilerinde de başarı ödülleri aldı. 25 Ekim 2011'de Münih BMW Welt'te düzenlenen törende ödülleri Bilim İlaç Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Karaağaç ve Genel Müdür Dr. Erhan Baş aldı.

Greenpeace'ten Nükleer Baskını!

Greenpeace etkili çevre eylemlerine tam gaz devam ediyor. Bir grup Greenpeace eylemcisi Paris'e 95 km uzaklıktaki Nogent-sur-Seine nükleer santralini pankartlarla bastı hatta işgal etti. "Güvenli Nükleer Yoktur" pankartlarıyla tesisin çatısına çıkan dokuz eylemciden yedisi eylemden sonra tutuklandı. Bilindiği üzere enerji uzmanları Fransa'nın enerjisinin yüzde 75'ini nükleer tesislerden elde ettiğini söylüyorlar. Bu arada Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy de "Almanya'nın yaptığı gibi nükleerden vazgeçmek niyetinde değiliz" demecini verdi.

Aydınlatmada Yüzde 60 Tasarruf

Aydınlatma sektörünün önemli firmalarından Cemdağ Aydınlatma, tasarruflu aydınlanma müjdesi veriyor. Firmanın ürettiği Ecoeff serisi profesyonel endüstriyel aydınlatma armatürleri yüzde 60'a varan enerji tasarrufu sağlıyor. Türk Patent Enstitüsü'nden tasarım tescilli olan Ecoeff armatür serisi, enerjide sağladığı tasarrufa ek olarak, endüstriyel tesislerde karbondioksit salımlarını ve malzemedeki diğer zehirli bileşenlerin oranını azaltmasıyla da öne çıkıyor.

Yıka as kurut topla; 1 metrekarede de olabilir.

Bosch, amaşır ve kurutma makinelerinin üst üste kule montajı sayesinde, zamanda ve mekânda özgürlük sağlıyor.

Bosch, amaşır yıkama ve kurutma sürecini daha da kolaylaştırdı. Makinelerin üst üste montajı, hem yerden hem zamandan kazandırıyor, çamaşır gününde yaşanan "görüntü kirliliği"ni de ortadan kaldırıyor. Kısacası, sizi özgür kılıyor. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Bosch aęrı Yönetim Merkezi:
444 6 333

Gez Ama Az Karbon Sal!

Arkitera Mimarlık Merkezi, iyi bir tema ve buna paralel olarak düşük karbon salımını hedefleyen bir rota belirleyen adaylara 15 günlük bir zaman diliminde Türkiye'de istediği şehirleri gezme fırsatı sunuyor. Bu yıl ikinci kez verilecek olan seyahat bursunu kazanan kişi, Haziran-Eylül 2012 tarihleri arasında herhangi bir 15 günlük zaman diliminde seyahatini gerçekleştirebilecek. Yarışma 20 - 25 yaş arasındaki mimarlık, şehir ve bölge planlama, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve çevre tasarımı bölümü öğrencileri ve mezunlarının katılımına açık olacak. Katılımcılardan Arkitera Mimarlık Merkezi'nin faaliyet alanı olan fiziksel çevre kalitesi ve gayrimenkul sektörü çerçevesinde bir tema belirlemeleri ve 15 günlük zaman diliminde Türkiye sınırları içerisinde istedikleri şehirler arasında düşük karbondioksit salımını hedefleyen bir rota belirlemeleri bekleniyor. Son başvuru, 15 Şubat 2012. Detaylı bilgi: www.arkitera.com

Olimpiyatlarda Çevre Kazanacak

Temmuz ayında Londra'da başlayacak olan 2012 Yaz Olimpiyatları gelmiş geçmiş en sürdürülebilir olimpiyat organizasyonu olmaya hazırlanıyor. Zira Olympic Park'ta düzenlenecek etkinliklerde atıkların en az yüzde 70'inin geridönüştürülmesi hedefleniyor. Hal böyle olunca, sporcular kendi alanlarında birbirleriyle yarışırken uluslararası firmaların da sürdürülebilirlik faaliyetlerini dünyaya göstermek için birbirleriyle rekabete

gireceklerini tahmin etmek zor değil. Coca Cola da olimpiyatlarda atık yönetimi görevini üstlenen Sita UK'le işbirliğine girerek, geridönüştürülmüş temiz pet şişelerden Coca Cola şişesi elde etmek gibi ulvi bir göreve niyetlenmiş. Üretim yaptığı her bölgede, su tüketimi konusunda özenli duruşuyla dikkat çeken firmanın bu seferki hedefi, olimpiyatlarda tüketilen kola şişelerinden 80 milyon tane yeni kola şişesi elde etmek.

Herkes "Bill" diği İşi Yapsın!

Microsoft'un kurucularından Bill Gates, bilgisayardan sonra bu sefer de nükleer santral işine el atmaya niyetlendi. Gates, merkezi Washington'da bulunan ve yeni nesil reaktörlerle, nükleer santralden karbonsuz enerji elde etmeyi amaçlayan şirketi TerraPower'ın Çin'in Ulusal Nükleer Enerji Şirketi'yle görüşüğünü ve bu işe tam 1 milyar dolar yatırılabileceğini belirtti. Anlaşılan Gates, Microsoft'la bilgisayar endüstrisini şekillendirdikten hatta yeniden yarattıktan sonra şimdi de enerji sektöründe bazı değişikliklere imza atmayı hedefliyor. Bunun için ilk hedefiyse, santralleri bugünkülerden daha ucuz ve daha güvenli hale getirmek. Ancak söz konusu nükleerken, "daha" kelimesi ortadaki riskleri azaltabilir mi, orası belirsiz; Gates'in enerji sektörüne neden el attığı da öyle...

Klimaplus ve TEMA Türkiye'yi Yeşillendiriyor

Teknoloji öncüsü KlimaPlus'ın Türkiye distribütörü olduğu Mitsubishi Electric Klima Sistemleri, hem ürünlerinde hem de üretim faaliyetlerinde çevreye duyarlı bir yaklaşım gösteriyor. Yeni geliştirilen City Multi Düşük CO₂ Serisi çevreye daha az karbondioksit salıyor. Mitsubishi Electric Çevre Vizyonu çerçevesinde, 2011 yılı sonunda karbondioksit salım seviyelerini 1991 seviyelerine oranla yüzde 25 azaltmayı amaçladığı için, üretim aktiviteleri süresince enerji tüketiminden kaynaklanan salımlarını azaltma hedefiyle, üretimde enerji tasarruflu aktiviteleri destekliyor. Klima sektöründe yarattıkları bu farklılığa dikkat çekmeyi amaçlayan KlimaPlus ayrıca TEMA Vakfı aracılığıyla, müşterileri adına fidan dikerek, Türkiye'nin yeşillenmesine de katkı sağlıyor.

Doğaya Saygılı Enerji...

Hayatın devamlılığı, sürekli ve kaliteli enerji üretmek kadar, doğal kaynaklarımızın sürekliliğini sağlamaya bağlı... Çevre dostu ve yüksek verimli tesisler kurup işleterek, yeni kaynaklardan temiz enerji üretmek gerek. Tüm çalışanlarımızın ortak anlayışı ve katılımıyla biz, bu hedefi gerçekleştirmek için buradayız. "Enerji çemberimiz", ülkemizin geleceği adına, üstlendiğimiz sorumlulukların simgesi. Bugün, yarın ve daima... Enerjisa. **Hayatın yanında.**

ENERJİSA

Verbund | SABANCI

Karbon Ayakizine Ödül...

Tüm dünyadaki halka açık şirketlerin sera gazı salım miktarlarını kurumsal yatırımcıların bilgisine sunan CDP'nin (Carbon Disclosure Project/Karbon Saydamlık Projesi) Türkiye'de verdiği "2011 Turkey-Carbon Disclosure Leadership" (2011 Türkiye Karbon Saydamlık Liderliği) Ödülleri açıklandı. Buna göre, Zorlu Enerji Grubu ve Türk Telekom, sera gazı salımı ve iklim değişikliği riskleri yönetim stratejilerini kamuyla en şeffaf şekilde paylaşma kriterinde en yüksek puanı alarak, Türk Telekom ile birlikte Karbon Saydamlık Liderliği Ödülü'nün sahibi oldu. İlki 2010'da açıklanan raporun ikinci yıl sonuçları, Sabancı Üniversitesi ile Ernst&Young Türkiye Ofisi'nin katkılarıyla hazırlandı ve Uluslararası Enerji Ajansı Başekonomisti Fatih Birol'un da katıldığı toplantıyla kamuoyuna duyuruldu. Rapor, Türkiye'de iklim değişikliği ile ilgili ana eğilimleri ve şirket raporlarının analizini içeriyor.

Büyük Şirketler: Su Sorunu Geliyor

Karbon Saydamlık Projesi (CDP) kapsamında yayınlanan Su Saydamlık Küresel Raporu 2011'de, küresel su sorunu, kıtlık ve sel gibi riskler belirtiliyor. Bu risklerin önümüzdeki beş sene içinde dünyayı etkilemeye başlaması, bilhassa büyük şirketleri vurması bekleniyor. Rapor için yaklaşık 500 küresel firma üzerinden araştırma yapıldı; araştırmada firmaların yüzde 59'unun rapordaki felaket senaryolarını gerçekçi bulduğu, geri kalan yüzde 41'in ise riskin farkında olmadığı, olsa bile suyun işleri için ne kadar önemli olduğunu dikkate almadıkları belirtildi.

Jetgiller Gerçek mi Oluyor?

Çoğumuz, Jetgiller adlı çizgi filmi izlemiştir. Hayal gücümüze sığmayacak karmaşıklıkta robotların, uzaylıların ve tuhaf araçların bulunduğu çizgi film, belirsiz bir gelecek zamanda geçer. Çizgi filmin en dikkat çekici unsurlarından biri de havada uçan teknolojik vasıtalar. İşte e-Volo firmasının ürettiği, ultra hafif "multikopter" de Jetgiller'in bilinmeyen zamanından fırlayıp bugüne gelmiş gibi. Araç, pilates topunun üstüne blender yerleştirilmiş hissi uyandırır da, helikoptere göre hem kullanım hem enerji verimliliği bakımından daha avantajlı görünüyor. Zira, henüz deneme aşamasında olan aracın acil kalkış ve inişlerde helikopterden daha

rahat olduğu ve bir saatlik uçuşa yalnızca 6 euro'luk lityum pile ihtiyaç duyacağı varsayılıyor. Araç bu haliyle "hayallerdeki taşıma aracı" değil ancak firma daha uzun ömürlü piller ve hibrid teknolojisi desteğiyle sistemin geliştirilebileceğini söylüyor.

...Ve Çiçekler Doktor İster

Kimileri evinde yetiştirdiği çiçeklerle arkadaşlık ilişkisi kurar. Pencere önünde yetiştirdiği Afrika menekşeleriyle dertleşen, orkidesinin omzuna yaslanıp ağlayan çok sayıda insan vardır. Peki, düpedüz canlı yerine koyup duygusal bağ kurduğumuz, muhabbete girdiğimiz bitkilerin hastalandığı, hatta doktora ihtiyaç duyduğu hiç aklınıza geldi mi? 15-18 Aralık tarihleri arasında

Yeşilköy CNR İstanbul Fuar Merkezi'nde gerçekleştirilen Flower Show 2011, bitkileri hastalanan ya da hastalanmaması için önlem almak isteyen ziyaretçilerle konunun uzmanlarını biraraya getirdi. Eva Maya, Sanem Kuyucuoğlu ve Asuman Şener gibi ünlü modellerin çiçek ve süs bitkilerinden yapılmış kıyafetlerle podyuma çıkması ise elbette fuarın en çok dikkat çeken etkinliği oldu.

SIEMENS

Park halindeki otomobiller de enerji sağlıyor.

Siemens'in elektromobilite konusundaki çözümleri, yarının enerji ağı için altyapı oluşturuyor.

Siemens'in ilk elektrikli otomobili "Electric Victoria", 1905 yılında Berlin caddelerinde boy gösterdiğinde, tek şarj ile 80 kilometre yol kat edebiliyordu. Geleceğin otomobilleriyse sadece güneş ve rüzgar enerjisiyle çalışacak. Dahası, enerji depolama cihazları olarak

gündelik hayatın enerji ihtiyacına katkıda bulunacaklar. Öyle ki evin önünde park halindeyken bile... Bu, Siemens'in yeni enerji çağında öncülük ettiği alanlardan ve gelecek nesillere sunmak için çalıştığı kalıcı çözümlerden sadece biri.

siemens.com/answers

Firmalar Rüzgar Enerjisi için Birleşti

Dünyanın en önemli firmaları enerji tüketimi faaliyetlerinin en az yüzde 25'ini rüzgar enerjisinden temin edeceklerini taahhüt ettiler. 18 Kasım 2011 tarihinde WindMade™ ve BM Küresel İlkeler Sözleşmesi tarafından organize edilen ve New York'ta gerçekleştirilen lansmanda firmalar taahhütlerini, yeni WindMade™ tüketici etiketiyle sertifikalandırdıklarını açıkladılar. WindMade™ etiketiyle firmalar, üretim süreçlerinde kullandıkları rüzgâr enerjisi ve diğer yenilenebilir kaynakların toplam enerjideki payını kamuoyuyla paylaşabiliyor. WindMade™, rüzgâr enerjisine olan talebi arttırarak yenilenebilir enerji pazarının büyümesini ve yatırımların artmasını hedefliyor. WindMade™ kurumsal liderleri ve kurucularının listesi şöyle:

- Motorola Mobility (mobil cihaz ve set-top üreticisi)
- Deutsche Bank (finansal hizmet sağlayıcı)
- BD (Becton, DickinsonandCo.) (tıp teknolojisi)
- Method (ev ve kişisel bakım ürünleri üreticisi)
- BetterPlace (elektrikli otomobil altyapısı)
- Widex (işitme cihazı üreticisi)
- Droga5 (bağımsız reklam ajansı)
- G24 Innovation (güneş enerjisi)
- Engraw (tekstil üreticisi)
- RenewAire (enerji geri kazanımı vantilatörü)
- TTTech (iletişim ve kontrol platformları tedarikçisi)
- Vestas Wind Systems (rüzgâr türbini üreticisi)
- PwC DK (profesyonel hizmetler)
- Bloomberg (finansal haber ve veri hizmeti)
- LEGO Group (oyuncak üreticisi)

Nesilleri Nükleer Santral'de Yaşayacak!

Nesli tükenmekte olan Amerikan timsahları huzur içinde yaşayacak bir yuva bulmuşa benziyor. Ancak yer seçimleri biraz ilginç. Zira timsahlar Miami'ye 24 mil uzaklıkta bulunan

Turkey Point Nükleer Tesisi'ni çevreleyen su kanallarında kümelenmeyi tercih etmişler. Normalde, bu "korkunç istila"dan kurtulmak için timsahları katletme yoluna gitmesi beklenen tesis yönetimi ise, tersine neslini yaşatmak için uzmanların büyük çaba harcadığı Amerikan timsahlarına zarar vermeden üretim yapmanın yollarını bulmaya çalışıyor. Tesis yalnızca timsahların değil su kaplumbağalarının da zarar görmemesi için çalışma programı başlatmış. Kim derdi ki, nesillerin devamı nükleer santrallerin bağrında gelecek?

Çocuklar "Ekolojik Ayak İzi"yle Tanıştı

"Ağaç yaşken eğilir" felsefesinden yola çıkacak olursak, doğa sevgisinin çocuklukta öğrenildiğinde insanın bünyesine işleyeceğini de rahatlıkla söyleyebiliriz. Yani okullar da en az aile kadar çocuklara çevre bilinci aşılmasında önemli bir misyona sahip. Doğa Koleji de ülkemizde bu misyonu en layıkıyla yerine getiren eğitim kurumlarından biri. Sosyal sorumluluk ve doğaya saygı çerçevesinde bireysel ve kurumsal anlamda pek çok projeyi hayata geçiren Doğa Koleji ve öğrencileri, gelenekselleşen bisiklet turuyla "Ekolojik Ayak İzi" ve kirlenen denizlerimize dikkat çekti. WWF-Türkiye, Bisikletliler Derneği ve Doğa Koleji'nin işbirliğiyle gerçekleşecek projenin ilk ayağı 20 Kasım 2011 Pazar günü Caddebostan Sahili'nde gerçekleşti.

Sürdürülebilir Yaşamlar ve Filmler

Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi'nin gerçekleştirdiği, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin de partnerlerinden olduğu Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali bu sene 2-4 Aralık tarihlerinde düzenlendi. Film gösterimleri ilk gün Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi, diğer iki gün ise Pera Müzesi Oditoryumu'nda yapıldı. Çevre ve sanatı buluşturan projelerden biri olan festivalde 16 belgesel, kısa filmler, konuşmacılar ve sürpriz müzik performansları ücretsiz olarak izlendi. Festivalde izleyiciler genel olarak "kaybolan kültürel ve biyolojik çeşitlilik, genetiği değiştirilmiş organizmalar, nükleer santraller, madencilikle değişen coğrafyalar, hastalıklı büyüyen şehirler, ekonomiler, endüstriyel olan her şeyin yarattığı türlü sorunlar ve bunlara karşılık yeni düşünce biçimleriyle dünyanın her köşesinde ortaya çıkan dönüşüm hareketinin umut veren belgeselleriyle" buluştu.

ekonomiyi seven ekoloji

BASF plastiklerinden yapılan otomobil parçaları araçların daha hafif olması ve böylelikle yakıt tasarrufu imkanı sunması için metal parçalar yerine kullanılabilir. Bu daha düşük emisyon, daha az yakıt ve daha fazla tasarruf demek. Artık hem çevreyi hem de cebinizi koruyabilirsiniz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.
www.basf.com.tr

International Year of
CHEMISTRY
2011
Global Sponsoru BASF

BASF

The Chemical Company

Greenpeace'in Yeşil Elektronik Rehberi'nde HP Birinci

Greenpeace, Yeşil Elektronik Rehberi'ni güncelleyerek kamuoyuyla paylaştı. Sürdürülebilir faaliyetleriyle dikkat çeken firmaların yer aldığı rehberde HP bu sene Dell ve Nokia'yı geride bırakarak birincilik makamına oturdu. Greenpeace bu sene rehberde yeni kriterler de ekledi. Elektronik ürünlerin üretim aşamasında çok fazla enerji sarfiyatı olduğu için, rehberin yeni bölümü enerji üzerine odaklanıyor. Bu bölüm, şirketlerin enerji kullandıklarını nasıl azaltacakları ve temiz enerji yasalarını nasıl destekleyebilecekleri üzerine.

Liste ve firmaların 10 üzerinden aldıkları puanlara şöyle:

1- HP	5.9
2- Dell	5.1
3- Nokia	4.9
4- Apple	4.6
5- Philips	4.5

Louvre, Toshiba'yla Aydınlanıyor

Dünyanın en ünlü yapılarından biri olan Louvre Sarayı, güzelliğini ortaya çıkaracak ama bunu yaparken ambiyansa zarar vermeyecek şekilde aydınlatılmıyordu, gereken de oldu. Louvre Sarayı Müzesi artık Toshiba LED teknolojisiyle aydınlanacak. Piramid, Piramidon ve Colbert Kökü, aydınlatmanın yumuşak parlaklığıyla her akşam ve gece parılayacak. Aydınlatma töreni, Toshiba Şirketi başkanı Norio Sasaki, Louvre Müzesi Direktörü Henri Loyrette ve birçok misafirin katılımıyla Louvre'da gerçekleştirildi.

“Tükenmemek için Verimli Tüket!”

“Ağaç yaşken eğilir” temalı haberlerimize bir yenisini daha ekliyoruz. Çevre dostu uygulamalarıyla dikkat çeken akaryakıt şirketi Starpet, bu uygulamalara tam gaz devam ediyor. “Tükenmemek için verimli tüket!” şiarını benimseyen firma, yeni kampanyası “Verimli Tüketim Hareketi” ile doğal kaynakların tahribatına karşı giriştiği mücadeleyi ilköğretim okullarına taşıyor. Bu kapsamda firma yetkilileri 16 Aralık Cuma günü Mersin Özel Tarsus Koleji öğrencileriyle buluşarak minikleri doğal kaynakların korunması konusunda bilgilendirdi; öğrencilere çöpleri nasıl ayrıştırmaları gerektiği, enerji kaynaklarını nasıl kullanacakları

öğretildi. Bir buçuk saatlik eğitim programı interaktif oyunlarla da desteklendi. Eğitim sonrasında Özel Tarsus Koleji Müdürü Erdinç Gültepe, Starpet yetkililerine teşekkür plaketi verdi.

En Tasarruflu Güneş Otomobili

ABD Michigan Üniversitesi Güneş Enerjisi Takımı (U-M) önce “SolidWorks yazılımı” ile güneş enerjisiyle çalışan bir aracın ağırlığını yaklaşık 100 kilo azalttı; sonra aracın aerodinamiğini yüzde 30 gibi büyük bir oranda geliştirmeyi başardı. Ve en nihayetinde Avustralya'daki 3 bin kilometrelik parkurda yapılan World Sollar Challenge isimli “Güneş Enerjili Araç Tasarımı Yarışması”nda üçüncü gelerek önemli bir teknolojik üstünlüğe imza attı ve çalışmalarının karşılığını aldı. Bu başarı Kuzey Amerika'da 2006'dan bu yana birinciliği elinde tutan takımın Amerikan Ulusal Şampiyonası'nda elde ettiği altı tane birincilik ödülünü de perçinlemiş oldu. U-M Solar Direktörü Chris Hilger, SolidWorks'le yapılan iyileştirmelerin aracın hız ve manevra yeteneğine büyük katkısı olduğunu söyledi.

Su Tüketimini 40 Milyon Litre Azalttı

Dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Xerox, 2006'dan beri her sene yaptığı gibi bu sene de iş hedefleri ile çevre ve toplumsal sorumluluklarını birarada nasıl yürüttüğünü açıklayan Küresel Vatandaşlık Raporu'nu yayınladı. Müşterilere destek, çalışma yerinin iyileştirilmesi, gezegenin korunması ve toplumun gelişimine katkı olmak üzere dört ana başlıkta sunulan Xerox 2011 Küresel Vatandaşlık Raporu'nda firmanın kendisine ve dünyaya yarar sağlayan çalışmaları örneklerle anlatıldı. Raporun en ilgi çeken detaylarından biri de hissedarlara yönelik bir mektubu içermesi oldu. Mektupta, Xerox Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Ursula Burns; “Yeni Xerox, dünyamızı bulduğumuzdan daha iyi bir şekilde terk etmemiz için kurumlara yardımcı olmak ve gelecekte de varlıklarını sürdürecek organizasyonlar yaratmak için daha iyi bir şekilde donatıldı. Hizmetlerimizi, müşterilerimizin maliyetlerini azaltmaları, verimliliklerini ve müşteri memnuniyetlerini artırmaları, enerji tüketimlerini düşürmeleri, daha az kâğıt kullanmaları ve sınıfının en iyisi çözümler üretmeleri için veriyoruz” dedi.

50

“Soyaklıyız duyarlıyız.”

Yönetim kurulumuzdan mimarlarımıza, planlamacılarımızdan mühendislerimize, teknik ekiplerimizden idari ekiplerimize bütün şirketlerimizdeki bütün Soyaklılar, 50. yılımızda da ‘insana duyarlı olmak, dünyanın geleceğine duyarlı olmaktır’ ilkesine tam bağlı olarak çalışırız.

Su tasarrufu konusunda örnek bir çalışma olan “Geleceğe Bir Damla Sakla” projemizle, gençleri çevreye duyarlı olmaya ve spora yönlendiren, “Bugün Aslında Yarındır” projemizle, holding binamızın yeşil dönüşümüyle, karbon ayak izi ölçümü konusundaki çalışmalarımızla gurur duyarız.

Soyaklıyız duyarlıyız.
Ne mutlu bize.

Belediyelerde “Sürdürülebilirliğe İlk Adım” Eğitimleri

“Sürdürülebilirliğe İlk Adım” sosyal sorumluluk projesi, tüm sektörlerin ekonomik, sosyal ve çevresel sorumluluğundan yola çıkarak kurum ve kuruluşları ücretsiz kurumsal sorumluluk ve sürdürülebilirlik eğitimleriyle buluşturmaya devam ediyor. Bu kapsamda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışanlarına; Belediyelerde Sürdürülebilirlik Stratejisi Geliştirme ve Politika Oluşturma, Sürdürülebilirlik Yönetimi ve Organizasyon Yapıları eğitimi verilirken, Kartal Belediyesi Çevre Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen eğitimse, Sürdürülebilirlik, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Çevre Yönetimi konuları kapsamında yapıldı. Köprü Danışmanlık, “Sürdürülebilirliğe İlk Adım” eğitimlerine 2012 yılında da devam edecek.

İZSU’nun Projesine Uluslararası Ödül

Çalışmalarına Siemens IT Çözümleri ve Hizmetleri olarak başlanıp Siemens’in işbirliğiyle Atos olarak sürdürülen İZSU CABS (İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Coğrafi Altyapı Bilgi Sistemi Projesi), Hollanda’da düzenlenen uluslararası su şebekeleri geliştirme proje yarışmasında birinci oldu. İzmir için geliştirilen proje, Bentley Systems Incorporated şirketinin 2004 yılından bu yana düzenlediği “su, atık su ve yağmur suları şebekeleri alanında inovasyonlar” konulu yarışmada akıllı çözümler sunması, yaşam kalitesini iyileştirecek sonuçlar yaratması, çevreci bir çalışma olması vesilesiyle kendi dalında 38 proje arasından sıyrılarak ödüle hak kazandı.

“Senin Adın ‘Cömert Modacı’ Olsun”

İsimlerin önüne sıfat yapıştırmayı pek severiz; “sosyetik manken”, “seksi şarkıcı” gibi... Modacı Vivienne Westwood’un isminin önüne de, turuncu saçları ve enteresan tasarımları nedeniyle, genellikle “çılgın”, “marjinal” sıfatları uygun görülürdü. Ancak bundan sonra durum biraz değişecek gibi görünüyor. Westwood, küresel ısınmayla mücadelede ekvator ormanlarını kurtarmak için Cool Earth isimli bir STK’ya tam 1 milyon sterlin yani yaklaşık 2,86 milyon lira gibi cömert bir bağış yapmaya karar verdi. Bu da demek oluyor ki, “çılgın”dan “çevre dostu”na terfi eden Westwood bundan sonra cömert modacı olarak anılacak.

Sürdürülebilir Moda Atölyesi

Moda dünyasında da artık sürdürülebilirlik makbul. Birbirinden meşhur trend belirleyiciler, tasarımcılar, markalar, artık çevre dostu olmak konusunda birbirleriyle yarışıyor; podyumlarda organik kumaşlı modeller arzı endam ediyor. Şimdi de REC Türkiye, İstanbul Moda Akademisi (İMA) ve London College of Fashion biraraya gelerek modaseverlere ve çevredostlarına şahane bir etkinliğin kapılarını açıyor. Etkinlikte Türkiye’de tekstil sektöründe, üretimden satın almaya, tasarımdan pazarlamaya sürdürülebilir olmanın yolları anlatılacak. “Sürdürülebilir Moda” başlıklı ilk atölye çalışması, İngilizce yapılacak ve 12 Ocak Perşembe günü İMA’da düzenlenecek. Katılımın 16 kişiyle sınırlı olduğunu not düşüp, kayıt için asli.kurtulus@rec.org.tr adresine başvurmanız veya 0212 324 50 25 no’lu telefonu aramanız gerektiğini belirtelim.

Bu Konferans “Enerji Farkındalıklı”ydı

MER (Ortadoğu Enerji Araştırmaları Merkezi) tarafından düzenlenen 2. Uluslararası Enerji Farkındalıklı Bilişim Konferansı 30 Kasım-2 Aralık 2011 tarihleri arasında Hilton İstanbul’da yapıldı. Enerji farkındalıklı platform mimarisi, geliştirme araçları, düşük güçlü öğe tasarımı, yazılım güç yönetimi, düşük güçlü sensörler ve sensör odaklı mimariler gibi konuların irdelendiği uluslararası konferansa yerli ve yabancı pek çok biliminsanı ve profesyonel katıldı. Intel Teknoloji Müdürü Justin Rattner’in açılış konuşmasıyla başlayan konferans kapsamında “Ortadoğu’da İleri Teknolojili İş Olanakları Sağlanması” konusunun devlet yetkilileri ve endüstri temsilcileri tarafından tartışıldığı bir de panel gerçekleştirildi.

KAĞIT "BIOFORE" BİR ÜRÜNDÜR!

Nasıl mı?

Yenilenebilir hammaddelerden üretilir.

Üretim sürecinde biyoenerji kullanılır.

Geridönüştürülebilir ve doğada çözünebilir.

Sürdürülebilir gelişme ilkeleri doğrultusunda üretilen,
çok amaçlı kullanıma sahip, kusursuz bir üründür.

Biofore... Yarı değil, şimdii!

www.upm.com

UPM – The Biofore Company

UPM, biyo ve orman sanayileri entegrasyonunun, yeni, sürdürülebilir ve inovasyona dayalı bir geleceğe taşınmasında liderlik etmektedir.

KAGİDER Ofisi Yeşilleniyor!

KAGİDER (Türkiye Kadın Girişimciler Derneği) geçen sene bünyesinde, kendi misyonuyla örtüşen projeler üretmeyi amaçladığı Yeşil İş Çalışma Grubu'nu kurmuştu. Bu sene yeni bir programa daha imza atan dernek, WWF'yle işbirliği yaparak, firmalara, uluslararası kabul gören "Yeşil Ofis Sertifikası" alabilme imkanı sunuyor. Dernek, kamuoyuna da, KAGİDER Kadın Gelişim Merkezi'nde düzenlenen bir toplantıyla konuyla ilgili bilgi verdi. Bu arada KAGİDER Ofisi de Yeşil Ofis olmaya hazırlanıyor.

Zorlu Enerji'ye İnovasyon Ödülü

Zorlu Enerji Grubu'nun, Gökçeadağ Rüzgar Santrali için geliştirdiği sürdürülebilir çevre uygulamaları dünyanın en büyük araştırma ve danışmanlık gruplarından biri olan Frost&Sullivan'ın dikkatinden kaçmadı ve "Rekabet Stratejisinde İnovasyon Ödülü"ne layık görüldü. Ödül, farklı sektörlerden çeşitli şirketlerin liderlik, teknolojik yenilikçilik, müşteri hizmetleri ve stratejik ürün geliştirme alanlarındaki performanslarını değerlendiriyor. Zorlu Enerji Genel Müdürü Arif Özozan, Frankfurt'ta düzenlenen ödül töreninde yaptığı konuşmada, enerji üretimi ve sürdürülebilir çevre iletişimini doğru kanallardan gerçekleştirdikleri projelerle bu ödülü almaktan mutluluk duyduklarını belirtti.

"Yeşil" Model Gisele

Dünyanın en meşhur modellerinden biri olan Gisele Bündchen güzelliği kadar çevreye duyarlı tavrıyla da dikkat çekiyor. Bündchen'in popülaritesini çevre faaliyetleri gibi hayır işleri için kullanması çevrecilerin de ilgisini çekmiş olmalı ki, kendisi 2011 Doğa Dostu Ödülleri'nde (Green Awards) "Uluslararası En Çevreci Ünlü" ödülünün sahibi oldu. Bündchen'in neler yaptığını bir hatırlayalım: Amazon Ormanları'nın kurtulması için 3 milyon dolarlık proje geliştirdi, hatta servetinin büyük kısmını Amazon Ormanları'nın kurtulması için kullanacağını açıkladı. Çocukları çevre konusunda bilinçlendirmeyi hedefleyen "Green

Team" (Yeşil Ekip) isimli çevreci ekibin lideri oldu. Ekosistem çalışmaları vesilesiyle 2009 BM İyi Niyet Elçisi olarak atandı. Çevre yararına çalışan bir çizgi film tasarladı. "Aqua Limpi" isimli bir su arıtma tesisi kurdu. Yeşil model Gisele Bündchen'in bu çevreci faaliyetleriyle meslektaşlarına da rol model olması dileğiyle...

Felix in, Süperman out!

Felix Finkbeiner sadece 13 yaşında, genç bir çevre aktivisti. Kendisini, 2007 senesinde başlattığı bir kampanya, "Plant for Planet" (Gezegeni Ağaçlandır) sayesinde tanıdı. Kampanya ilk önce basit bir okul projesi olarak başladı; Felix'in çevreyle ilgili sunumundan çok etkilenen hocası ve arkadaşları işin dallanıp budaklanmasına vesile oldu. Nihayetinde kendini milyonların önünde ağaçlandırmanın önemiyle ilgili sunumlar yaparken bulan Felix, belki de ne olduğunu bile anlamadan STK'larca ve uluslararası çevre örgütlerince sayılan, dünyanın en genç çevre aktivisti oluverdi. Amaç ulviydi, beş sene içinde tam 1 milyon ağaç dikilecekti. 2011 sonunda, tam 7 milyon ağaca ulaşıldığı açıklandı. "Her yana ışınlar saçan süper kahramanların devri kapandı" dememiş miydik? Süperman, senin modan geçti, gençlere yol aç!

Yükselebilirlik ve Sürdürülebilirlik

Yüksel Holding, Yükseklebilirlik Raporu yayınlayarak Türk inşaat sektöründe bir ilke imza attı. Zira inşaat sektörünün öncü şirketlerinden olan Yüksel, 2006 yılında BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni imzalayarak geliştirdiği kurumsal sorumluluk vizyonunu, bir adım daha ileriye taşıyarak inşaat sektöründe ve faaliyet gösterdiği sektörlerin birçoğunda sürdürülebilirlik raporu yayınlayan ilk şirket oldu. Raporla ayrıca firmanın diğer sürdürülebilirlik projeleri; 76 rekora ev sahipliği yapan Yılmaz Sazak Uluslararası Yaş Grupları Atletizm Yarışları, atletizm alanında başarılı gençleri teşvik eden "Yükselen Yıldızlar" projesi ve Alacahöyük Kazı Alanı Arkeolojik çalışmalarına yönelik destekleri de paylaşılıyor.

Türkiye'de Lider Sera Gazı Emisyonları Doğrulayıcısı*

Bureau Veritas Belgelendirme, zorunlu piyasadan gönüllü piyasaya, geniş bir yelpazede **onaylama, doğrulama ve belgelendirme** hizmetleri sunuyor.

- Kyoto Protokolü Mekanizmaları (CDM, JI, ETS)
- Gönüllü Girişimler (VCS, Gold Standard, Social Carbon, CCAR, CCX,...)
- Firma Girişimleri (ISO 14064, Ürün Karbon Ayakizi PAS 2050,...)

* Türkiye'de karbon piyasasındaki her 10 projeden 7 sinin **doğrulama, onaylama veya belgelendirmesi** Bureau Veritas Belgelendirme tarafından yapılmıştır.

Güvenle İlerleyin

İSO Sürdürülebilirlik Ödülleri'nde Büyük Rekabet

8 Aralık'ta İSOV Akatlar Mesleki Eğitim Kompleksi'nde düzenlenen İSO 2010 Yılı Sürdürülebilir Çevre Dostu Ürün ve Uygulama Ödülleri töreni gerçekten görülmeye değerdi. Büyük küçük, holding KOBİ demeden salonu dolduran İstanbul Sanayi Odası üyelerinin kalabalığı ve heyecanı, sürdürülebilirliğin artık gerçek bir rekabet alanı olduğunun en güzel kanıtı. Bu yarışma ve rekabet halinin, daha temiz üretim ve ürün süreçlerini doğuracağından hiç kuşquamız yok. Buna bir de tüketicilerin farkındalığı ve baskısı eklenince, sürecin daha da hızlanacağına da emin olabiliriz. Tüm katılımcıları ve İstanbul Sanayi Odası yetkililerini kutluyoruz.

Dereceye Girenler

Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Ürün Birincilik Ödülü: Arçelik A.Ş.
Bulaşık Makinası İşletmesi: *Kaktüs Bulaşık Makinası*
İkincilik Ödülü:
İpek Kağıt San. Ve Tic. A.Ş.: Selpak Tuvalet Kâğıdı, *Yarımlara Söz Veriyor*
Arçelik A.Ş. Çamaşır Makinası İşletmesi: *Ekonomist Serisi Çamaşır Makinaları*
Üçüncülük Ödülü: Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. Ve Tic. A.Ş. Vitra Seramik Grubu: *2,5/4 Litre Klozet*
Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Uygulama Birincilik Ödülü: İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım San A.Ş.: *Sürdürülebilir Su Yönetimi Projesi*
İkincilik Ödülü: Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. Ve Tic. A.Ş. Vitra Seramik Grubu: *Proses Atıklarının Geri Dönüşümü*
Üçüncülük Ödülü: Ford Otomotiv

San A.Ş. - İnönü Fabrikası: *Atık Yağlı Su Arıtımı İyileştirme Projesi*

Büyük Ölçekli Kuruluş Çevre Alanında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Birincilik Ödülü: Aygaz A.Ş. : *Yarın Hava Nasıl Olacak? Projesi*
İkincilik Ödülü: Arçelik A.Ş.: *Eğitimde Gönül Birliği Programı / Çevre Temalı Yarışmalar*
Üçüncülük Ödülü: Opet Petrolcülük A.Ş.: *Yeşil Yol Projesi*

KOBİ Sürdürülebilir Çevre Dostu Ürün Birincilik Ödülü: Friterm Termik Cihazlar Sanayi Ve Ticaret A.Ş.: *CO₂ (R744) Akışkanlı Evaporatör Ve Gaz Soğutucu Ürünleri*
İkincilik Ödülü: Sarbak Metal Tic. Ve San. A.Ş.: *Kurşunsuz Pirinç Ekosarı*
Üçüncülük Ödülü: Adell Armatür ve Vana Fabrikaları A.Ş.: *Termostatik Bataryalar*
Özel Ödüller
Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Ürün Adnan Şener Özel Ödülü
Ford Otomotiv San A.Ş.: *Ecotorq® Euro 5 Motor Ailesi*

Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Ürün Jüri Özel Ödülü
Akın Tekstil A.Ş.: *Su Tüketmeden Üretilen Kumaş, Waterless*

Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Uygulama Necati Arıkan Özel Ödülü

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.: *CNG İle Çalışabilen Fiat Yeni Doblo / 1.4 16v Turbo Euro 5 CNG Geliştirilmesi*

Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Uygulama Yenal Oktuğ Özel Ödülü
Subor Boru San ve Tic. A.Ş.: *Üretimde Çevreci Uygulamalar*

Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Uygulama Jüri Özel Ödülü
Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. Ve Tic. A.Ş. Vitra Seramik Grubu: *Fırın Sıcaklıklarının Düşürülmesi Projesi*

Büyük Ölçekli Kuruluş Sürdürülebilir Çevre Dostu Uygulama Faik Fuat Onur Özel Ödülü
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş.-Çanakkale Fabrikası: *Atık Isı Geri Kazanım Tesisi*

Büyük Ölçekli Kuruluş Çevre Alanında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Jüri Özel Ödülü
Ford Otomotiv San A.Ş.: *Çevre Bilincinin Paylaşılması Projesi*

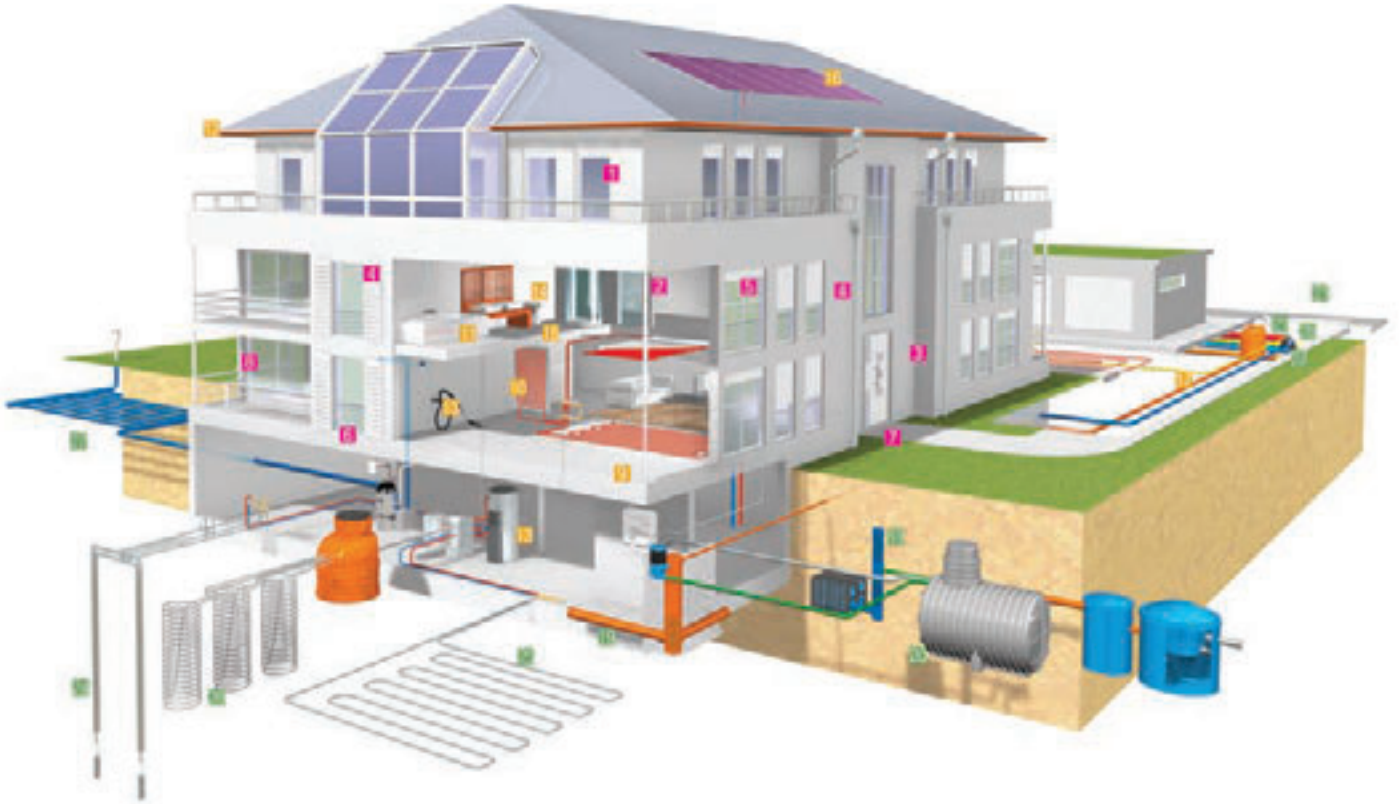
KOBİ Sürdürülebilir Çevre Dostu Uygulama Umur Ünsal Özel Ödülü
Kumsan Döküm Malzemeleri San.Tic A.Ş.: *Yeşil Madencilik Uygulamaları*

REHAU

Unlimited Polymer Solutions

“EVİNİZDE FARK YARATAN KALİTE”

Pencere ve Cephe Giydirmeler Sistemleri ■ Pencere Profil Sistemleri ■ Cephe Giydirmeler Profil Sistemleri ■ Kapı Profil Sistemleri ■ Panjur ve Kepek Sistemleri ■ Havalandırma Teknikleri ■ İç Denizlikler ■ Kapı Göbekleri ■ Kuş Bahçesi Sistemleri ■ Kaldırılabilir Sırmalı Kapı Sistemleri

Yapı Teknikleri ■ Yerden Isıtma / Serinletme Sistemleri ■ Duvardan Isıtma Sistemleri ■ Sıhhi Tesisat Sistemi RAUTITAN ■ Yağmur Oluşu Sistemleri ■ Merkezi Toz Emme Sistemi VACUCLEAN ■ Sessiz Abık Su Tesisat Sistemi RAUPIANO Plus ■ Elektrik Kablo Kanalları ■ Güneş Enerjisi Sistemleri SOLECT ■ Açık Alan Yerden Isıtma Sistemleri

Alt Yapı ■ Yağmur Suyu Toplama Sistemleri ■ Drenaj Sistemleri ■ Yağmur Suyu Depolama Sistemleri ■ Jeo Sentetikler ■ RAU-PVC, -PE ve XE-Xa'dan Temiz Su Taşıma Hattarı ■ Sıcak Su Taşıma Hattarı ■ Isı Pompası Sondajı Sistemleri ■ Isı Pompası Serme Sistemleri ■ Isı Pompası Helix[®] Sistemleri ■ Hava-Toprak Isı Değişiricisi ANADUKT Thermo Antimikrobiyel ■ Veri Taşıma Hattarı ■ Enerji Verimli Bina İnşaat İçin Sistemler

REHAU POLİMERİ KİMYA SAN. A.Ş.

Koreşhitleri Cad. No. 42 34394 Zincirlikuyu-İstanbul Tel: (0212) 355 47 00 Pbx Fax: (0212) 288 30 14 e-mail: istanbul@rehau.com

MAVİ GEZEĞEN HEP MAVİ KALIR MI?

Gezegennemizde yaşamın sürdürülebilir olması için, kaynakları koruma sorumluluğunu üstleniyoruz. Bu sorumluluğumuzu, tüm süreçlerimize Blue Life felsefemizi yansıtarak yerine getiriyoruz.

Blue Life: Vitra, Artema ve Vitra Therm'den oluşan Eczacıbaşı Yapı Ürünleri Grubu markalarımızın üretim, tasarım ve yönetim süreçlerini kapsayan bir sürdürülebilirlik felsefesidir...

Bir üretim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; üretim sürecinde yenilenemeyen doğal kaynak tüketimini en aza indirmektir. Bunun için hammaddenin bilinçli kullanımına ve doğaya geri dönüşümünü sağlayan teknoloji yatırımlarına önem veriyoruz. Bu şekilde, doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, üretim aşamasında da gözetiyoruz. Tesislerimizde çeşitli geri dönüşüm sistemleri geliştirerek hammadde ve enerji kullanımlarındaki kaybı en aza indiriyoruz. 2007 yılından

bu yana en uygun teknolojilerden yararlanarak, etkin atık su arıtma yöntemlerini kullanıyoruz. Seramik pişirimi sırasında gerçekleşen enerji kaybını en aza indirmek amacıyla tesislerimizin fırın ısılarında her yıl %15 enerji tasarrufu sağlıyoruz. Fabrikalarımızda atık kağıt geri kazanımı ve dönüşümüne yönelik gerçekleştirilen inovasyon çalışmalarını doğrultusunda ise her yıl kesimden kurtulan 17.178 ağaç, oksijen yaymaya devam ediyor.

Bir yönetim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; çalışanlarımızla, paydaşlarımızla ve toplumsal faaliyetlerimizde sürdürülebilirliği esas almaktır. Çalışanlarımıza su ve enerji tasarrufu eğitimleri veriyor, birlikte sürdürülebilirlik kavramının önemini vurgulayan projeler üretiyoruz. Beraber çalıştığımız kurum ve kuruluşların da sürdürülebilirlik konusundaki yaklaşımlarını önemsiyoruz. 2007 yılından bu yana gerçekleştirdiğimiz

Eczacıbaşı Hijyen Projesi kapsamında, Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'ndaki öğrencilere kişisel hijyen konusunda eğitimler veriyoruz. Okullardaki banyo ve tuvaletleri yenileyerek daha çağdaş, kaliteli ve sağlıklı yaşam koşulları sağlıyoruz.

Bu projelerimizin uluslararası ödüllere layık görülmesinden gurur duyuyoruz.

VitrA

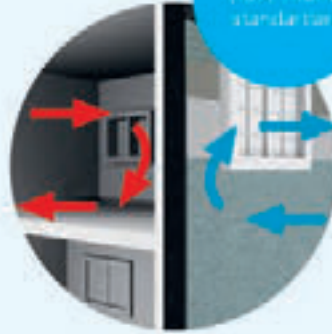
ARTEMA

Dünyanın en az su tüketen klozeti: 2,5/4 lt klozet

250 adet Vitra 2,5/4 lt klozet, 1 yılda 3 olimpik havuz dolduracak kadar su tasarrufu sağlar.

Isı yalıtımında Vitra Therm standartları

Vitra Therm ile yalıtılmış bir binadaki yıllık enerji tasarrufu 103 ağacın sağlayacağı faydaya eşittir.

İnce kare: Slimetric

Ağırlıkları %50 azaltılmış olan Vitra Slimetric karolar, ambalaj, uygulama ve enerji tasarrufunun yanı sıra seviyette de %33 tasarruf sağlar.

Suya sahip çıkan tasarım: Debi regülatörlü el duşu

Bir yılda, bir ailenin kullanacağı kadar suyu, iki ailenin kullanabilmesini sağlar.

Bir tasarım felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; doğal kaynakların koruma sorumluluğunu, konutlar ve toplu kullanım alanları için sunduğumuz ürünlere de taşımaktır. Bu nedenle kişi başına düşen su tüketimini akıllı tasarımlarla en aza indirmek, tasarım felsefemizi oluşturuyor. Geliştirdiğimiz pisuvar, klozet ve armatürlerin kullanımının kazandırdığı yıllık su hacmi hane başına 190 tonu geçiyor. Bu, 190 ton suyun barajlarda kalması demek. Suyun barajlarda kalması aynı zamanda elektrik tüketiminde ve karbon salınımında önemli oranlarda tasarruf sağlanması anlamına geliyor. Bu kapsamda üretilen 2,5/4 lt klozet, dünyanın ilk Almanya LGA Enstitüsü onaylı klozettir.

Tüm bunları mavi gezegenimiz hep mavi kalsın diye yapıyoruz. Her an doğal kaynakların koruma sorumluluğuyla hareket ediyoruz. Çünkü; yaşamın sürdürülebilirliği aslında doğal kaynakların sürdürülebilirliği demek. Çünkü biliyoruz ki; daha iyi bir hayat için, yerine koymadan tüketmek tek yol değil.

“Sizin Köyde Elektrik Bedava Diyorlar”

Borçları nedeniyle elektrikleri kesilen Bursa'ya bağlı Akbıyık Köyü, “Madem elektriğimizi kestiler, biz de elektriğimizi kendimiz üretiriz” demiş, rüzgâr türbinini köyün tepesine dikmiş. Henüz kullanıma açılmayan türbin için köylülerin yorumları muhtelif: “Köye çok büyük hizmet yani bu!” diyen de var, “Bugün bu kuruldu, yarın da biri gelir, fabrika kurar” diye sevinen de. Muhtar Mustafa Özçiçek konuya çevre açısından da değiniyor: “Rüzgâr esip geçiyor. Bu arada biz de onun enerjisinden yararlanabilirsek ne mutlu bize.” Birbirinden değişik yorumların içinden, sabırsızca tek bir ortak ses çıkıyor: “Kaç senedir bekliyoruz, yeter, türbinimiz açılsın artık!”

 Duygu YAZICIOĞLU

 Özgür GÜVENÇ

EKOIQ ekibinden Duygu Yazıcıoğlu, Akbıyık Köyü'ndeydi...

Akbiyık, Bursa'nın Yenişehir ilçesine bağlı bir köy. Bundan üç sene evveline kadar, onu yurdun diğer köylerinden ayıran bir alamet-i farikası yokmuş. Biraz yeşillik, toprak yollar, tarlalar, tavuklar, kuzular, inekler ve traktörleriyle alelade bir köy görünümündeymiş yani. Ta ki 2004 senesinde, elektrik borçlarını ödeyemedikleri için hatları kesilene kadar... “Bir borç biriktirdim, hayatım değişti” kıvamında bir hikâyeye imza atan Akbiyıklılar, kaderlerine boyun eğmek yerine “Madem elektriğimizi kestiler, biz de kendi elektriğimizi kendimiz üretiriz” diyerek çok çevreci bir fikir atmışlar ortaya: “Rüzgâr türbini kuralım.” Köyün yüksek noktasında halihazırda eski bir yel değirmeni olması da köylüyü bir hayli heveslendirmiş. “Adamlar eskiden bile yapmış. Biz şimdi mi yapamayacağız?” demişler. Yapmışlar da. Türkiye’de bir ilk olan türbini yerinde görmek ve hikâyeyi köylülerden dinlemek üzere soluğu derhal olay yerinde aldık.

Harika Bir Fikrim Var!

Köyün muhtarı Mustafa Çiçek ve Akbiyıklılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği üyelerinden Nihat Özüdoğru Yenişehir’de karşılıyor bizi. Birlikte türbinin olduğu yere, köyün tepesine çıkıyoruz. Türbin devasa cüssesi ve yine cüssesine yakışacak büyüklükte pervanesiyle köylünün kurtarıcısı gibi heybetli duruyor orada. Sonra Muhtar Çiçek ve Özüdoğru, ilginç hikâyeyi anlatıyorlar bize: 360 nüfusluk, okulu bile olmayan bir köy neden rüzgâr türbinine bunca yatırım yapar? Hadi niyetlendi, nasıl yapar? Hikâyenin en başına dönüyoruz şimdi. 2004 senesinde Akbiyık Köyü’nün elektriği, birikmiş 10 bin 500 liralık borç yüzünden kesiliyor. Kesilen elektrik, evlerde kullanılandan farklı; sulama ve içme suyunu yeraltından çıkarmak için kullanılan pompayı

çalıştıran elektrik. Köylü yoksul, bu kadar yüklü borcu hiç ödeyemiyor. Faturada durduğu gibi durmayan borç 2008’in Ocak ayında tam 42 bin 500 lira olarak karşılıma çıkıyor. Bu arada köyün muhtarı ölüyor; yerine şimdiki muhtar Mustafa Çiçek geliyor. Çiçek olayları şöyle anlatıyor: “Ben bu köye muhtar olduğumda köyün içme suyu yoktu.

Köy muhtarı Mustafa Çiçek ve Akbiyıklılar Derneği üyelerinden Nihat Özüdoğru, Türkiye’de bir köye ait ilk rüzgâr türbini olma özelliği taşıyan yatırımlarını EKOIQ dergisini anlattılar.

Herkes çeşmelerden evine su taşıyordu. Benden önceki muhtarlar parayı tam manasıyla toplayamamışlar herhalde. Gecikme faizleri de anasının gözü o zamanlar tabii.” İş ciddiye binince, 2008’de Dernek Yönetim Kurulu bir toplantı yapıyor. Konu belli: “Bu su pompasını nasıl çalıştırırız?” Bu arada akıllara şahane bir fikir geliyor: “Rüzgâr türbini kuralım, elektriğimizi de oradan temin edelim.” Nihat Özüdoğru hemen bu noktada devreye giriyor ve bir rüzgâr türbini firmasına konuyu açıyor. Sonrasında firmaya, köye 50 kw’lık bir türbin teklifi veriyor. Sonrasını birinci ağızdan, Nihat Özüdoğru’dan dinliyoruz: “Fikir aklımıza geldi ama köy elektrik için uygun mu, sondajdaki motorun gücü ne olacak, saatte basacağı su miktarı ne

kadar olacak gibi teknik bilgilerden tamamen yoksunduk. Tabii maddi gücümüz de yoktu. Firma teklif gönderince İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Kemal Demirel'le görüştük. Bunu teklif eden ilk köy olduğumuz için belki de, sağolsun çok ilgilendi. Neticede köyün koordinatlarını vererek, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'ndan rüzgâr durumumuzla ilgili bilgi istedik. Tüketeceğimiz ve üreteceğimiz elektriği hesaplattık. Hesaplamalar sonucunda köye 50 kw'lık bir türbin uygun görüldü. Ancak hesaplar günde sekiz saatlik çalışmaya göre yapıldı. Günde sekiz saat çalıştığı zaman, bu motorun saatte 100 ton su bastığı düşünülürse, günde 800 ton su basmamız gerekiyor. Köyün tüketebileceği su miktarına bakıyoruz, en fazla 70-75 ton gibi. Yani bu motorun yarım saatlik çalışması köyün ihtiyacını karşılamaya yetiyor”.

“Türbinimizi İsteriz”

Bu arada köyün 42 bin 500 liralık elektrik borcu Hazine tarafından ödenmiş. Köylülerin sırtından da büyük bir yük kalkmış. Köylü şimdi suyunu gönlünce kullanıyor kullanmasına ama türbininden de vazgeçmiyor. Nihai amaçları, türbinden elde edilecek elektrik ve su için tükettikleri elektriğin farkını TEDAŞ'la hesaplayıp artakalan elektriğin köy ekonomisine katkı sağlaması. Bu sayede köylerine yatırım yapabilecek ve yeni borçlarla devlete yük olmayacaklar. Özdoğan, köyün bakımdan geçirilerek turizme de açılacağını düşünüyor ve bu konuda sponsor aradıklarını belirtiyor.

Bu konuda köye büyük destek veren İl Özel İdaresi, toplamda 110 bin lirayı bulan yardımları “zamanında” yapmayınca köylü bu sefer de firmaya borçlanmış. Ödemeyi alamayan firma da türbin yapımını yarım bırakmış. Daha sonra konuş-

Akbıyık Köyü, küçücük nüfusu ve mütevazı coğrafyasıyla çok büyük ve bir o kadar da önemli bir işe kalkışmış hatta başarmış gibi görünüyor. Ama bir de dönse artık şu rüzgar gülünün kanatları...

tuğumuz köylüler bu olayı, “Türbin bozulmuş, hâlâ çalıştıramadılar” şeklinde ifade ediyorlar. Ancak “türbinimizi isteriz” kararlılığından zerre ödün vermeyen Akbıyıklılar buna da çare bulmuş. Önce köyün varlıklı hayırseverlerinden, sonra çeşitli kuruluşlardan topladıkları hatırı sayılır bir meblağı firmaya ödeyerek türbini tamamlamışlar. Sonuçta türbine tam 215 bin lira para harcamışlar. Hâlâ “küçük bir miktar” dedikleri bir borçları da var.

Peki, yılan hikâyesine dönen türbin açılmış mı? Açılmamış. Bu sefer de yasal engeller çıkmış önlerine. Özdoğan anlatıyor: “Yıllarca TEDAŞ'la aramızdaki üretim ve tüketim sonrası alacak verecek hesaplarını düzenleyen yönetmeliğin uygulamaya geçmesini bekledik. Bize ha bugün çıktı, ha çıkacak dediler... Biliyorsunuz Türkiye’de zor yürüyor bu işler. Nihayet o da çıktı. Şimdi sistemin, kendine zarar vermemesi için bir program dahilinde çalışması lazım. O programın da düzenlenmesi kısa sürede olacakmış. 10 gün içinde türbinimizin açılmasını bekliyoruz.”

Akbıyık Köyü, küçücük nüfusu ve mütevazı coğrafyasıyla çok büyük ve bir o kadar da önemli bir işe kalkışmış hatta başarmış gibi görünüyor. Hemen herkesin ekonomik darlık dönemlerinde başına gelen elektrik kesintisi krizini böylesi bir fırsata çeviren başka bir yerleşim görülmuş duyulmuş değil en azından. Şöyle diyorlar: “Bunu yaparken ilk amacımız, bundan sonraki süreçte devlete yük olmamak. İkincisi sulamaya takviye yapabilmek. Üçüncüsü de köyün tüzel kişiliğine ek bir gelir sağlamak.”

Bu üç hedef için, inatla dönmesini bekledikleri türbin nöbetine devam ediyorlar. Pek çok eğitilmiş insanın, kendilerini hiç ilgilendirmiyormuş gibi, çevre konularına burun kıvrıldığı bir dünyada bu nöbete durmak az şey mi sizce? ○

Köy kahvesinde...

Köyünüze rüzgâr türbini yapmışlar, değil mi?

İmdat Amca: He yaptılar ama daha çalıştıramadılar ki!

Fikret Amca: 2028'de çalıştırırlar inşallah. Ne kaldı ki şunun şurasında di mi ama?

Biraz sitemli konuştunuz. Çok mu beklettiler sizi?

Fikret Amca: Yok canım. Üç, dört senedir bekliyoruz.

Türbinin neden çalışmadığını öğrendiniz mi?

Salim Amca: Türbinin işi bitti. Çoxtandır bekliyoruz amma!

İmdat Amca: Bozuldu dediler. Şeye yüklenecekmiş evvela, bilgisayara yüklenecekmiş kartla. Yüklüyorlarmış buradan, tee Ankara'ya kadar gidiyormuş.

Nereye gidiyormuş?

İmdat Amca: Bozulunca Ankara'dan yönetiliyormuş.

Bilgisayarla mı çalıştırılacakmış türbin?

İmdat Amca: Tabii yaa, artık devir değişti. Biz çarıkla gezerdik, nereden aklımıza gelirdi bilgisayarla yönetileceği yahu!

Daha önce rüzgâr türbini görmüş müydünüz?

Recep Amca: Buranın damadı oluyorum ben. Daha önce çok gördüm dışarılarda ama bu türbin gibisi Bursa ve çevresinde yok yani. Akbıyık Köyü'nde olan bir şey bu. Köye çok büyük hizmet yani bu. Çalışmaya da başlarsa hele, her bakımdan iyiliğimize olacak yani. Bekliyoruz bunu. Şu vaziyete gelmiş, inşallah döner. Lodosumuzu bekliyoruz.

Seyfettin Amca: Bu türbin olmadan önce muhtarımızla kahvede konuşuyoruz. Diyoruz ki, buraya bir tane elektrik türbini yapsak olur mu muhtar? Olur! Çok rüzgâr esiyor. Nasıl olacak? Eskiden burada bir tane yel değirmeni varmış. Öyle böyle söylenti olurken muhtarımız el attı ve türbin meydana geldi. Bir akşam bu bir döndü ki, uğultudan durulmuyor burada. Aklımıza şöyle bir şey geldi, dedik ki bunun kanatları bir kopsa, köyü altüst eder.

Komşu köylerden de ilgi görüyor mu türbininiz?

Seyfettin Amca: Görmez mi ya! Geçenlerde soruyorlar, diyorlar ki "Sizin köyde elektrik bedavaymış." "Nereden duydun?" dedim. "Gazetelerde öyle yazıyor" dedi. "Bugüne kadar yakmadık ama inşallah faaliyete geçince yakarız" dedim.

Necatî Amca: Herkes bir şey soruyor, cevap vermek zorunda kalıyoruz. Niye dönmüyor, ne zaman dönecek? Nasıl bir şey bu? Borcumuz var harcımız var, bitsin çalışacak diyoruz. N'apalım?

Faaliyete geçtikten sonra nasıl kullanacağınızı biliyor musunuz?

Seyfettin Amca: Valla burada bir tane sorumlu arkadaş var Alaaddin diye. Bunun stajını gördü yapanlardan. Onun dışında çoğu kişi bilmiyor. Bilgisayara bağlıymış, otomatik. Biz İznik'teydik beraber. Bir gün bu pervane kendi kendine dönmeye başlamış. Arkadaşın telefonu çalıyor. Diyorlar ki, Alaaddin pervane dönüyor, gel bunu durdur. Durduracak adam yok mu? Yok işte!

İlk defa sizin köyünüzde rüzgâr türbini kuruldu. Gurur duyuyor musunuz?

İmdat Amca: He ya! Bursa çevresinde bir tane kuruldu bu.

Salim Amca: Kızım, benim torunum var senin gibi, tipta okuyor. Onunla da gurur duyuyorum ben.

Fikret Amca: Duyuyoruz tabii. "Ne güzel, türbinimiz var" diyoruz. Varsın çalışmasın. Az kaldı ama 2028'e inşallah!

Çok haberci geliyor mu buraya?

İmdat Amca: Ya gelmez mi, köyde olan bir şey! Geliyorlar tabii. Allah Allah!

Seyfettin Amca: Bursa'nın Olay televizyonundan geldiler. Muhtarımız konuşma yapacaktı. Herkes bir doluştu kahveye çıksa da görsek diye. Çıktı ama çok az göründü. Misal konuşuyorlar, köyde türbin yapılmış.

İmdat Amca: Yarın bugün gelir bir işadami, buralara fabrika kurar. Olmaz mı? Her şey olur.

Fabrika kurulursa kirlenir topraklarınızı. Sizin için iyi olmaz ki!

Nihat Bey (Özüdoğru): Fabrika kurdurmayız canım, olur mu öyle şey İmdat Bey!

İmdat Amca: Canım misal diyorum gelir, kurar. Buralar da hep duyulur.

Mustafa Bey (Çiçek): En önemlisi, rüzgâr türbininin çevreye yan etkisi yok. Bu da önemli bizim için. Rüzgâr esip geçiyor. Bu arada biz de onun enerjisinden yararlanabilirsek ne mutlu bize. Ülke ekonomisine çok büyük bir katkı, köyümüz için de iyi bir kalkınma yolu.

SIEMENS

Doğanın enerjisini tüketmemek için doğal bir fikrimiz var: ecoPlus.

"Ne kadar ihtiyaç, o kadar tüketim." Siemens ecoPlus teknolojisi bu fikirden yola çıkıyor. Var olduğu günden beri bu yaklaşımla üretilen her Siemens ürünü, doğadan daha azını alıyor, hayatınıza çok şey katıyor.

Siz de Siemens'in ecoPlus yaklaşımıyla üretilen çamaşır makinelerini kullanın, her yıkamada enerjiden %38, sudan %29 tasarruf edin.

Dağ gibi çamaşırıla mücadele ederken
doğayı korumak da mümkün.

www.siemens-home.com

Siemens. Gelecek evinizde.

DURBAN'DAN SONRA...

“Climun Keşif” Yeniden Belirleniyor”

“Köy Kararı Çıkan Gih”

“Türkiye’de Proje Olmalı”

“Kopenhag’da K... Tekrar Aralandı”

“Başmüzakerecimiz M... urban’a Niye Gitmedi?”

“D... Planının İç Boş”

“Pandora’nın... COP18... Katar’da Açılacak”

“Kafamızı Petrol... emen Çıkarmalıyız”

“Harekete Geçmek İçin Hükümetleri Beklememize Gerek Yok”

Durban'da 28 Kasım-10 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirilen 17. BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nın tamamlanmasının ardından, baskıya girdiğimiz güne kadar 20 günden fazla geçti ama tartışmaların tozu dumanı kolay kolay kalkacak gibi değil. Çok çetin ve uzun süren müzakerelerin sonunda bir anlaşma sağlandı ama kimilerince buna bir anlaşma demek bile mümkün değil. Cancun'daki COP16'dan sonra yaptığımız dosyada, "Bardak Boş mu Dolu mu?" diye sormuştuk. Aynı soruyu yine soruyoruz ve bakış açısına göre "Daha da boşaldı veya biraz daha doldu" gibi farklı yanıtlar alıyoruz. Bazı görüşlere göre, hükümetler ipe un seriyor ve zaten hem kendi ülkelerini hem de dünya vatandaşlarının gerçek çıkarlarını temsil etmiyorlar. Dolayısıyla uluslararası bir anlaşmayı beklemenin zaman kaybı olduğuna inananlar bile var. Değişimin motor gücü alttan gelecek; yerel yönetimler, yeşil STK ve şirketler, tüketici eğilimleri ve kamuoyu talepleri, önümüzdeki dönemin temel sürdürülebilirlik öznesi olacak... Ancak bize göre, insanlık ve mavi gezegen öyle hayati bir tehlikeyle karşı karşıyayken, onu veya bunu seçme şansına sahip değiliz. Tavandan veya tabandan, uluslararası müzakerelerden yerel yönetim politikalarına kadar her yerden ve düzeyden, ses çıkarmanın zorunlu olduğu bir noktadayız.

Eğer biz, yani dünya yurttaşları örgütlenip itmezsek, ne yerel yönetimler, ne şirketler, ne de ulusal yöneticiler bir milim bile kıpırdamayacak. Sonuç olarak güç bizde, top bizde, seçim bizde... Dünyanın kaderi, tek tek bizlerin, diğer bireyler ve kurumlarla ne kadar uyumlu ve azimli olacağına bağlı. Daha önce başka bir konuda da yazdığımız gibi kazanılacak koca bir dünya ve canlı nesli var; kaybedeceklerimizse gerçekten çok ağır...

Oyunun Kuralları Yeniden Belirleniyor

“Şu anda uluslararası iklim müzakerelerinin kuralları yeniden belirleniyor. Türkiye'nin her zaman şikâyet ettiği mevcut düzenin geride kalmış olduğunu söylersek yanlış olmaz. Türkiye bu yeni dönemde geçmiş dönemde yaptığı hataları tekrarlamak istemiyorsa daha proaktif bir müzakere stratejisi izlemek durumunda. Süre çok az, önümüzde sadece üç yıl var.”

 Kerem OKUMUŞ, REC Türkiye Direktör Yardımcısı

Bu yıl Güney Afrika'nın Durban kentinde gerçekleştirilen 17. BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı ve Kyoto Protokolü 7. Taraflar Toplantısı tarihin en uzun süren müzakerelerine sahne oldu; müzakerelerin resmi bitiş tarihinden ancak iki gün sonra sözleşme ve protokol hattında kararların yer aldığı bir Durban Paketi ortaya çıktı. Kopenhag'dan bugüne kadar, müzakerelere yön verecek küresel ölçekte bir siyasi irade boşluğunu kısmen de olsa Durban'da Avrupa Birliği doldurdu. Gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında Kopenhag Zirvesi'nden bugüne kadar gözlemlediğimiz derin güven bunalımı, AB'nin arabuluculuğuyla Durban'da aşılmış gibi görünüyor olsa da, Pandora'nın Kutusu gelecek sene Katar'da açılacak.

Anlaşılanlar ve Anlaşılamayanlar...

Durban'da tarafların anlaştığı ilk konu Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük döneminin 1 Ocak 2013 tarihinde başlaması oldu. Protokolün ikinci döneminin sağlanması, diğer konularda anlaşmanın yolunu açmış oldu. Çünkü gelişmekte olan ülkelerin, iklim değişikliği konusunda tarihi sorumluluğu olan gelişmiş ekonomilerin mutlak salım azaltımı sağladığı ve bu kapsamda uzun yıllardır büyük ölçüde faydalandığı tek kazanımdan vazgeçmesi mümkün gözüküyordu. Böylece, 2013-2017 yılları arasında Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük döneminde anlaşıldı. Türkiye, yeni dönemde de yükümlülük almadan Zirve'den ayrıldı.

Rusya, Kanada ve Japonya ile birlikte ilk dönemde de yer almayan ABD'nin, Kyoto Protokolü'nün

“Peki Ama O Zaman Neden Geldiniz?” Durban'ın Fosilleri ve Doğru Ahmet'i

Durban Konferansı'nda da bağlayıcı bir anlaşmaya yönelik bir umut ışığı çıkmadı. AB Temsilcileri, 2015 yılında ikinci taahhütlerin açıklanmasını, 2020 yılında ise icraata geçilmesini zorlamaya çalışıyor. Ama başta ABD olmak üzere büyük ülkeler gene uzlaşmaya yanaşmıyor. Durum, bizim çocukluğumuza denk gelen TRT serisi Bay Yanlış'la Doğru Ahmet'i hatırlatıyor. Bu sefer umut kırıcı olan Bay Yanlış listesi epey uzun ve ABD ile Rusya gibi güç sahibi ülkelere oluştuğu için epey de heybetli. Günün fosillerini seçen Climate Action Network'e (CAN) göre tek Doğru Ahmet ise Afrika Grubu.

Ah O Katranlı Kum Bulunmasaydı: Kanada Yan Çiziyor

Daha konferansın ilk günü, dakika bir gol bir hesabı Keystone XL boru hattıyla ABD'ye katranlı kum taşımaya planlayan Kanada, Kyoto'dan çıktığını ilan etti. Keystone XL hattının iptal edildiği açıklandı ama Kanada katranlı kum sevdasından vazgeçecek gibi değil. Tabii Fosil unvanını kolay kolay bırakması da mümkün olmayacak...

Bir Gurur Tablosu: Türkiye İlk Kez Fosil Oluyor

Zirvenin ikinci günü sürpriz bir isim ortaya çıkıyor ve günün fosili ödülünü termik santral ve 3. Köprü farkıyla kimselere kaptırmıyor: Yanılmadınız, Türkiye'den bahsediyoruz. Çevre Bakanı'nın katılımını son anda iptal edip Durban'a sadece Kalkınma Bakanı'nı gönderen Türkiye "sürekli talepte bulunup, hiçbir taahhüt vermeye yanaşmadığı için günün fosili" seçiliyor. CAN, Zirve tarihinde kürsüye çıkmayı ilk defa başaran Türkiye'nin neden "fosil" olduğunu gerekçelendirirken, "Ülkenin hâlâ kömür santrallerine ve duble yollara yatırım yapması" olduğunu açıkladı.

CAN ayrıca iki nükleer santralin ve İstanbul'a üçüncü köprü'nün yolda olmasına da vurgu yaptı. Bu arada Zirve sırasında, Türkiye hükümetinin "2020 yılında karbon salımını mevcut durum senaryosundan %20 azaltma hedefini kamuoyuyla açıklayacağı" söylentileri yayıldı. Ancak şu an itibarıyla bu haber henüz ne doğrulandı, ne de yalanlandı.

Forever Fosil: ABD

ABD, aynı anda birincilik ve ikincilik ödüllerine layık görüldü. Birincilik ödülü, bağlayıcı bir anlaşmaya imza atmamak için sürekli bahane uydurduğu, ikincilik ödülü ise iklim değişikliğinden hasar görecektir diye ayrılacak fonu bloke ettiği için verildi. Kimse de şaşırmadı! ABD İklim Temsilcisi Todd Stern daha sonra yaptığı açıklamada AB'nin yol haritasını desteklediklerini ama bağlayıcı anlaşma imzalanacaksa Çin dahil bütün ülkelerin bu anlaşmaya imza atmaları gerektiğini söyledi. Müzakerelere bir an önce başlanması gerektiğini vurgulayan Stern kesin tarihler verilmesin diye karşı olduklarını söyledi. AB, 2015'te taahhütlerin netleşmesini, 2020'de de uygulamaya geçilmesini istiyor. Çin ise AB yol haritasına sıcak bakıyor ama gelişmiş ülkeler listesinde yer almak istemiyor.

Durban'ın Fikir Suçlusu: Yeni Zelanda

Durban görüşmelerinin son gününde Yeni Zelanda Kyoto hakkındaki olumsuz söylemleri yüzünden günün fosili olmaya hak kazandı. Yeni Zelanda Kyoto'yu kendilerine yönelik bir hakaret olarak addettiklerini söylemişti. Öte yandan Aralık ayının ilk haftasında yapılan seçimlerde Yeşiller Partisi parlamentoya üçüncü büyük parti olarak girmeyi başardı. Yeşiller'in bundan sonra yeşil ekonomiye geçiş için daha çok bastıracağı malum. Bakalım ne kadar başarılı olacaklar?

dışında kalması Protokol'ün iklim sorununun çözümünde etkisiz bir araç olarak kalmasına yol açıyor. Neredeyse Avrupa Birliği ve Norveç'in dışında katılımın olmadığı Protokol'ün ikinci yükümlülük döneminde küresel salımların sadece %15'inin kontrol edilebilecek olması çözüme ne kadar uzak kaldığımızı gösteriyor.

Buradaki en temel tartışma konusu, hızla gelişen Çin, Hindistan ve Brezilya gibi ülkelerin Protokol'ün devamında salım azaltımı için taahhüt almayarak sistem dışında kalıyor olmasına, başta ABD olmak üzere Japonya, Rusya ve Kanada'nın itirazıydı. Şurası bir gerçek ki; sözleşmenin müzakere edildiği 1990'lı yılların başındaki dünya konjonktürü, ekonomik parametreler ve ülkelerin konumu bugünden çok farklı. Günümüzde Çin, ABD'nin ardından dünyanın en büyük ikinci ekonomisi ancak ABD'nin önünde en çok karbon salımı olan ülke. (Tabii, burada Çin'de üretilen ürünlerin çok büyük bir kısmının ABD ve Avrupa pazarlarında tüketildiğini de göz önünde bulundurmamız gerekiyor). 2020 yılında, Çin'in dünyanın en büyük ekonomisi olması bekleniyor. Çin, 2010 yılında 185 milyar dolar ticaret fazlası verirken ABD 500 milyar dolara yakın ticaret açığı veriyor. Bunun büyük çoğunluğu da Çin ile gerçekleştirilen ticari işlemler. O nedenle, ABD gibi gelişmiş ülkeler tarihsel sorumluluklarını kabul ediyor, ancak Çin gibi hızla gelişen ekonomilerin de kendi pay-

Mithat Rende Neden Yoktu?

Ajanslardan düşen haber şöyleydi: "Türkiye, Kyoto Protokolü'nün İkinci Yükümlülük Döneminde de Yer Almıyor!" Evet "de" ayrı çünkü Birinci Yükümlülük döneminde zaten yoktuk. Göstermelik olarak, son imzalayan birkaç ülkeden biri olmak durumunda kaldık. Durban'da çok ilginç bir durum da yaşandı. Türkiye'nin Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar Durban'a gelmedi. Ama sadece o mu, İklim Başmüzakerecisi Mithat Rende, Durban'a gelmedi. İklim değişikliği sorununu ve uluslararası politikasını çok iyi bilen, Cancun'da COP 16'da iyi veya kötü, Türkiye'ye bir iklim politikası ve stratejisi sağlamayla çalışan, çeşitli toplantılarda

ve en son REC Sürdürülebilir Kentler Toplantısında göğsünü gererek, iklim stratejilerinin ne kadar doğru olduğunu adil bir anlaşma talep ettiklerini (hatta bu taleplerin Harvard'dan bazı öğretim görevlilerinin dikkatini çektiğini) anlatan Mithat Rende Güney Afrika'ya niye gelmedi?

Bu sorunun yanıtını kimse bilmiyor. Ama böylesi bulanık bir ortamda yapılabilecek tek spekülasyon, hükümetin, Rende'ye, savunamayacağı bir pozisyon önermesi. Daha önce belirlenen duruş ve politikadan geri adım atmanın dayatılması, Rende'nin Durban'daki yokluğunun yegane açıklaması gibi duruyor.

larına düşen sorumluluğu almasını bekliyorlar. Zaten bütün kavga da; ortak fakat farklılaştırılmış sorumlulukların nasıl yapılandırılacağı ve dengenin nasıl kurulacağı üzerinde yoğunlaşıyor. Ülkelerin ekonomik ve ticari çıkarları maalesef her zaman olduğu gibi küresel refah arayışının önüne geçiyor.

Çıta O Kadar Aşağıya Düştü ki!

Durban'da uzayan müzakereler sonucunda AB'nin arabuluculuğuyla ortaya çıkan diğer sonuç ise, tüm tarafları içine alacak yeni bir iklim değişikliği anlaşmasının oluşturulması için 2015 yılına kadar bir yol haritasında tarafların anlaşmış olması. 2015 yılında tüm tarafların imzalamayacağı anlaşmanın yükümlülükleri

ise 2020 yılında başlayacak. Gelecek yıl Katar'da gerçekleştirilecek olan 18. Taraflar Konferansı'nda gerçekleştirilecek müzakereler bu yeni anlaşmanın içeriğine odaklanacak. 2020 yılına kadar ülkelerin gönüllü azaltım çalışmaları devam edecek. Ancak, 2020 yılında yürürlüğe girmesi beklenen anlaşmada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin nasıl konumlandırılacağı, azaltım taahhütlerinin nasıl yapılandırılacağı ve hukuki bağlayıcılığın nasıl şekillendirileceği konuları hala çok belirsiz. Durban'da tüm tarafları bir anlaşma metninde buluşturmak o kadar zor oldu ki, AB'nin teklif ettiği yol haritasının çıtası çok aşağılara çekildi. 2015 yılına kadar tamamlanması öngörülen yeni anlaşmanın huku-

Durban'da Türk İş Dünyası

Arçelik CEO'su Levent Çakıroğlu: “Harekete Geçmek İçin Hükümetleri Beklememize Gerek Yok”

Durban'da Global Business Day kapsamında gerçekleştirilen oturumlar, iş dünyasından üst düzey isimlere ve müzakerelerin kilit isimlerine ev sahipliği yaptı. Durban Debate olarak adlandırılan panele Türkiye İklim Değişikliği Liderler Grubu Sözcüsü ve Arçelik CEO'su Levent Çakıroğlu da katıldı. Panelin diğer katılımcıları arasında Dünya Bankası İklim Değişikliği Özel Temsilcisi Andrew Steer, Deutsche Bank Group Başkan Yardımcısı Caio Koch-Weser, Eskom CEO'su Brian Dames, Alstom CEO Yardımcısı Philippe Joubert yer aldı. Çakıroğlu yaptığı konuşmada, enerji verimliliğinin yenilenebilir enerjiden çok daha yüksek bir potansiyele sahip olduğunu belirtti. Yeni bir uluslararası iklim değişikliği rejiminin varlığından bağımsız olarak şirketlerin kendi iş fırsatlarını yaratabileceklerini ve harekete geçmek için hükümetlerin kararlarını beklemeye gerek olmadığını da belirtti.

Aynı oturumda son zamanların en fazla tartışılan konularından olan karbon fiyatlandırması konusu da ele alındı. Karbon fiyatlandırma yaklaşımının tek başına bir değişim için yeterli olamayacağı, tüketicilerin eğitiminden, teşviklere ve pazarlamaya kadar birçok faktör ile beraber ele alınmasının gerekliliği belirtildi. Genel mesaj ise iklim krizine yönelik atılan adımların birkaç misli hızla acilen ortaya koyulması yönünde oldu.

Zorlu Enerji Grubu CEO'su Murat Sungur Bursa: “Yeşil Ekonominin Parçası Olabiliriz”

İklim Platformu'nun da katkısıyla hazırlanan 2 Derece Bildirisi, Durban Zirvesi kapsamında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryası'na özel bir resepsiyonda resmen sunuldu. İklim Platformu Türkiye İklim Değişikliği Liderler Grubu üyesi ve Zorlu Enerji Grubu CEO'su Murat Sungur Bursa resepsiyonda bir konuşma yaptı. Bursa konuşmasında iş dünyasının krizleri fırsata dönüştürmesi gerektiğini, iklim değişikliğinin bugün karşılaştığımız en önemli kriz olduğunu ve iş dünyası liderlerinin buradan kendi fırsat alanlarını yaratacak iş modellerini hayata geçirerek yeşil ekonominin birer parçası olabileceklerini söyledi. Resepsiyonda ayrıca, Nedbank CEO'su Mike Brown, CPSL Direktörü Polly Courtice, Alstom Kıdemli Başkan Yardımcısı Joan McNaughton, Sustainable Development Mechanisms Programme Koordinatörü James Grabert konuşmacı olarak yer aldı.

TÜSİAD da Durban'daydı

Durban kentinde düzenlenen İklim Değişikliği 17. Taraflar Konferansı'na TÜSİAD da Türk iş dünyasını temsilen katılarak görüşlerini aktardı. BM İklim Değişikliği Sekreteryası'na “İş Dünyası ve Sanayi Sivil Toplum Kuruluşu” (BİNGO) olarak akredite olan TÜSİAD, yedi kişilik bir heyetle konferansa katılım sağladı.

TÜSİAD Konferans kapsamında 7 Aralık 2011 tarihinde “İklim Değişikliğiyle Mücadelede Türk Özel Sektörünün Rolü” başlıklı bir etkinlik düzenledi. 17. Taraflar Konferansı'nda Türkiye adına gerçekleştirilen tek etkinlik niteliği taşıyan toplantıda, Türk özel sektörünün iklim değişikliğiyle mücadele boyutunda özellikle azaltım politikalarındaki katkısı ve rolü ele alındı. Konferans kapsamında Durban'da bulunan T.C. Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz da, TÜSİAD'ın etkinliğinde bir açılış konuşması yaptı. Bakan Yılmaz, konuşmasında Türkiye'nin ulusal şartları ve kabiliyetleri çerçevesinde küresel iklim değişikliğiyle mücadele çabaları doğrultusunda çalışmalar yaptığını belirtti. Toplantıda ayrıca, Zorlu Enerji Grup CEO'su Murat Sungur Bursa, Dünya Ticaret Örgütü Ticaret ve Çevre Bölümü Direktörü Vesile Kulaçoğlu, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Karbon Yöneticisi Friso De Jong konuşmacı olarak yer aldı. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı temsilcileri de “Türkiye'nin İklim Değişikliği İkinci Ulusal Bildirimi” başlıklı bir sunum gerçekleştirdi.

TÜSİAD'ın COP17'deki Önerileri

- AB uyum hedefleri ve iklim değişikliği kapsamında ciddi bir yükümlülük altında olan sanayi ve özel sektöre, ilgili müzakere ve uyum sürecinde aktif rol tanınmalı ve ülke pozisyonlarının oluşturulmasında bilgi ve deneyimine başvurulmalıdır.
- Ulusal kapasitenin oluşturulması sürecinde sorumlu iş sektörleri ile güçlü bir ortaklık kurulmalı, sektörel bazda mevcut durum değerlendirmeleri, 2020 ve sonrası senaryoları ve iklim değişikliğine uyum ve etkilerin azaltımı için eylem planları hazırlanmalıdır.
- Sera gazı emisyonlarının uluslararası bir çaba ile azaltılması için sorumluluk sahibi bir ülke olarak Türkiye, iklim değişikliği ile mücadele konusunda oluşacak yeni düzende kendi özel şartlarına uygun bir şekilde etkili bir rol almalıdır.
- İklim değişikliği ile mücadelede hedefler belirlenirken, enerji politikaları, yatırım alanları, dış ticaret, yerel yönetimler, sağlık, sanayileşme, bölgesel kalkınma gibi çeşitli düzey ve sektörleri etkileyen hususlar entegre bir şekilde ele alınmalıdır.

ki çerçevesi tam olarak sulandırıldı diyebiliriz. Önceleri, tüm taraflar üzerinde hukuki bağlayıcılığı olacak şekilde masaya getirilen öneri, müzakereler sonunda anlaşma metnine hukuki bir araç, protokol ya da hukuki sonuçları olacak bir anlaşma şeklinde, sonucun tam olarak ne olacağını kimsenin tahmin edemeyeceği yeni bir müzakere çerçevesi oluşturdu. 2015 yılında tamamlanması öngörülen bu anlaşmanın, ülkeler tarafından onaylanması ve yürürlüğe girmesi için 2020 yılının öngörülmesi büyük cesaret isteyen bir karar oldu. Bunun önemli sebeplerinden birisi de, ABD'deki yeni başkanlık seçimlerinin 2013 yılında olması. Bu nedenle uzun süredir bekleyen iklim düzenlemesini Kongre'den geçirmeden, Obama hükümetinin seçimlere bir yıldan az bir süre varken yeni bir uluslararası iklim değişikliği antlaşmasına cesaret edememesi olduğunu söyleyebiliriz.

Süreç En Az Beş Yıl Ertelenmiş Oldu

2050 yılında kritik eşik olan 2 derece ortalama küresel sıcaklık artışının altında kalma hedefi için 2015 yılından itibaren uluslararası bir sözleşme kapsamında ülkelerin salımlarını azaltması bekleniyordu. Hatta 2020 yılında küresel salımlar en üst seviyesine ulaştıktan sonra hızlı bir şekilde 2050 yılına kadar sürekli düşüş eğiliminde olması gerekiyor. Şu anda, en az beş yıl kadar ertelenmiş olan sürecin sonuçlarının neler olabileceğini umarız Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin 2014 yılında yayımlayacağı rapordan öğrenebiliriz. Yeni dönemde ülkelerin alacağı azaltım taahhütleri, sözleşmede olduğu gibi EK -1 ve EK dışı ülkeler olarak mı yoksa yeni bir sınıflandırmaya tâbi olarak mı şekillendirilecek henüz belli değil. Türkiye'nin diğer gelişmiş ülkelerden farklı olan mevcut

“Durban’da tüm tarafları bir anlaşma metninde buluşturmak o kadar zor oldu ki, AB’nin teklif ettiği yol haritasının çitısı çok aşağılara çekildi. 2015 yılına kadar tamamlanması öngörülen yeni anlaşmanın hukuki çerçevesi tam olarak sulandırıldı diyebiliriz”

konumunun yeni anlaşma çerçevesinde 2015 yılına kadar çözülmesi gerektiğini belirtmemiz gerekiyor. Zira önümüzdeki müzakereler Türkiye açısından büyük önem taşıyor. Şu anda oyunun kuralları yeniden belirleniyor. Türkiye'nin her zaman şikâyet ettiği mevcut düzenin geride kalmış olduğunu söylersek yanlış olmaz. Türkiye bu yeni dönemde geçmiş dönemde yaptığı hataları tekrarlamak istemiyorsa daha proaktif bir müzakere stratejisi izlemek durumunda. Süre çok az, önümüzde sadece üç yıl var.

Bunun için, Türkiye'nin iklim değişikliği konusunda çözüme yönelik küresel bir işbirliği koalisyonunun acilen parçası olması gerekiyor. Aynen diğer gelişmekte olan ekonomilerde olduğu gibi, Türkiye için bunun en kolay yolu enerji yoğunluğunun azaltılmasına yönelik ulusal bir hedef belirlemesi. Aynı zamanda, Türk ekonomisine küresel rekabet avantajı sağlayarak cari açığın en öncelikli sorunu olan enerji ithalatının da azaltılmasını beraberinde getirecek böyle bir politikayı Türkiye rahatlıkla hayata geçirebilir. Bu nedenle, iklim değişikliği eylem planını revize ederek enerji yoğunluğunun azaltılmasına yönelik sayısallaştırılmış bir planı en kısa zamanda oluşturmalı. Hemen sonrasında ise iklim sorununun çözümüne yönelik Türkiye'nin küresel işbirliğine sağlayabileceği bu katkısını dünya kamuoyuyla paylaşmalı. Daha sonra, Türkiye'nin özellikle G20 platformunu kullanarak lider ülkelerle yeni dönem için Taraflar Konferansları haricinde bir iletişim platformu kurması gerekiyor. Buna paralel olarak, son yıllarda çok yakın bir işbirliği geliştirdiğimiz ve iklim değişikliğinden en çok etkilenen “En Az Gelişmiş Ekonomiler” (LDCs) ile bu sorunun çözümüne yönelik ortak bir tutum oluşturması, Türkiye'nin kendi pozisyonunun uluslararası alanda benimsenmesi

için önemli bir katma değer yaratacaktır.

Fonun Başlangıç Masrafları Güney Kore'den

Durban'dan çıkan sonuçlara dönersek, özellikle gelişmekte olan ülkeler için en önemli gelişme, Yeşil İklim Fonu'nun artık işlevsel hale getirilmiş olması. 2020 yılından itibaren iklim değişikliğinden en çok etkilenen ülkelere her yıl 100 milyar USD kaynak aktarılacak. Ancak, bu fona kaynağın nasıl sağlanacağı ise hâlâ soru işareti olmakla birlikte fonun başlangıç masrafları Güney Kore tarafından karşılanacak. Gelişmekte olan ülkeler, fonun devletten devlete verilmesini şiddetle isterken, gelişmiş ülkeler fonun özel sektörün kullanımına da açılması için mücadele etti. Sonuç olarak, fonun yönetiminde gözlemci olarak özel sektör de yer alacak ve özel sektör tarafından da fon için kaynak sağlanabilecek. Söz konusu Fon'dan ancak gelişmekte olan ülkelerin yararlanacak olması nedeni ile Türkiye'nin bu aşamada fona erişimi mümkün gözüküyor. Ancak, fondan özel sektörün yararlanması mümkün hale gelirken Türkiye'nin de özel sektör aracılığıyla özellikle azaltım çalışmalarında önemli bir kaynak kullanımı sağlayabilmesi mümkün.

Bütün bu tartışmaların yanında, küresel ölçekte atılacak adımların iki derecelik bir sıcaklık artışının önüne geçmesi gerekirken, 2012 yılından 2020 yılına kadar geçecek 8 yıllık sürecin yaratacağı gecikmelerin sonuçlarıyla ilgili olarak biliminsanlarının haklı olarak çok endişeli olduğunu görüyoruz. Sekiz yıllık uluslararası bir anlaşmanın yokluğunda, 2050 yılında 2 derecelik ortalama küresel sıcaklık artışının altında kalma hedefine ulaşmak için ne yazık ki sadece hükümetlerin gönlüllü azaltım için beyan edecekleri taahhütlere kalmış durumdayız.

Durban'ın Ardından...

Samantha Smith (Dünya Çevre Örgütü)

"Hükümetler sadece konuştu. Oysa ki onların işi insanlarını korumak. Durban'da bunu başaramadılar. Birkaç siyasi liderin buyruğunun, insanların endişe ve korkularından çok daha ağır bastığı gayet açık bir şekilde görüldü."

Bill Hare (İklim Hareketini Takip Direktörü)

"Durban'da olumlu olan nokta, hükümetlerin yasal olarak bağlayıcı bir anlaşmaya açılan kapıyı tekrar aralamaları oldu. O kapının 2009 Kopenhag Konferansı'nda kapandığı düşünülüyordu oysa!"

Andy Atkins (Friends of the Earth Yöneticisi)

"Bu içi boş planla, gezegen feci bir iklim değişikliğine fırlatılıyor. Eğer Durban iklim değişikliği konusunda tarihi bir sıçrama tahtası olarak görülüyorsa, dünya acilen emisyonları indirmek konusunda çok önemli hedefler belirlemek zorunda."

Nnimmo Bassey (Friend of the Earth Başkanı, Right Livelihood Ödülü Sahibi)

"Asıl hareketi 2020'ye ertelemek büyük suç. Küresel sıcaklıkta 4 °C'lik bir artışı kabul etme Afrika'nın, küçük ada ülkelerinin ve fakir ülkelerin idam fermanını yazmak demek. Dünyanın yüzde 1'ini oluşturan zengin ülkelerin, fakir yüzde 99'u feda ettiği bu zirve küresel ayrımcılığı da gözler önüne serdi."

Luiz Alberto Figueiredo (Büyükelçi, Brezilya Başmüzakerecisi)

"Durban toplantısı iklim değişikliğine karşı verilen mücadelenin büyüyeceğini göstermesi bakımından çok önemli bir başarı işareti. Mutabakat noktalarını, zaman çizelgelerini ortaya koyan çok önemli bir metin ve kesinlikle yasal olarak bağlayıcı. Durban'dan istediğimizi aldık."

Pablo Solón (Bolivya Eski İklim Müzakerecisi)

"Durban'da Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük döneminin kararlaştırıldığını söylemek zor. Gerçek karar bir sonraki COP'a ertelendi, bu gayet net. Ayrıca zengin ülkelerin karbon salımlarını azaltmasıyla ilgili net bir anlaşmaya da varılmadı."

Andreas Souvaliotis (Kanadalı İşadamı)

"Durban'da ya da bundan sonraki iklim görüşmelerinde ne olursa olsun, dünya dönüşü olmayan bir yola girdi. İklim değişikliğine karşı takındığımız tavır sigortacılardan enerji üreticilerine, araba üreticilerinden müşteriye ve tabii ki hükümetlere kadar herkesin hayatını bariz bir şekilde etkiliyor. Kyoto ve benzeri küresel anlaşmalar bu puzzle'ın tamamlanmasında küçük bir parça sadece. Kurallar değişti! Kafamızı hemen petrollü kumdan çıkarıp, ekonomik geleceğimizi doğru düzgün planlamalıyız."

Kyoto Yaralı Ceylan Gibi

COP17'yi yerinde izleyen az sayıda Türkiyeli gazeteciden biri de Özgür Gürbüz'dü. İşte Durban gözlemleri ve 10 puanlık uzman sorusu: "Durban'da gezegendeki milyonlarca hayatı kurtaracak bir kararın çıkmasını engelleyenler mi yoksa Güney Afrika'da eli silahlı gezen soyguncular mı daha tehlikeli?"

Özgür GÜRBÜZ,
ozzgurbuz@gmail.com

Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Durban kentinde düzenlenen İklim Değişikliği Zirvesi 10 Aralık günü sona erdi. İki hafta süren toplantı boyunca hem İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne hem de Kyoto Protokolü'ne (KP) taraf ülkeler bir araya geldi. Toplantıya kısaca COP 17 denmesi, sözleşmeye taraf ülkelerin 17. kez buluştuğunu gösteriyor. Yılda dört kez toplanılıyor, her yılın sonunda Durban'da olduğu gibi bir iklim zirvesi yapılıyor. 17 yıldır iklim değişikliğinin etkileri, yapılması gerekenler tartışılıyor. Yedi yıldır da çözüm için elimizdeki tek bağlayıcılığı olan anlaşma, Kyoto konuşuluyor, anlaşmaya taraf ülkeler bir araya geliyor. Bu toplantıların adı da CMP 7.

Bu yılki zirvede daha çok Kyoto'nun geleceği konuşuldu çünkü protokolün ilk yükümlülük dönemi 2012 sonunda bitiyor. İkinci yükümlülük döneminde, yüzde 5,2'lik hedefin üzerine çıkılması gerekiyor. Hatırlayacağınız gibi, Kyoto Protokolü 1. yükümlülük döneminde (2008-2012) gelişmiş ülkelerin sera gazı emis-

yonlarını 2012 sonuna kadar 1990 düzeyinin yüzde 5,2 altına çekmesini istiyordu. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) bu oranın 2020 yılında yüzde 25'lere, 2050'de ise yüzde 80 ve üzerine çıkarılması gerektiği konusunda yıllardır uyarılarda bulunuyor. Yoksa gezegenin ortalama sıcaklığındaki artış iki dereceye geçecek ve susuzluktan, aşırı iklim olaylarına kadar birçok felaketle karşı karşıya kalacağız.

Kyoto'ya Devam Kararı Çıktı Ama Durban'daki toplantıların kuşkusuz en önemli sonucu Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük dönemine devam edilmesi kararı oldu. Karar çıktı ama onlarca belirsizlik nedeniyle açıkçası kimse bu karara sevinemedi. KP'nin ikinci yükümlülük dönemi 1 Ocak 2013'te başlayacak ve 31 Aralık 2017'de ya da 31 Aralık 2020'de bitecek. Ülkeler belirledikleri sera gazı azaltım veya indirim hedeflerini bu dönem içerisinde gerçekleştirmeye çalışacak. Bitiş tarihinin değişkenliği, ülkeler indirim hedeflerini açıkladı-

ğında tartışma konusu olabilir. Bitiş tarihinin netleşmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda Durban'da ciddi tartışmalar yaşandı. 1 Mayıs 2012'den önce bu tarih üzerinde anlaşılmalı çünkü 1 Mayıs'a kadar Kyoto'ya taraf, EK-1 dediğimiz listede bulunan gelişmiş ülkeler, Sekreteryaya 2. döneme ilişkin hedeflerini bildirecek. Bu hedeflerin 2017'ye mi yoksa 2020'ye kadar mı gerçekleştirilmek zorunda olduğu açıklanmalı.

Kyoto'ya devam kararı iyi haber ama sadece "mücadeleye devam" kararı almak yetmiyor, hedefinizi de belirtmeniz lazım. Durban'da bu yönde pek de net olmayan bir karar var. Kyoto'ya taraf, EK-1 dediğimiz listede bulunan gelişmiş ülkelerin 2020'ye kadar sera gazı salımlarını 1990 yılına göre yüzde 25 ila 40 oranında azaltmaları amaçlanıyor. Yüzde 25-40 hedefi bilimin bize söylediğiyle çelişmiyor ancak bağlayıcılığı yok. Dikkat edin, sadece "amaçlanıyor". Halbuki ilk yükümlülük döneminde yüzde 5,2 gibi net bir hedef vardı. Yüzde 25-40 hedefinin

“Bilinen o ki, 2020 yılında herkes bir anlaşmaya varsa bile geç olabilir. Uluslararası Enerji Ajansı, 2017’ye kadar hedeflere ulaşan küresel bir anlaşmanın hayata geçirilmesi gerektiğini söylüyor”

ne kadar uzağında veya yakınında olduğumuzu 1 Mayıs 2012’de ülkeler hedeflerini açıkladıklarında görebileceğiz. Tek sorun bu da değil. Dünyanın en büyük kirleticilerin birçoğu ikinci dönemde sorumluluk almaktan kaçındı. Japonya, ABD ve Kanada, Kyoto’nun 2. döneminde yok. Rusya da indirim hedefi veremeyecek. Bu ülkeler küresel seragazi emisyonlarının üçte birinden fazlasını atmosfere salıyor. Avrupa Birliği anlaşmayı kurtarmak ve umudu korumak için liderliği eline aldı ama diğer ülkelerin sürece katılımı olmadan bu iş zor.

2017’ye Kadar Anlaşma Şart

Kısacası, KP yaralı ceylan gibi, bakalım ne kadar daha sekecek? Daha yolun başındayız ve birçok ülke sorun çıkarmaya başladı. Avrupa Birliği de bunun farkında ve tüm ülkeleri yeniden masanın etrafında toplamaya çalışıyor. 2015’e kadar yeni bir anlaşma metni üzerinde uzlaşma sağlamayı, 2020’ye kadar da yeni anlaşmayı hayata geçirmeyi istiyor. Çin, 2020 sonrası için bağlayıcılığı olan bir anlaşmaya imza atabileceğine dair olumlu sinyaller veriyor ama ABD buna rağmen Durban’da bir adım atmadı. Çin’in bu sözüne güvenmediğini söylemekle yetindi ancak masaya oturmaktan kaçındı. Anlaşılan Obama seçim öncesi petrol ve kömür şirketlerini, otomotiv lobisini karşısına almak istemiyor. Belki de hiç istemeyecek! Bilinen o ki, 2020 yılında herkes bir anlaşmaya varsa bile geç olabilir. Uluslararası Enerji Ajansı, 2017’ye kadar

hedeflere ulaşan küresel bir anlaşmanın hayata geçirilmesi gerektiğini söylüyor.

Güney Afrika’daki iki hafta boyunca süren tartışma, bilimin verilerini görmezden gelen “büyük” devletler ve onlara aklın yolunu göstermeye çalışan az gelişmiş ülkelerin temsilcileri ile sivil toplum örgütleri arasında geçti. “2+2”yi anlatma çabaları bir anlamda boşa çıktı. Sokakları dolduran eylemcilerin, açık ve susuzluk tehlikesine karşı attıkları sloganlar liderler tarafından duyulmadı. İki hafta boyunca ülkedeki güvenlik sorunu nedeniyle bizler araba ve konferans salonlarına adeta hapsedildik. Şimdi geçen iki haftaya bakınca, Durban’daki en tehlikeli yerin tam da bizi topladıkları o konferans salonu olduğunu düşünmeye başladım. En tehlikeli seri katil bile, iki hafta içerisinde milyonlarca canlının hayatına kastedecek böylesine bir eyleme imza atamazdı. Durban’dan gezegendeki milyonlarca hayatı kurtaracak bir kararın çıkmasını engelleyenler mi yoksa Güney Afrika’da eli silahlı gezen soyguncular mı daha tehlikeli? İşte size ahret sorusu. ○

Durban’dan Notlar

- Kyoto Protokolü’nün ikinci yükümlülük dönemi belirlendi ve protokol hayatta kaldı. İkinci dönem 1 Ocak 2013’te başlayacak ve 31 Aralık 2017’de veya 31 Aralık 2020’de bitecek. Bitiş tarihi üzerinde yeni müzakerelere ihtiyaç duyulacak.
- Seragazi emisyonlarının ne kadar indirileceği şimdilik belirsiz. Anlaşma metninde amaç 2020’ye kadar seragazi salımlarını 1990 yılına göre yüzde 25 ila 40 oranında azaltmak olarak belirtildi ancak bu hedef bağlayıcı değil. Bolivya bu konuda haklı bir itirazda bulundu ki ben de aynı görüşteyim. Hedefi aynı Kyoto’nun ilk döneminde olduğu gibi tek bir rakama bağlamak ve bağlayıcı bir hedef olarak belirlemek lazım.
- Kyoto’ya taraf, EK-1 diye adlandırılan listedeki gelişmiş ülkeler, 1 Mayıs 2012’ye kadar Sekretarya’ya ikinci döneme ilişkin hedeflerini bildirmek zorunda. Bu tarihte Kyoto’ya devam kararı alan ülkelerin asıl rakamlarını göreceğiz. Önümüzdeki kritik tarih 1 Mayıs.
- Kanada ve Japonya ikinci döneme katılmayacaklarını açıkladı. Rusya ise indirim hedefi belirtmeyeceğini söyledi. ABD yine yok. Böyle olunca küresel emisyonların neredeyse 3’te birini salan bu dört ülke sorumluluk almamış oluyor. Bu sürdürülebilir değil.
- Durban’ın bir sonucu da, 2020 sonrası Çin ve Hindistan gibi büyük miktarda seragazi salımı yapan ülkelerin de bağlayıcı hedef alacaklarına dair verdikleri sinyallerdi. Ancak 2020’ye kadar seragazi indirimi konusunda gelişmiş ülkeler üzerlerine düşeni yapmazlarsa, Çin’in sürece katılımının bir anlamı kalmayabilir. Çünkü bilimsel raporlar, küresel ve herkesin sorumluluk aldığı bir anlaşmanın hayata geçmesi için 2017’nin en son tarih olduğunu söylüyor.
- Yeşil İklim Fonu’nun organizasyonu konusunda da anlaşıldı. 2020’den itibaren gelişmekte olan ülkelere her yıl 100 milyar dolar yardım yapılacak. Paranın kaynağı ise hâlâ belli değil.

Durban mı? O Ne?

Geçen ay Durban'da çevre ve sürdürülebilirlik için hayati önem taşıyan bir toplantı yapıldı: COP17. Peki, gelecek için bu kadar önemli olan bu toplantıdan vatandaş haberdar oldu mu? Sokağa çıkıp, sorduk. Konuya herkes farklı yerinden temas etti. Birisi, "su sorunu dediğin, damacananın pompasıdır" dedi; diğeri, "post-modern üretim süreçlerinde çevre konusu hasıraltı edilmek zorunda". Çevre haberlerinin dramatik olmasını talep eden bile vardı: "Karaya vuran balinaları izletsinler". Bu yorum cümbüşünün arasındaysa insanların ortak olduğu bir nokta vardı: "Medya, çevre konusundaki gelişmeleri bizden saklıyor!" Halka bağlanıyoruz...

 Duygu YAZICIOĞLU Ali GÜLER

Geçtiğimiz ayın ortalarında Durban’da, iklim değişikliği ve dolayısıyla dünyanın geleceği açısından son derece önemli bir toplantı gerçekleşti: BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı COP17. Ancak bu hayati toplantıdan, konuyu doğrudan takip edenler dışında çok az kişinin haberi olabildi. Zira başta The Guardian olmak üzere yabancı basının büyük önem atfettiği, neredeyse naklen yayınladığı toplantı Türkiye’de birkaç mecrada yer verilen kısa paragrafların ötesine geçemedi. Halk da bu nedenle konudan haberdar olamadı. Tabii bu bizim tahminimiz. Bu tahminle Amerika’yı yeniden keşfetmediğimiz de farkındayız. Yıllar evvel, 1970’lerin başında Maxwell McCombs ve Donald Shaw’ın ortaya attıkları “Gündem Belirleme Kuramı” (Agenda Setting Theory) konuyu tahminden birkaç adım öteye götürerek akademik temellere dayandırmış zaten. Kuramda konuya şöyle değinilir: “Haber medyası neyin haber değeri taşıyıp taşımadığını, hangi konuya ne kadar önem atfedileceğini ve neyin göz ardı edileceğini belirlemesi bakımından insanların konulara bakış açısını büyük oranda etkiler.” Türk medyası gerçekten çevre konularını halı altına süpürüp, halkın bu konuda haber almasını engelliyor mu? Halk çevre konularına ilgisiz mi? “Medya göstermezse biz nereden bilelim?” mi?.. Bu soruların yanıtını almanın en direkt yolu sokağa çıkıp vatandaşa sormaktır. Sorduk. Yanıtlar birbirinden değişik oldu. “Durban mı? O ne?” diyen de oldu, konuyu post modern üretim süreçlerine bağlayan da. Vatandaşlar arasındaki ortak noktalardan bir diğeri de, bu konudaki bilgi eksiklerini medyaya bağlamaları oldu: “E, medya söylemiyor ki, nereden bilelim?” Dikkatimizi çeken bir husus da hanımların herhangi bir konuyla ilgili görüş bildirmekten itinayla kaçınması oldu. Evet, koskoca Karaköy’de sorularımızı yalnızca iki hanım yanıtladı, onlardan biri de Amerikalı’ydı.

Mehmet Güngör, seyyar satıcı:
“Küresel ısınmayı duydum sadece ama Durban olarak duymadım.”

“Valla hiç duymadım Durban diye bir şey. Gazete falan da okuyorum ama en iyi gündem bence kadına şiddet konusu. Çevreyle mi ilgili? Çevre konusu pek yok medyada. Küresel ısınmayı duydum sadece ama Durban olarak duymadım. Nereden duyayım, hiçbir yerde konuşmuyorlar ki! Aslında keşke medya böyle şeylere yer verse. Enerji kaynakları bitiyor. Rüzgâr enerjisi, su enerjisi... Bu tarz şeyler önemli.”

Eray Hökelek, reklamcı:
“Medya patronları enerji yatırımlarının içinde zaten. Tabii ki haber olmaz.”

“Durban bir şehir değil mi? Çevre toplantısı yapıldı. Çok takip etmedim ama sosyal medyadan gördüğüm kadarıyla şöyle tahmin ediyorum; yeni bir sözleşme gündemde olabilir. Dünyada artık kapitalizm belli bir evreye geçti, kendisi de ayrışma

Egemen Eti, prodüksiyon amiri:
“Milletin haberi olsa ne olur? İplemez ki!”

“Kim, Durban mı? Bilmiyorum. Çevreyle mi ilgili? O zaman duymamam hiç acayip değil herhalde. Medya da yer vermiyor. Haber değeri yok çünkü, o kadar basit. Yurdum insanı sabah ne okuyor; Posta! İlgilendirmiyor insanları işte! Tamamen medyanın ot yemesi değil yani bu. Su kaynakları tükeniyormuş. Milletin haberi olsa ne olur? İplemez ki! Adam 10 sene sonraki ihtiyaçlarına göre hareket etmeye programlı değil şu anda. Ev kirasına odaklanmış. Medya, talep olmayınca yer vermiyor. İnsanlar talep ettiği zaman da o talebin karşılanmaması sağlanıyor.”

halinde. Çin ve bazı Asya ülkeleri kör gözümüne bir üretim mantığına. Post-modern kölelik tarzında adamların üretimi. Bu ülkeler hızla büyüyor ve çevre konusunda önlem almak istemezler. Maliyet artar çünkü o zaman. Batı ise bazı karbon salım kuralları getirerek kendi yerel sanayisini koruma altına almaya çalışıyor. Özünde ekonomi var yani. Türkiye’de de medya bu konuya yer vermiyor. Çünkü ülke olarak ekonomik büyümeye angaje olmuş durumdayız. Medya-hükümet elele, büyüyoruz şeklinde. Aç bir toplumuz, çevreci olmak bize lüks diye düşünenler de var. Ayrıca medya patronları birebir enerji yatırımlarının içinde zaten. Tabii ki haber olmaz.”

Sertaç Sandık, üniversite mezunu:
“Türkiye’de daha önemli gündemler var tabii insanları meşgul etmek için”

“Durban mı? Ben bilmiyorum onu. Çevre konusu mu? Kaptanlık Okulu mezunu olarak ben sadece denizdeki çevre kirliliğiyle ilgileniyorum. Takip ettiğim yerlerde hiç rastlamadım. İnternete genel bakıyorum. Televizyon haberlerine bakıyorum. Türkiye’de daha önemli gündemler var tabii insanları meşgul etmek için. Gider FB-GS maçının sonucunu verir. Kim kimle ne yapmış onu verir. Çoğu şeyden haberdar edilmiyoruz maalesefi!”

Lee Ann Muttenterry, müzisyen:
“Durban Amerika’da Çok Konuşuluyordur.”

Durban? Duymadım maalesef. Çevre toplantısı mıydı? Teksaslı’yım ben. Amerika’da çevre konuları her zaman tartışılır. İklim değişikliği, yeşil ekonomi, ekoloji her zaman önde gelen konulardır. Karbon salımlarının düşürülmesi özellikle en çok takip edilen konular arasında. Ben Durban’ı duymadım, çünkü uzun süredir seyahat ediyorum. İki gündür de Türkiye’deyim. Ama eminim Durban şu anda Amerika’da en çok konuşulan konular arasındadır.

Bahadır Gün, üniversite mezunu:
“Evlilik programları kalsın, çevre programları başlasın.”

“Çok güzel uyutuyorlar ülkemizi. Ergenekon, şike olaylarıyla dikkat dağıtıyorlar. İnsanlar da çevre konularından, siyasi konulardan uzak durarak mutlu olmaya çalışıyorlar. Eğlenceye vuruyorlar kendilerini. Her yerde açık saçık haberler var. Çevre konusunda bilgili insanların çevre duyarlılığını yayması lazım aslında. TV’de mesela, sabahları evlilik programları sunacaklarına çevreyle ilgili program sunsunlar. TV izleyen insan, ne versen izler çünkü.”

Hakan Temel, kestaneci:
“Haberimiz olacak ki tedbirimizi alacağız.”

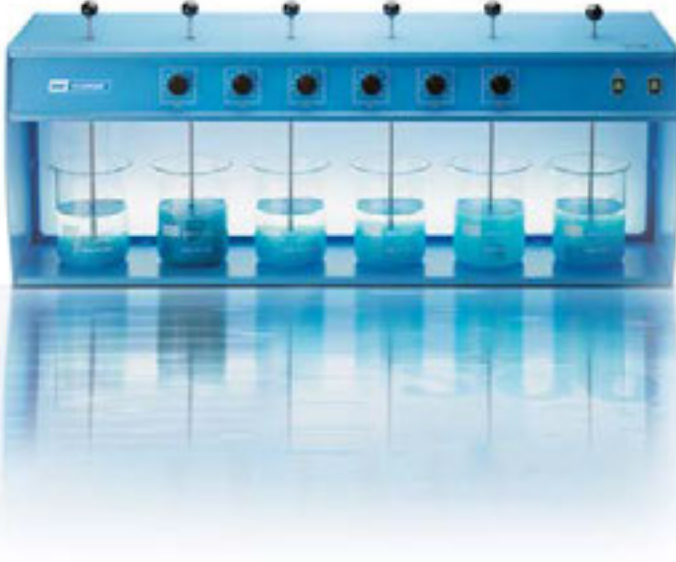
“Durbant mı? Durban! Duymadım. Fırsat buldukça medyayı takip etmeye çalışıyorum ama bunu duymadım. Başbakanın hastalığını duydum, ekonomik sorunları duydum. Çevre konusunu bilmiyorum. İnsanlar çevre konusuna son günlerde bakmıyor ama aslında önemli. Fabrikaların artması özellikle havayı bozuyor. Medya buna yer vermiyor, çünkü işlerine gelmiyor. Birilerinin bir rantı var bu işte tabii, medyayı da artık susturuyorlar mı acaba? Ben de haberdar olmak istiyorum bunlardan. Haberimiz olacak ki tedbirimizi alacağız, tepkimizi vereceğiz.”

Elif Yalçın, öğrenci:
“Çevre haberlerini dramatik yapsalar ne güzel olur!”

Durban mı? Küresel bir şey mi? Ben hiç duymadım da, görmedim de Durban’ı. Nereden duyayım? Medya yer veriyor mu, vermiyor mu onu da bilmiyorum. Ama daha sık rastlamak isterim çevre konularına. Bizim dünyamız sonuçta bu. Ama ilgi çekmez diye vermiyorlardır. Doğru, bence de çekmez. Benim ilgimi de acı, dram çekiyor. Çevre haberlerini daha dramatik verseler güzel olur. Mesela karaya vuran bir balina gibi bir şey...

Arıtma tesislerinde kullanılan Polielektrolitler bizim işimizdir!

- SNF, üretmiş olduğu performans kimyasallarında kalitesiyle Dünyada ve Ülkemizde lider firmadır.
- SNF, Türkiye'deki kuruluşu sayesinde üreticiden tüketiciye satış yaparak polielektrolit kullanıcılarına fiyat avantajı sağlamaktadır.
- SNF, Bilgi birikimi, Teknik Hizmeti ve Yüksek stok hacmi ile fark yaratmıştır.

Bu nedenlerle,

Polielektrolitte düşük işlem maliyeti (Low Treatment Cost) ve yüksek performans arayanların tercihi hep SNF olmuştur.

SNF Polielektrolitte güvencenizdir

SNF FLOERGER®

SNF Floerger Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.

İkitelli Organize Sanayi Bölgesi
AYKOSAN Küçük Sanayi Sitesi
Ziya Gökalp Mah. Bedrettin Dalan Bulvarı
2. Kısım 5. Ada C Blok
İkitelli - İstanbul - TÜRKİYE

Tel : (0 212) 549 96 40

Faks : (0 212) 549 96 41

web : www.snfturk.com

e mail: info@snfturk.com

Amerika'da İngiliz Usulü Gıda Devrimi

Başlığa bakınca biraz tuhaf bir yemek tarifi gibi duruyor ama aslında esas tuhaflık ABD'nin yemekhanelerinde yaşanıyor. Evlerde de pek sık yemek pişmediği için ABD'li çocuklar üç öğün fast food'a talim ediyorlar. Sonuç obezite ve gelecek kuşakların ömründen çalınan on yıl olarak geri dönüyor. Bu gidişe dur demek de İngiliz şef aşçı Jamie Oliver'a düşüyor. Gıda Devrimi de naklen yayına devam ediyor.

 Balkan TALU

Bilmiyorum şu anda ne kadar farkındayız ama T.C. Sağlık ve Eğitim Bakanlıkları 2011-2012 öğretim yılı için çok önemli bir karar aldı. Okullarda obeziteyi engellemek ve öğrencileri bilinçli beslenmeye teşvik etmek için, iki bakanlığın yapacağı ortak uygulama kapsamında, okul kantinlerinde fast food, kolalı içecek, hazır meyve suları, enerji içecekleri, kızartma ve cips tipi ürünler satılmayacak. Bunun yerine ayran, yoğurt ve meyve satışı zorunlu hale gelecek. Kantinler sıkı bir şekilde denetlenecek. Kurallara uymayanların anlaşmaları feshedilecek. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü Dr. Seraceddin Çom, "Beslenme Dostu Okul" projesini 2010 yılında başlattıklarını söylüyor. Proje kapsamında bugüne kadar 50 okula "Beslenme Dostu Okul" sertifikası verilmiş. Yeni eğitim yılında öğrencilerin projeye adapte olabilmesi için broşürlerden cd'lere kadar bütün eğitim materyalleri hazır. Projede derse dalıp sağlıklı beslenmeyi anlatacak çizgi film kahramanları bile düşünülmüş.

Çocukların Ömründen Çalınan 10 Yıl

Bu habere epey sevindik, çünkü yurtdışında, özellikle ABD’de okul çocuklarının beslenme şekli çok büyük bir sorun haline almış durumda. Çocuklarda obezite ve diyabet hastalığının ciddi bir sorun olduğunun hepimiz farkındayız ama özellikle ecoliteracy sitesinde rastladığımız şu bulgular işin vahametini orta koyuyor: ABD’de 2000 doğumlu erkek çocuklarının üçte biri diyabet hastası. Aynı şekilde Hispanik veya Afro-Amerikalı kız çocuklarının da yarısı diyabet hastası. Yine ABD’de 16 milyon çocuk sağlıklı yiyeceğe erişemiyor. 2 ila 19 yaş arası çocukların üçte biri ya aşırı kilolu ya da obez. 1980 ve 2008 yılı verileri karşılaştırıldığında ise gençler arasındaki obez sayısı üçe katlanmış durumda. Durum o kadar ciddi ki uzun vadede yeni kuşak çocukların kalp, karaciğer ve diyabet yüzünden anne ve babalarından on yıl daha az yaşamaları söz konusu.

ABD’deki en büyük sorunlardan biri okulların yemekhanelerinin de fast food ve işlenmiş gıda üzerine kurulmuş olması. Okulların yemekhanelerinde yemek pişmiyor. Evlerde de pişmiyor, çünkü geçtiğimiz sene yayınlanan Food Inc belgeseli de gösterdi ki, markete gidip sebze alıp pişirmek fast food restoranına gidip hamburger menü almaktan daha pahalı. Catering şirketleri tarafından tedarik edilen yemekler ise işlenmiş gıdalar ve fast food. Öğle yemeğinde bildiğimiz hamburger var yani. Yanında bilimum kızartma ve aromalı (içinde tatlandırıcılar ve şeker olan) süt de cabası. Aromalı sütlerin içindeki şeker miktarı, sütün kendi

Aromalı sütlerin içindeki şeker miktarı, sütün kendi doğal şekeri de dahil olmak üzere, 8 çay kaşığına denk geliyor. Daha zararlı olduğunu düşündüğümüz kolada ise 6 kaşık şeker var

doğal şekeri de dahil olmak üzere, 8 çay kaşığına denk geliyor. Daha zararlı olduğunu düşündüğümüz kolada ise 6 kaşık şeker var. Aynı durum işyerleri, hatta garip bir ironinin eseri olarak, sağlık merkezleri için de geçerli. Bu yüzden ABD’nin acil bir yemek devrimine ihtiyacı var. Bu işin öncülüğünü de İngiliz şef aşçı Jamie Oliver yapıyor.

Çatal Yasak, Makas Serbest

Jamie Oliver ilk olarak BBC’de yayınlanan Naked Chef programıyla tanınmış olan bir şef aşçı. Türkiye’de ise Show Plus kanalında yayınlanan “Jamie At Home” programıyla tanınıyor. Klasik malzemelerle pratik, çabuk ve yaratıcı tarifleri sayesinde programları daha da büyük bir ilgiyle takip ediliyor. Oliver, Jamie At Home programında kendi evindeki bahçıvan tarafından yetiştirilen sebze ve meyveleri kullanıyor, eti kasaptan alıyor ama bizim

Oliver’ı konu etmemizin esas sebebi ABD ve İngiltere’nin obezite sorununa savaş ilan etmiş olması ve hem İngiltere hem de ABD de bir “Gıda Devrimi”ne öncülük etmesi.

Jamie Oliver, ABD’deki obeziteyle mücadelesine ilk olarak en fazla ölümlerin yaşandığı Batı Virginia eyaletinde bulunan Huntington’da başladı. Oliver, “Gıda Devrimi” projesi kapsamında en çok okulları köşeye sıkıştırıyor, çünkü ABD’de devlet okullarına giden 31,6 milyon çocuk öğle yemeğini okulda yiyor. Bu otuz küsur milyon çocuğun 10 milyonu kahvaltısını da okulda ediyor. Yaklaşık 20 milyon düşük gelirli ailenin çocuğu ise ya ücretsiz yemek yiyor ya da sadece karşılayabileceği ekonomik menüyü (40 cent) yiyor.

Okullardaki yemek politikası aslında bundan yıllar önce dönemin ABD Başkanı Harry Truman tarafından devreye sokuluyor. Tarım Bakanlığı bünyesinde oluşturulmuş olan Ulusal Okul Yemeği Programı’na (NSLP) öğrencilere servis edilen yemek tepsilerinde 1 porsiyon et ve türevi, 2 porsiyon sebze veya meyve, bir porsiyon bakliyat ve 250 ml civarında da süt olması gerekiyor. Mevcut düzende ise bu yemeklerin hepsi işlenmiş, bol miktarda şeker

ve katkı maddesi ilave edilmiş olarak geliyor. Jamie Oliver'ın TED'de yaptığı konuşmada belirttiği üzere çocuklara, tehlikeli olur gerekçesiyle, çatal bıçak bile dağıtılmıyor ama yanlış anlaşılma olmasın, sınıflarda makas bulundurması serbest.

Obeziteye karşı verdiği bu farkındalık mücadelesi nedeniyle 2010 yılının TED Ödülü'nü alan Oliver'ın törende yaptığı konuşmada verdiği bilgiler ise dudak uçuklatan cinsten. Oliver'ın aktardığına göre ABD'li vatandaşların ölüm sebepleri arasında ilk beşte terör, cinayet vs yok. Hatta cinayet en alt sırada yer alıyor. İlk beşte kalp hastalıkları, şeker ve kanser gibi hastalıklar yer alıyor ve bunların hepsinin beslenme bozukluklarıyla bir şekilde alakası var. ABD'de obeziteye harcanan paranın toplam değeri 150 milyar doları bulmuş. On sene içinde bu rakamın iki katına çıkacağı düşünülüyor, çünkü bu meşakkatli bir mücadele. Jamie Oliver'ın gösterdiği örneklerle yürek parçalayıcı: 16 yaşında bir kız çocuğu olan Brittany'nin, artık karaciğeri tükendiği için, sadece altı yıllık ömrü kalmış. Ailece obez olan Edwards ailesinde Justin sadece 12 yaşında ve kilosu 160'a dayanmış durumda. Bu yüzden okulun kabadayı çocuklarından dayak yiyor.

Ketçap Bundan mı Yapılıyor?

Oliver'a göre bütün mesele okul, mahalle ve ev üçgeninde neler döndüğü ve burada yediğimiz gıdaların neye benzediğiyle ilgili. Bir hayat bilgisi dersinde sınıfa girdiğinizde, çocukların domatese patates deme ve patatesi de tanımama ihtimalinden

bahsediyoruz mesela. Fazla fantastik geldiyse uyaralım, Huntington İlkokulu'nda aynen bunlar yaşanıyor. Jamie Oliver çocuklardan birine soruyor: "Ketçabı biliyorsunuz değil mi?" -"Evet" -(domatesleri göstererek) "İşte o bundan yapıyor". Genç arkadaşımız ufaktan korkmaya başlıyor ve ağlamaklı gözlerle soruyor: "Nasıl yani ya?"

Jamie Oliver Gıda Devrimi için okul yönetimleriyle, ailelerle ve karar vericilerle konuşuyor. Özellikle okul yönetimleri ve yemekhane aşçıları Oliver'a epey direniyorlar. İşte burada yerel kanaat önderleri devreye giriyor. Örneğin Huntington'da Oliver'ın en büyük müttefiki kilisenin başrahibi Steve Willis. Steve Willis küçük bir şehirde yaşayan sıradan bir din adamı. Öyle dramatik bir hayat hikâyesine sahip değil. Her kış sürekli mahalle arkadaşlarını, dost-

larını gömmekten bıkmış bir din adamından bahsediyoruz sadece. Bu yüzden Oliver obezite yüzünden en çok ölüm yaşanan kasaba olan Huntington'a gelince tereddütsüz destekliyor onu.

Jamie Oliver, Gıda Devrimi'nin ikinci adımı olarak Los Angeles'ı hedefledi. Los Angeles'ın önemli olmasının sebebi ülkenin en genç nüfusuna sahip olması. Gelin görün ki bu yılın Şubat ayında gelen haberler pek parlak değildi. Los Angeles eyaleti yetkilileri "diğer okulların kötü gösterilmesinden dolayı" Oliver'ın programını burada yapması konusunda ayak sürüyorlardı. Oliver okulları iyi göstereceğine dair garanti veremiyordu elbette. Nihayet Haziran ayında iyi haberler gelmeye başladı. Ne de

www.nordengineering.com | info@nordengineering.com.tr

our way
to the future

Nord Engineering Türkiye - Osmangazi Mah. - Mertler Cad. No. 20 - Sancaktepe - İstanbul - Türkiye - Tel. +90 216 311 00 99 - Fax +90 216 311 00 98

Oliver, Huntington'daki ilkokullarda çocukların hazır gıdadan başka bir şey yemediğini fark etmiş. Çocuklar taze domatesin şeklini bile bilmiyor.

olsa Huntington'da pes etmemiş olan Oliver burada da etmeyecekti. Los Angeles'teki eğitim turları sayesinde okul menülerine soya sütü, balkabağı soslu ıspanaklı tortellini, Kaliforniya usulü suşi gibi yemekler nihayet girebildi. Jamie Oliver Los Angeles'ta 680 bin çocuğun faydalanacağı bu değişimin bütün ülkeye örnek teşkil edebileceğini söylüyor. Jamie Oliver, Huntington'da Stacy Edwards'ı ikna etmek için şöyle bir yöntem kullanıyor: Ailenin bütün hafta boyunca beslediği fastfood'u mutfa ktaki yemek masasının üzerine yığıyor. Masanın üstünde "corn dog"lardan (mısır sosisleri) pizzalara, hamburgerlere kadar büyük bir dağ oluşuyor. Yemek masasının üstünde yükselen işte bu küçük yağ Himalaya'sı yeni kuşakların ömrünü on yıl kısaltıyor. ABD'deki market ve gıda zincirleri itinayla kendi çocuklarını öldürüyor. Dolayısıyla Usame Bin Ladin artık yok diye rahatlamak için biraz erken olabilir. Jamie Oliver'ın tabiriyle, ABD'nin bir an için Ali Baba'nın işlenmiş gıda mağarasından çıkması ve kendi mutfağına doğru yol alması gerekiyor.

Bu arada Türkiye'de yaşayan bizler için durum hâlâ iyi görünebilir ama tehlike inanın çok da uzakta değil... ○

Az Sonra: Huntington'dan Naklen Gıda Devrimi

Politik rap'in öncülerinden Gil Scott Heron, "Devrim televizyondan yayınlanmayacak" der çok bilinen bir güftesinde. Birçok insan bu tespitin Mısır'daki Tahrir Meydanı'nda geçersiz kıldığını söylese de, Arap Baharı'ndan önce televizyonlarda Jamie Oliver'ın Gıda Devrimi'nin olduğunu hatırlatmakta fayda var. Gıda Devrimi, ABC televizyonundan naklen yayınlandı. Jamie Oliver'ın Huntington deneyimi STK'lar için çıkarılacak derslerle dolu gerçekten.

Zira Huntington deneyimi özellikle kanaat önderleriyle nasıl ilişki kurulur, kitlesel destek nasıl sağlanır gibi konularda epey aydınlatıcı tecrübeler içeriyor. Oliver işe ilk olarak bölgenin en büyük ilkokulunda başlıyor. Okulun başaşçısı olan Alice Gue ilk andan itibaren kesinlikle işbirliğine yanaşmıyor. Oliver'a karşı sıkı bir direniş koyan diğer bir isim ise bölgenin en popüler yerel radyo sunucusu olan Rod Willis. Üstelik Rod Willis, Gıda Devrimi'ne sadece soğuk davranmakla, mesafe koymakla kalmıyor, ABC kanalı için çekilen belgeselde de "iki üç gün sonra gidecek" diyor ve kendi radyo programında bunu sürekli tekrarlıyor. Bu noktada Oliver iki aşamalı bir plan ortaya koyuyor.

İlk aşamada yerel kanaat önderi arayışlarını sürdürüyor ve bölgedeki kilisenin başrahibi olan Steve Willis ile biraraya geliyor. Steve Willis, pazar vaazlarında obezite sorununa değindiği için Oliver'ın en aktif destekçilerinden biri oluyor. İkinci aşamada ise hem okul yönetiminin önyargılarını kıramadığı için hem de çocuklara sebze yedirmeyi başaramadığı için aileler üstüne oynayarak okul bahçesinde çocukların ne kadar yağ ve şeker tükettiğine dair küçük bir "sunum" yapıyor. Stacy Edwards ve ailesi bu noktadaki en kilit ailelerden biri oluyor. Oliver, ailenin 12 yaşındaki oğlu Justin'le özel olarak ilgileniyor. Bir yandan ona ağabeylik yapıp "kızları tavlama için" nasil

yemek pişirebileceğini gösteriyor, diğer yandan Edwards ailesini doktora götürüyor ve daha geç olmadan bir an önce fast food'dan vazgeçmelerini sağlamaya çalışıyor. Oliver, bu arada lise gençliğinin de inisiyatif almasını sağlıyor. Eyalet senatörünün ve valinin de davetli olduğu bölgenin zenginlerine verilecek ziyafette yemekleri liseli çocuklar pişiriyor.

Karaciğeri iflas etmek üzere olan Brittany ile babasını ve amcasını obezite yüzünden kaybetmiş olan Marissa, Oliver'ın en aktif destekçileri oluyor. O kadar ki bu küçük ama faydalı "çete" daha sonra Oliver liselilere taze yemek yaptığında arkadaşlarının patates kızartması sırasına değil, Oliver'ın sırasına dahil olmasını sağlıyor. Bu arada Jamie Oliver, Alice ve Rod'u kazanmak konusunda da kesinlikle pes etmiyor. Kendi deyimiyle "Alice hakkında bir süre kötü rüyalar göreceğinden emin olsa da" onu kazanmak için canını dişine takıyor. En sonunda Jamie ve Rod bir iddiaya giriyor. Eğer Jamie bir hafta içinde yemek kursu için bin kişiyi toplayabilirse Rod ona destek vermeyi kabul ediyor. İlk etapta bölgede yer alan Marshall Üniversitesi'nde örgütlediği müzikli danslı flashmob (toplaşma) ile ilk kıvılcımı da çıkıyor. Son gün, bin kişiyi tamamlamaya yaklaşık 200 kişi kala, Jamie Oliver, Marissa ve Brittany'i Rod Willis'le tanıştırıyor. Bu buluşmanın sonunda Rod Willis nihayet yumuşuyor ve Jamie'nin mutfağından canlı yayın yaparak ona destek vermeyi kabul ediyor. Jamie için diğer güzel sürpriz de Alice'in onun mutfağında yemek pişirmeye gelmesi oluyor. Huntington'daki Gıda Devrimi nihayet mutlu sona ulaştı. Sonunda Los Angeles'tan da güzel kokular yayılmaya başladı. Gıda Devrimi naklen yayını devam ediyor. Son gelişmeleri aktarmaya devam edeceğiz. Bizden ayrılmayın...

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

ORGANİK BİBERON FORMÜLLERİ

Türkiye'nin İlk ve Tek Organik Biberon Formülleri Serisi

Süt, biberon formülleri için en önemli hammaddedir
ve kalitesi çok önemlidir.

HiPP, organik biberon formüllerinin üretiminde, organik süt kullanır.

www.hipp.com.tr

Ustalar yazdı, ustalar çevirdi

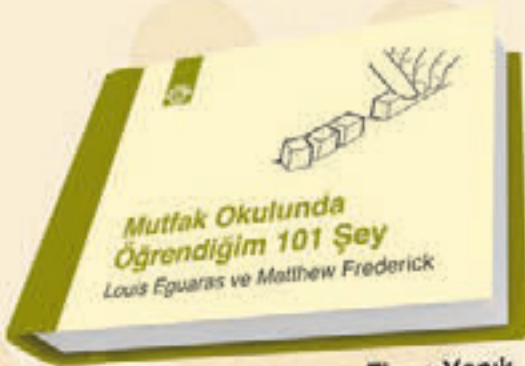
Çeviren: Elif Ayan

- Senaryo yazımı • Ön hazırlık • Kamera ve lens kullanımı
- Ses ve ışık • Mekân seçimi • Oyuncu seçimi ve provalar
- Diyalog • Montajın incelikleri... ve daha fazlası

Çeviren: Barbaros Şansal

- Trendler • Tasarım süreci • Çizim kuralları • Malzeme ve maliyet
- Kumaş seçimi • Dikiş incelikleri • Renk bilgisi
- Yaratıcı çözümler • Moda felsefesi • Aksesuar kullanımı... ve daha fazlası

Çeviren: Figen Yanık

- Pişirme yöntemleri ve püf noktaları • Restoran yönetimi
- Beslenme • Besin tedariki • Mutfak türleri
- Güvenlik önlemleri ve standartları... ve daha fazlası

Çeviren: Melih Arat

- Girişimcilik • Yönetim • Strateji • Liderlik
- Finans • İşletme bilgisi • Proje yönetimi
- Üretim... ve daha fazlası

www.optimistkitap.com
www.iskitaplari.com

Tek Yol Hükümetler Arası Anlaşma mıdır?

Durban İklim Zirvesi'nde, hükümetler arası bir anlaşma için beklentiler minimum düzeyde seyrederken bir yandan da hafif endişeli bir tonda "Kyoto Ölüyor mu?" tartışmaları yapıldı. Tam da bu tartışma ekseninde, Durban öncesinde, İngiltere hükümeti eski bilim danışmanı David King ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Genel Müdürü Achim Steiner temel bir metodoloji tartışmasına girdiler. Bir türlü imzalanamayan bağlayıcı anlaşmalar, devletlerin ve yöneticilerin kaçışı için can simidi mi olacak? Yoksa tam da bu yüzden uluslararası bir metin üzerinde uzlaşmaya mı varmak gerekiyor? Tartışmayı *The Guardian*'dan naklen aktarıyoruz.

 Balkan TALU

David King: “Değişim Tabandan Tavana Gelişecek”

“Şu anda dünyanın dört bir yanından 32 ülke düşük karbon anlaşmaları müzakerelerine katılıyor. Bu bağımsız çabaları birleştirmek için sabit bir karbon fiyatına ihtiyacımız olacak. Birleşmiş Milletler değil ama Dünya Ticaret Örgütü (WTO), daha fazla küresel nüfuz alanına ve yaptırım gücüne sahip olduğu için, bu programı daha ileri seviyeye taşıyabilir.”

COP 17 toplantısı için Durban’da bir araya gelecek olan dünya liderleri ve bilim adamlarının gündemi Kyoto Protokolü ve bağlayıcı bir anlaşmaya duyulan ihtiyaç olacak. Ancak bu, tamamen beyhude bir çaba. Değişimin esas taşıyıcısı 2009 yılında Kopenhag’da düzenlenmiş olan COP15 toplantıları sırasında yapılan gönüllü emisyon indirim taahhüdü çağrılarınıdır. Kyoto’dan, yani 15 yıldır devam eden müzakereler panayırından bu yana Kopenhag sonrasında ve Cancun sürecinde hem gönüllü hem de ulusal bazda uzlaşılan emisyon indirim oranlarıyla çok daha fazla kazanım elde edildi.

2009 yılında Başkan Obama, karbon ticareti için arkasına Kongre desteği

alamamış halde, Kopenhag'a gelmeden önce bile Kyoto'nun artık bittiği aşikârdı. Ek 1 (gelişmiş) ülkelerinin yüzde 5 indirim üzerine anlaşması, iklim değişikliğinin yarattığı sonuçlar düşünüldüğünde, trajik ölçüde yetersizdi.

Yıllar içinde anlaşıldı ki, iklim değişikliği müzakerelerinde Kyoto'da da önerilen tepeden inme yaklaşım hiçbir zaman işe yaramadı. Ülkeler teoride küresel bir anlaşmayı onaylamayı vaat ettiler ama pratikte hepsi ulusal çıkarlarını öncelikli tuttular. Açık olarak böyle bir model içinde ilerlemek için hareket alanı fazlasıyla sınırlı.

Şimdi ise Kyoto sürecini çevreleyen belirsizlikler sayesinde, iklim müzakerelerinde alternatif bir yaklaşım mümkün. Bu yaklaşım Cancun'da resmileşti ama başlama vuruşu birkaç yıl önce İngiltere'de yapıldı. 2003 yılında İngiltere, gönüllü olarak, 2050 yılına kadar karbon emisyonlarını yüzde 60 oranında indireceğini açıklayan ilk ülke oldu.

Rota, Uzun Vadede ve Tabandan Belirlenecek

İngiliz hükümetine bilim danışmanlığı yaptığım zamanlarda pazarlık lafı açabilmek için bu taahhüdü örnek olarak gösteriyordu. Ana fikir, diğer ülkelere de bu konuda öncülük etmektir. Bu örnek birçok durumda da işe yaradı.

İngiltere'nin "agresif rekabetçi" çıkışına karşılık olarak Brezilya da 2025 yılına kadar ormansızlaşmayı durdurma taahhüdü verdi. Çin, düşük emisyonlu teknolojilere kapı açtı. AB'nin karbon ticareti tasarısı 27 ülkenin hepsi tarafından imzalandı. Kopenhag ve Cancun'a katılan 85 ülke, ki bunlar seragazi salımlarının toplam yüzde 85'inden sorumlular, gönüllü iklim taahhütlerini açıkladılar.

Bu güçlü iki taraflılığın iklim müzakereleri açısından ileri yönü işaret ettiğini düşünüyorum. Gönüllülüğe

“2009 yılında Başkan Obama, karbon ticareti için arkasına Kongre desteği alamamış halde, Kopenhag'a gelmeden önce bile Kyoto'nun artık bittiği aşikârdı”

dayalı ulusal yol haritaları Meksika, Güney Afrika ve Endonezya gibi gelişmekte olan ülkelerin liderlerini, yakın zamanda emisyon indirim taahhütlerini açıklamaya teşvik ediyor. En az gelişmiş ülkeler arasında sayılan Ruanda hükümeti bile Oxford Üniversitesi bünyesindeki Smith Okulu desteğiyle yeni bir yeşil büyüme ve iklimsel iyileşme stratejisi geliştirdi. Bu stratejinin amacı, sürdürülebilir ekonomik gelişimi tamamlayabilmek. Kyoto sürecinin hedeflediği ama başaramadığı iklim değişikliğiyle mücadele konusunda rota belirleme işi uzun vadede tabandan tavana ilerleme yöntemiyle başarılacak.

Şu anda dünyanın dört bir yandan 32 ülke düşük karbon anlaş-

maları müzakerelerine katılıyor; bu bağımsız çabaları birleştirmek için sabit bir karbon fiyatına ihtiyacımız olacak. Birleşmiş Milletler değil ama Dünya Ticaret Örgütü (WTO), daha fazla küresel nüfuz alanına ve yatırım gücüne sahip olduğu için, bu programı daha ileri seviyeye taşıyabilir.

DTÖ bu işlevini yerine getirebilirse inanıyorum ki karbon emisyon indirimleri için 2020 yılına kadar tasdik edilmiş, sabit, onaylanmış bir sistem oluşturabiliriz. En azından hedefe bir süre sonra ulaşmayı kabul etmeleri, hiçbir şeyi kabul etmemelerinden daha iyi bir seçenektir diye düşünüyorum. Konferansta tartışmaların ana gündem maddesi Kyoto olacak. Medya manşetlerini de Kyoto kaplayacak ama günler, haftalar sonra hem ülkeler hem de bireyler için yeni bir patika açılmış olacak. Biz de işte bu yolu takip etmeliyiz.

Achim Steiner, UNEP Genel Müdürü “Değişimin Taşıyıcısı Küresel Anlaşmalardır”

“Jeopolitik, ekonomik ve çevresel bağlamda dünya giderek daha karmaşık bir hal alıyor. Böyle bir durumda geleceği gönüllü düzenlemelere bağlamak biraz fazla iyi niyetli bir yaklaşım olabilir. Bu yüzden zaman uluslararası anlaşmaları çöpe atmaktan ziyade bu karmaşıklıkla yüzleşip safları sıklaştırmak zamanıdır.”

İklim değişikliğiyle mücadelede yeni ve kesin anlaşma sağlanması için uluslararası müzakereler devam ederken, bu tarz hacimli anlaşma metinlerinin artık miadını doldurduğuna dair bir inanç oluşmuş durumda. Öte yandan iklim değişikliğiyle bütün ülkeler için daha eşitlikçi ve adil bir yöntem kullanarak savaşmanın geçerli yöntemi, -her ne kadar büyük önem arz etseler de- sadece gönüllü inisiyatifler olamaz. Uluslararası anlaşmaların geçerliliğini sorgulamak iki önemli konuyu gözden kaçırmamıza sebep oluyor. İlk olarak, bu anlaşmaların katalizör olma özelliğini hatırlamamız gerekiyor. İkincisi, söz konusu

anlaşmaların, karbon ticareti ve düşük karbonlu teknoloji yatırımları dikkate alındığında, dünyanın iş yapış şeklini değiştirmiş olduğunu da akıllarda tutmak gerekiyor.

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) ve Kyoto Protokolü, hedefleri, zaman çizelgeleri ve esneklik mekanizmaları vasıtasıyla güneş ve rüzgâr enerjisi gibi kalemlere yapılan yatırımların hızlanıp büyüyerek coğrafi olarak yayılmasını sağladı.

Son verilere baktığımızda Temiz Gelişim Mekanizmaları çerçevesinde 7 binden fazla düşük karbon projesinin yürürlükte veya sırada olduğunu görüyoruz. 2004 yılında bu tarzda sadece 50 proje vardı. 2010 yılında ise yenilenebilir enerjiye küresel bazda 211 milyar dolarlık yatırım yapıldı. Bu rakam, fosil yakıtlara yapılan son yatırımlardan çok daha fazla.

Böyle bir büyümeyi uluslararası anlaşma olmadan tasavvur etmek ve gelecekte, uluslararası metinler olmadan daha sıkı emisyon indirimi hedefleri beklemek uluslararası belgelerin hayati, normatif ve standart belirleyici olduğu gerçeğini göz ardı etmek anlamına gelir.

Kurşunlu Yakıtları Nasıl Terk Ettik?

Gönüllü eylemlerin rolü de elbette oldukça önemlidir. Gönüllülerin attığı adımlarla sürekli işi yokuşa süren hükümetlerin yarattığı boşluğu doldurabilir ve yeni fikirlere öncülük ederek toplumları hareketlendirmek için onlara ilham kaynağı olabilir. 2002 yılında Dünya Sürdürülebilir Gelişim Zirvesi sırasında tasarlanan bir küresel ortaklık, yaklaşık 100 gelişmekte olan ülkenin kurşunlu yakıtları aşamalı olarak terk etmesine yardım etti. STK'ların ve BM'nin 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde her yıl gerçekleştirdiği gönüllü faaliyetler kamuoyunun da gönüllü katılımını teşvik ediyor.

“İklim değişikliği politikalarına yönelik kararlar birkaç büyük ülke tarafından, gelişmekte olan küçük ada devletleri veya Bangladeş gibi deniz seviyesi altındaki sahil ülkeleri pahasına alınıyor”

Bu etkinlikler tabandan tavana yaklaşıma bir örnek olabilir ama eninde sonunda kısa vadeli yaşam döngülerine sahip hükümetlerin veya yöneticilerin kuruntu ve kaptislerinden azade olabilmek için işi kontrol edecek bir merkezi yapıya her zaman ihtiyaç vardır.

İklim değişikliği politikalarına yönelik kararlar birkaç büyük ülke tarafından, gelişmekte olan küçük ada devletleri veya Bangladeş gibi deniz seviyesi altındaki sahil ülkeleri pahasına alınıyor. Bu şekilde belirlenen iklim siyaseti, yedi milyarlık nüfusun meşru kalkınma hakkını ve iklim değişikliğinin etkilerini şimdiden yaşamaya başlamış Afrika kıtasının ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalacaktır.

Bu arada özel sektör de karbon piyasalarının netlik kazanması ve düşük karbon yatırımlarıyla ilgili önünü görebilmek için uluslararası bir metnin oluşmasını dört gözle bekliyor.

Şu sıralar birtakım büyük ülkeler, özel sektörün hâlâ son derece büyük bir emisyon uçurumuna ve ondan bile büyük bir siyasi bölünmeye neden olabileceğini hayal ederek,

Kyoto'nun halefi olabilecek bir anlaşma metnini 2020 yılına kadar ötelemenin peşinde.

Bu yaklaşım sadece kısa vadede fazla salım yapan ülkeler için risk oluşturmuyor. Küresel sıcaklık 2 derecenin üstüne çıkması halinde çok daha büyük bir risk altına girecek olan ancak buna rağmen kararlar üzerinde hiçbir etki gücü olmayan daha küçük ülkeler için de son derece tehlikeli bir strateji.

Jeopolitik, ekonomik ve çevresel bağlamda dünya giderek daha karmaşık bir hal alıyor. Böyle bir durumda geleceği gönüllü düzenlemelere bağlamak biraz fazla iyi niyetli bir yaklaşım olabilir. Bu yüzden zaman uluslararası anlaşmaları çöpe atmaktan ziyade bu karmaşıklıkla yüzleşip safları sıkılaştırmak zamanıdır.

Velhasıl, uluslararası anlaşmaları sorgulamak için sarf ettiğimiz çabayı, belki bu anlaşmaları geçmişte vaat edildiği ve onaylandığı gibi daha iyi işler hâle getirmek ve güvenilirliğini arttırmak için sarfedebilir, şimdi ve gelecekte bu metin tarafından belirlenen kurallara uymanın bir yolunu bulabiliriz. ○

Karbonlar Saydamlaşmaya Devam Ediyor

Akbank'ın desteği ile Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu tarafından Türkiye'de 2010 yılından beri yürütülen Karbon Saydamlık Projesi'nin (CDP) ikinci yıl rapor sonuçları 18 Kasım 2011'de Sabancı Müzesi'nde düzenlenen bir toplantıda açıklandı.

Aykan GÜLTEN

Yeni açıklanan CDP Türkiye raporuna göre, IMKB-100 endeksine dahil olan şirketlere yapılan çağrıya 17 şirket cevap verdi. Üç şirket de çağrı olmadan gönüllü olarak raporlamaya dahil oldu. Geçtiğimiz yıla göre önemli bir büyüme gerçekleştiren CDP Türkiye, gelecekte karbon yoğun fakat daha az şeffaf endüstrileri rapora dahil etmeyi hedeflediğini duyurdu. Raporlamaya katılan şirketlerin %60'ı iklim değişikliği ile ilgili olarak Yönetim Kurulu ya da İcra Ku-

rulu seviyesinde sorumlu bir yöneticiyi belirlemiş durumda. Bu çok yüksek bir oran olmamakla birlikte birçok şirkette konunun ciddiye alındığının önemli bir göstergesi. Bunun yanında katılan şirketlerin sadece %30'unun karbon azaltım hedeflerinin olması endişe verici bir durum olarak değerlendirilebilir. Katılan şirketlerin içinde bankaların yoğun olarak bulunması, bankaların diğer sektörler üzerinde olası değiş-tirici gücü düşünüldüğünde olumlu noktalardan bir tanesi. Bankaların

kendi karbon stratejilerinin ötesinde diğer sektörlerin dönüşümüne yardımcı olmak konusunda daha aktif rol üstlenmeleri gerekiyor. CDP ölçüm sistemine göre 70 puanın üstüne çıkan ve Türkiye'de Karbon Raporlamasının Liderleri olarak adlandırılan beş şirket Akbank, Coca-Cola İçecek, Garanti Bankası, Türk Telekom ve Zorlu Enerji olarak belirlendi. Özellikle Coca-Cola İçecek ve Türk Telekom'un raporlamaya katıldıkları ilk yıl içinde en yüksek beş skordan birine sahip olmaları dikkat çekici bir unsur. Bu ikili, ilk kez verilen "Türkiye Karbon Saydamlık Liderleri" ödülünü paylaştı.

71 Trilyon Doları Yöneten CDP

CDP, iklim değişiklikleri risklerinin şirketler tarafından nasıl yönetildiğini küresel çapta raporlayan ve 71 trilyon dolar değerindeki varlığı yöneten 551 kurumsal yatırımcı adına hareket eden bir kuruluş. Bu girişim hem şirketleri düşük karbonlu ekonomiye geçebilmeleri için teşvik ediyor hem de kurumsal yatırımcılara yatırım kararlarını alırken iklim değişikliğine bağlı riskleri de göz önünde bulundurabilme imkanını sağlıyor. Bugün gelinen noktada 60 ülkede 3000'i aşkın şirket, CDP aracılığıyla karbon emisyonlarını, iklim değişikliği stratejilerini ve su koruma stratejilerini raporluyor.

CDP CEO'su Paul Simpson

CDP Küresel Olarak Da Büyüdü

CDP Türkiye henüz ikinci raporunu yayımladı ve henüz çok genç bir proje. Ancak 71 trilyon dolar değerindeki varlığı yöneten 551 kurumsal yatırımcıyı temsil eden CDP küresel olarak çok etkili bir iş STK'sı. Karşılaştırma yapmak için 14 Eylül 2011'de yayımlanan CDP Global 500 raporuna bir göz atmak faydalı olabilir. Raporun yayımlandığı tarihte bir basın açıklaması yapan CDP CEO'su Paul Simpson yüksek

karbon yönetim skoruna sahip olan şirketlerin mali açıdan da başarılı performans gösteriyor olduklarına dikkat çekti ve bu durumun hem şirketler hem de iklim değişikliğiyle mücadele için kazan-kazan durumu yarattığını belirtti.

2011 yılında CDP Global 500 raporunda yer alması için davet edilen 500 şirketten 404 tanesi bu davete cevap vermiş. Global 500'deki şirketlerin %81'i raporlamaya katılırken, bu katılan şirketlerin %74'ü karbon emisyonlarını azaltmak için kendilerine hedef koymuş durumda. Bir önceki sene %65 olan bu oranın yükselmesi giderek daha fazla büyük şirketin iklim değişikliği konusunda strateji geliştirdiğini ve aksiyon aldığını gösteriyor.

Türkiye raporunda %60 olarak ortaya çıkan iklim değişikliğinden yönetim kurulu ya da icra kurulu seviyesinde bir yöneticiyi sorumlu olarak atama oranı Global 500 raporunda %93 gibi inanılmaz bir seviyeye çıkmış. Yine katılan şirketlerin %65'i çalışanlarının bir kısmının iklim değişikliğiyle ilgili performanslarını ödüllendirme yolunu seçmiş. Raporda yer alan şirketlerin %45'i operasyonlarının tamamında ya da bir kısmında karbon salımlarını azaltmışlar. Bu oranın bir önceki raporda %19 olduğunu göz önüne alırsak, karbon emisyonlarını azaltan şirketlerin hızla arttığını görebiliriz.

Raporda, katılımcı şirketlerin sektörlerine ve ülkelerine göre de analizlere yer verilmiş. Genel olarak Avustralya, Almanya, İtalya, İsviçre ve Britanya şirketleri yüksek performans gösterirken Kanada, Japonya ve ABD şirketlerinin daha geride kaldıkları görülüyor. Enerji sektöründen katılan şirketlerin %55'i emisyon azaltıcı hedeflere sahip. Bu oran ortalamadan çok altında kalırken, tüketim ürünleri sektörü katılımcıların %94'ü, kendilerine emisyon azaltım hedefi koyarak bu

CDP Türkiye raporunun açıklandığı toplantıda Akbank Genel Müdür Vekili Hakan Binbaşgil, CDP Türkiye Direktörü Melsa Ararat, Uluslararası Enerji Ajansı Başekonomisti ve İstanbul İklim ve Enerji Merkezi Fahri Danışmanı Fatih Birol (soldan sağa) birer konuşma yaptı.

Türk Telekom Karbon Ayakizini En İyi Raporlayan Şirket

Türkiye'de karbon salımını ölçerek CDP'ye raporlayan ilk telekomünikasyon şirketi olan Türk Telekom, Türkiye Karbon Saydamlık Liderliği Ödülü'ne layık görüldü. Güneş enerjisi, görüntülü görüşme teknolojisi telepresence, çevreci yazı karakteri Ecofont, e-egitim, filo optimizasyonu gibi pek çok sürdürülebilirlik uygulamasını hayata geçirerek Doğayla Dost İletişim kuran Türk Telekom, başlattığı enerji dönüşümü programı sayesinde her yıl 5 bin 400 hektarlık bir ormanın azaltacağı kadar karbon emisyonunu engellemeyi hedefliyor.

alanda en başarılı sektör olmayı başardı.

Rapor sonuçlarına göre oluşturulan CDLI'de (Karbon Şeffaflık Liderlik Endeksi) bu sene 52 şirket yer aldı; bu da raporlamanın kalitesinin arttığının bir göstergesiydi. CPLI'de ise (Karbon Performans Liderlik Endeksi) 29 şirket kendine yer buldu. Her iki endekste de ilk 10'da yer alan şirketler ise şöyle: Philips Electronics, BMW, Honda Motor Company, Tesco, Bank of America, Westpac-Banking Corporation, Bayer, Cisco Systems, SAP ve Sony Corporation. CDP, halihazırda iklim değişikliği konusunda küresel anlamda şirketlerin performansının raporlandığı en geniş kapsamlı platform olarak kabul görüyor. Türkiye'de de bu çabanın başlamış olması olumlu bir gelişme olmakla birlikte, daha anlamlı olabilmesi için katılım oranının özellikle karbon yoğun sektörlerde yükselmesi şart. ○

Modaya “Mikrop” Bulaştı!

Biyoloji ve moda... Birbiriyle son derece ilgisiz görünen bu iki sözcük biraraya gelerek geleceğin modasına ilişkin büyük bir umut ışığı oldu. Londra Sanat Üniversitesi Öğretim Görevlisi Suzanne Lee'nin biliminsanlarıyla birlikte yarattığı, bakterilerden kumaş üretmeye dayanan BioCouture, zararlı kimyasallardan imtina etmesi ve doğada ayrıştırılabilirliği bakımından sürdürülebilirlik için oldukça önemli. Modanın damarlarına henüz yeni sirayet eden bu bakteriler diğer alanlara da büyük bir süratle yayılıyor üstelik. Zira çlgın tasarımcı, biyolog ve kimya mühendisleri bu ilginç yöntemi ev eşyası ve inşaat malzemelerinde bile denemeye başladılar. Ayrıca yöntem, *Time* dergisinin derlediği “2010 Yılı'nın En İyi 50 Buluşu” arasına girmeyi de başardı. Yani, gardıroplarınızı bakterilerin istila etmesi an meselesi. Uyarması bizden!

 Duygu YAZICIOĞLU

BioCouture, İngilizce “biology” ve Fransızca’da “dikiş” anlamına gelen “couture” kelimelerinin birleşmesinden oluşuyor. Türkçe’ye biyolojik dikiş olarak da çevrilebilir. Evet, biyoloji ve terzilik sözcüklerinin ahenkle dans ettiği söylenemez ama bir de şöyle düşünün; ya halk arasında mikrop da dediğimiz küçücük bakterilerle yeşil çay biraraya getirilince ortaya dünyanın en sürdürülebilir kumaşları çıkıyorsa?

“Yarının Gardırobu”ndan Bakteri Çıktı

Bu ilginç konsept, Londra Sanat Üniversitesi’ne (University of Arts London) bağlı Central Saint Martins’de araştırma görevlisi olan Suzanne Lee’nin “Modaya Biçim Vermek; Yarının Gardırobu” (Fashioning the Future; Tomorrow’s Wardrobe) isimli kitabı için yaptığı araştırmaların bir meyvesi. Lee, bu araştırmalar kapsamında bilim insanlarıyla da görüşüyor ve madde bilimci Dr. David Hepworth’un sorduğu bir soruyla hayatı değişiyor: “Bir fiç i sıvıdan elbise yapmaya ne dersin?”

BioCouture’de bir kıyafeti yapmak için gereken kumaş, bitkiler veya petrokimyasal hammaddeler yerine, mikroplar incelenerek elde ediliyor, daha doğrusu “yetiştiriliyor”. Nasıl mı? Açıklaması bilimsel muhteva

Central Saint Martins’de araştırma görevlisi olan Suzanne Lee’nin vizyonu şu soruyla değişmiş:

“Bir fiç i sıvıdan elbise yapmaya ne dersin?”

içerdiğinden kafa karıştırıcı olabilir ama biz basite indirgeyerek tarif etmeye çalışalım. Şöyle ki, laboratuvarlarda üretilen sentetik bakteriler fermantasyon sırasında saf selüloza ağ örerek, biçimlendirilebilen ve kurutulabilen sıkı bir tabaka halini alıyor. Bu detay önemli, zira bilim insanları çeşitli alanlarda kullanmak için sentetik kromozomlardan bakteri üretiyorlar. Uygulamanın detayları ise, iştah açıcı olmasa da yemek tarifi kıvamında: Esnek bir selüloz kalıbı üretmek için şekerli yeşil çaya bakteriyel selüloz, maya ve diğer mikroorganizmalar ekleniyor. Bakteri şekerle besleniyor ve selüloza ince bir ağ örüyor. Bunlar birbirine yapışırken, likitin üst tabakasında bir zar oluşuyor. İki ya da üç hafta sonra 1,5 cm kalınlığına ulaşan bu zar kaldırılıyor ve kalıba dökülerek ya da kurutulup kesilerek giysi haline getiriliyor.

Bu yöntem oldukça zor ve caydırıcı görünse de özellikle çevre dostu ve sürdürülebilir olması bakımından dikkate şayan. Öncelikle, kıyafeti elde etmek için kimyasal madde kullanmıyorsunuz veya doğayı tahrip etmiyorsunuz. Zaten BioCouture’un hedefi; minimum doğal maddeyle, maksimum ürün elde etmek.

BioCouture bir elbise rahatlıkla boyanabiliyor ya da üstüne baskı yapılabilir. Üstelik selülozik kumaş diğer elyaf ve ipliklerden daha az boyaya ihtiyaç duyduğu için yine çevreye verilen zararı minimuma indiriyor. BioCouture, kıyafeti imha etme konusunda da çevreci bir alternatif niteliğinde. Diyelim, selüloz giymekten sıkıldınız ya da ceketinizin modası geçti. Bu kıyafetler doğada ayrıştırılabildiği için rahat olabilirsiniz. Çekinmeyin, atın. Aslına rücu edecektir.

Suyla Yaklaşmayın!

Londra İmparatorluk Üniversitesi (Imperial College London) Kimya Mühendisliği Öğretim Üyesi Prof.

Alexander Bismarck üzerinde halen çalışılan BioCouture'un hâlâ eksikleri olduğunu belirtiyor: "Fikir tasarım dünyasında bir devrim ama henüz mükemmel değil. Ürünler suyla temas edince suyu yüzde 98 oranında emip vıcık vıcık oluyor."

Suya daha dayanıklı kumaşlar elde edebilmek için çalışmaların sürdürdüğünü söyleyen Bismarck ekliyor: "En azından elde edilen madde, gezegene polyesterden çok daha sağlıklı."

BioCouture Kreatif Direktörü Suzanne Lee ise, mimarı olduğu yöntemle ilgili şunları söylüyor: "Kıyafet yetiştirmek' fikri ilk başlarda bana çok zorlama göründü. Bu konunun kitabın bir bölümünü bile dolduracağımdan emin değildim ama biyoteknolojinin tasarım dünyasında kullanılması fikri yine de enteresandı. Projem için doğada binlerce yıldır varolan selüloz gibi basit bir şeyi inceledim. Böylelikle doğal hayattan alınmış bir şeyin farklı bir içe-

Basit bir moda projesi olarak başlayan BioCouture, henüz deneme aşamasında olmasına rağmen hem pek çok bilim insanının dikkatini çekti, hem de *Time* gibi prestijli mecralarda yer bulmayı başardı.

rikte de işe yarayıp yaramayacağını keşfetmek istedim. İnsanlara, kıyafet yetiştirdiğimden bahsettiğimde önce çatlak olduğumu düşündüler. Bu kıyafetleri bakteriden yetiştirdiğimi söylediğimdeyse durdurulmam gerektiğini söylediler. Ama bence bu proje önyargıların yıkılması için önemli bir çalışma aynı zamanda. Bence moda tüm fikirleri değiştirebilir. Düşünsenize şu an giydiğim şeyi aynı zamanda yiyebiliyorum ve bana zarar vermiyor."

Velhasıl, basit bir moda projesi olarak başlayan BioCouture, henüz deneme aşamasında olmasına rağmen hem pek çok bilim insanının dikkatini çekiyor, hem de *Time* gibi prestijli mecralarda yer bulmayı başarıyor. Dolayısıyla sürdürülebilir bir yöntem olarak diğer alanlara da hızla yayılacağına sinyallerini şimdiden veriyor. Kısacası bu mikrobik yöntem kısa süre içinde laboratuvar ortamından çıkıp, hayatlarımıza sirayet edeceğe benziyor. Kim bilir? Belki yarın, belki yarından da yakın! ○

Mikrop Evlere de Sıçradı

BioCouture akımı mobilya ve inşaat endüstrilerine de ufaktan ilişmiş durumda. Yöntemler aynı olmasa bile, çılgın girişimciler de bakterileri kullanarak mobilya hatta inşaat malzemesi üretmeye başlamış. A Radical Means'in tasarladığı bu tabure zararlı bir katkı maddesi kullanılmadan ya da

fazladan enerji sarfiyatına gidilmeden, yalnızca doğal yollarla yapılmış. Geçen sene Dublin Bilim Galerisi'nde sergilenen bu tabure Taş Devri'nden kalma gibi görünse de aynı zamanda sürdürülebilir ev eşyaları için ideal bir örnek niteliğinde. Bu konuda yapılan en ilginç çalışmalardan bir diğeri de Birleşik Arap Emirlikleri Sharjah Amerikan Üniversitesi'nde yardımcı profesör olan Mimar Ginger Krieg imzalı. Krieg, kalsiyum klorür ve idrarda bulunan üreyi kullanarak kumu katılaştırmış ve bu kumla bina yapılabileceğini iddia etmiş. MICP (Mikrobiyal-eyletik kalsit çökeltisi) adı verilen bu proseste mikroplar kum tanelerini tutkal gibi yapııştırıyor. Maddenin sağlamlığı ise, karışımın nasıl yapıldığıyla doğrudan bağlantılı; kil kadar yumuşak da olabiliyor, mermer kadar sert de.

atıktan DEĞER üretiyoruz!

Kullandığımız üstün teknoloji ile tehlikeli atık, çöp, gaz, ve biyogazdan **ELEKTRİK ENERJİSİ** üretiyoruz.

www.izaydas.com.tr / 0262 316 60 00

Sebastian Losada: “Orkinos Krizinden Herkes Sorumlu”

9-19 Kasım 2010 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirilen Uluslararası Atlantik Orkinoslarını Koruma Komisyonu (ICCAT) toplantısına dikkatleri çekmek üzere ülkemize gelen Greenpeace Uluslararası Denizler Politikası Danışmanı Sebastian Losada, “Son 10 yıldaki faaliyetleri nedeniyle, Akdeniz ülkelerinin hepsinin bu orkinos krizinde sorumluluğu var” diyor.

 Deniz SÖZÜDOĞRU

Deniz biyoloğu olan Sebastian Losada, gençliğinden beri İspanya’da çevre hareketinin içinde aktivist olarak yer aldı. Şu anda Greenpeace Uluslararası’nda okyanuslar-denizler konusunda kıdemli politika danışmanı olan Losada, bundan önce 8 yıl Greenpeace İspanya’da okyanuslar kampanyası sorumlusu olarak çalıştı.

Akdeniz’in en değerli balığı olarak bilinen mavi yüzgeçli orkinosların denizlerdeki varlığı neden tehdit altında?

Bu tehdidin en temel nedenlerinden biri, balıkçılıkla ilgili gelişmelerin orkinos avcılığı yapanlar tarafından yönlendirilmesidir. Çok üzücüdür ki, hükümetler yalnızca gözle görülür ve çok yoğun avlanma olduğunda harekete geçiyor. Bu noktaya gelene kadar, hükümetler; deniz ekosisteminin uzun dönemli korunması için çalışmak yerine, orkinos sektörüne politik destek verme, endüstrinin büyümesini sağlama, teşvikler verme ve sektörün kısa dönemli kârlarının artması yönünde çalışıyor.

Mavi yüzgeçli orkinos çok değerli bir balıktır. Akdeniz’de faaliyet gösteren tekneler, pazar ihtiyacını daha fazla karşılamak için büyüdü. Ama bu balığın popülasyonunun sürdürülebilirliği göz ardı edildi. Hükümetlerin artık harekete geçmek istediği noktada da, sektör yaptığı dev yatırımları geri alabilmek için kuralları çığneme yoluna

gitti ve yasadışı yollardan orkinos avladı. Birçok hükümet, orkinos avı endüstrinin baskısı altında daha sıkı önlemler almayı reddetti.

KontROLSÜZ AVLANMA KONUSUNDA ÖZELLİKLE HANGİ ÜLKELER KARA LİSTEDENİ?

Çok fazla yok. ICCAT'ın kara listesi çok uzun değil. Sadece Kamboçya ve Bolivya, gemilerini kontrol etmemekle ünlüdür. Ancak yasadışı orkinos avcılığı çok daha geniş bir problem. Son 10 yıldaki faaliyetleri nedeniyle, Akdeniz ülkelerinin hepsinin bu orkinos krizinde sorumluluğu var.

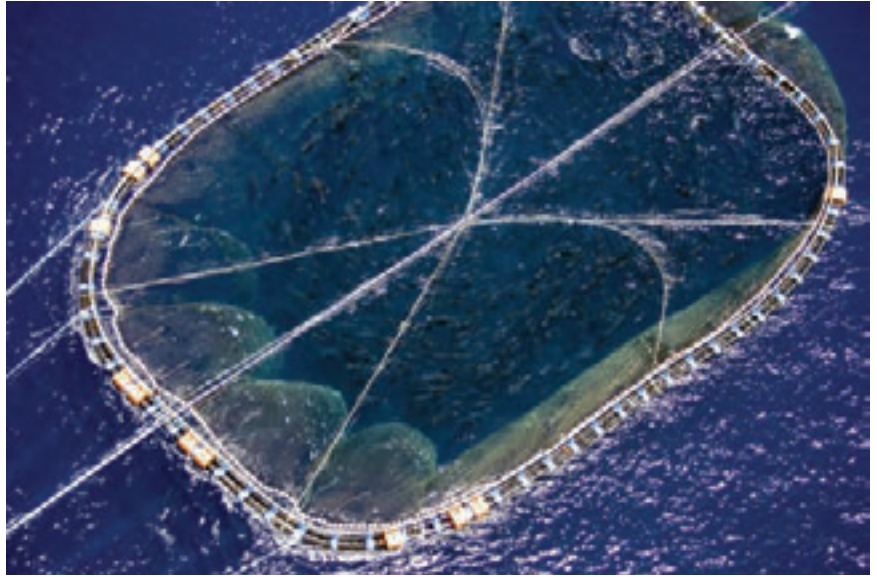
Bu yıl 9-19 Kasım tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen ICCAT toplantısında hangi konular öncelikle ele alındı?

Bu yıl, tropik orkinosları, kılıçbalıkları ve köpekbalıklarını korumak için önlemler alınması açısından önem taşıyor. Ülkelerin bu konudaki çabaları hâlâ başlangıç düzeyinde. Somut bir öneri için tartışmalar devam ediyor ve daha ortada bir şey yok.

ICCAT'ın çalışma ve sorumluluk alanı Atlantik Okyanusu ve Akdeniz'de orkinos ve orkinos benzeri canlılar (kılıçbalığı) üzerinedir. Balıkçılık, deniz biyoçeşitliliği üzerinde etkileri olan bir insan aktivitesidir. Bu nedenle alınan kararlar, ne kadar balık avlanmalı veya ne kadar seçici davranılmalı gibi kriterler içermelidir. Bu kararların deniz biyoçeşitliliğinin korunması konusunda esaslı etkileri var.

Orkinos krizinde Avrupa ülkelerinin tamamen kâr odaklı yaklaşımından söz ediliyor. Bu balığın ticaretinde neden milyon dolarlar söz konusu?

Buradaki itici güç para kazanma hırsı. Daha çok para kazanılması, daha fazla tekne yapılması, daha fazla orkinos çiftliği kurulması demek. Avrupa ülkelerinin gemi

“Orkinos çiftlikleri sürdürülebilir bir aktivite değil çünkü burada yüzbinlerce ton orkinosun küçük kafeslere kapatılmasından ve her hafta binlerce kilo küçük balıkla beslenmesinden söz ediyoruz”

Aytunç Akad

filolarının (ki yaklaşık kotanın kabaca yarısını ellerinde tutuyorlar) sorumluluğu inkâr edilemez. Ancak hiçbir Akdeniz ülkesinin avcılık konusunda sorumlu davrandığını söyleyemeyiz. Buna Türkiye ve bu balığın esas pazarı Japonya'nın çok büyük sorumlulukları olduğunu da eklemeliyim.

Orkinosların varlığının korunması konusunda sizin Türkiye ve dünya için önerileriniz nelerdir?

Greenpeace mavi yüzgeçli orkinos avcılığının stoklar iyileşene, güvenli bir seviyeye gelene kadar sonlandırılması gerektiğini söylüyor. Bir kez iyileşti mi, öncelik küçük ölçekli gemilere verilmeli ve stokların güvenli seviyede kalması sağlanmalı.

Türkiye'ye ne tür yaptırımlar uygulanmalı. Bildiğimiz kadarıyla Akdeniz'in en büyük orkinos avcılığı filosuna sahip...

Varolan denetim-kontrol paketi uy-

gulanmalı. Ama orkinos çiftlikleri konusunda çok büyük yasal boşluklar var ve bunların düzeltilmesi gerekiyor. Bütün ülkeler, örneğin pilot çalışmalar yapmalıydı, çiftliğe ne kadar orkinos geldiğine dair, ancak bu yapılmıyor. Akdeniz'de 10 yıldan daha uzun bir süredir orkinos çiftlikleri bulunuyor. Bunca yıldır da hâlâ, kafeslere orkinos avcılarının ne kadar balık getirdiği bilinmiyor. Bu çiftlikler tamamen kontrol dışı.

Türkiye'de en bakir körfezlerden biri olan Seferihisar'daki Sığacık Körfezi'nde orkinos çiftliği tehdidi yaşandı ama bilirkişi raporu bu

Cansın L. Ilgaz: "Orkinos Avı Bir Süre Durmalı"

Greenpeace Akdeniz Denizler Kampanyası Sorumlusu Cansın L. Ilgaz, 2010 yılında küresel pazarda satışı gerçekleşen orkinos ile izin verilen kota arasında %141 fark olduğuna dikkat çekiyor.

Orkinos çiftliklerinin ekosisteme ne gibi zararları var?
Üzerinde yaşadığımız gezegendeki her şey birbirine bağlı. Besin zincirinin nasıl işlediğini hepimiz biliyoruz. Denizdeki planktonları küçük balıklar, küçük balıkları büyük balıklar, onları da büyük hayvanlar yiyor. Bu sisteme balıkla beslenen kuşlar da dahil. Denizdeki dengeler değiştiğinde, karadaki canlılar da etkileniyor, tabii bunlara insanlar da dahil. Ekosistem dediğimizde bütün bu fauna ve floranın barındığı çevreyle olan ilişkisini düşünüyoruz. Orkinos çiftlikleri, doğadan aldığımızı endüstriyel olarak işlediğimizde ekosisteme ne kadar zarar verebileceğimizin en iyi örneği. Orkinos avlandığında bir kafese hapsediliyor ve uzun mesafelere kat edilerek çiftliğe taşınıyor. Çiftlikte hayvana semirtme işlemi gerçekleştiriliyor. Bunun adına da yağlandırma dönemi deniyor. Balıklar orkinosa canlı veya donmuş olarak veriliyor, hayvan iyi fiyattan alıcı bulacağı bir kiloya getirilene kadar yediriliyor. Balıkçı tekneleri orkinoslara yem bulmak için denizin dibini tarıyor ve bazı balık türlerini yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor. Orkinosun bir kilogram yağlandırılması için yaklaşık yirmi beş kilogram başka balık türleri gerekiyor. Bu durumu orkinos çiftliklerinin ekosisteme verdiği ilk zarar olarak adlandırmak mümkün. Fakat verdiği zararın tümünü hayal etmek bile kolay değil. Belli başlılarına değinerek devam edelim. Yemlenme ve hasat

zamanında ise deniz suyu ciddi oranda kirleniyor. Köpekbalıkları çevrede görülmeye başlayabiliyor. 400 tonluk üretim için küçük balıklardan oluşan 1000 ton yem kullanılması gerekiyor. Bu yemin de 600 tonu dışkı olarak denize karışıyor. Denizin dibine inen dışkı, denizin dibinde bulunan canlı yaşamın üzerine kaplıyor, denizde yaşamın sürmesi için gerekli olan bu tabaka baskı sonucu ölüyor. Aynı zamanda dışkı, denizdeki mikroskopik canlıların sayısının artmasına ve deniz tabanına güneş ışığının ulaşmamasına neden oluyor. Bütün bu organik kirlenme ve diğer türlerin de bu semirtme işlemi sırasında zarar görmesi orkinos çiftliğinin sürdürülebilir olmadığını ortaya koyuyor. Bunun yanında çiftliklere taşınırken ve çiftliklerde semirtilirken ölen orkinos sayıları da hiçbir zaman tam olarak bilinmiyor. Bu değerli türün insan tüketimi amacıyla yok edilmesi, bu yapılırken de gene insan beslenme zincirinde varolan küçük balıklarla semirtilmesi ve bu türleri de tehlikeye atması, bulunduğu çevredeki deniz yaşamına öldürücü zarar vermesi orkinos çiftlikleri ile ekosistem arasındaki sağlıksız ilişkinin en önemli göstergeleri. Buna bir de hesaba katmadığımız, söz konusu bölgenin caretta kaplumbağalarının yumurtlama alanı veya Akdeniz foklarının uğrak yeri olabilmesi gibi faktörleri eklersek, orkinos çiftliklerinin ekosisteme zararlarını tahayyül edebiliriz.

Türkiye'de orkinos endüstrisinin büyüklüğü nedir? Hangi oyuncular var?

Akdeniz'de tutulan orkinosların neredeyse tamamı Japonya'ya ihraç ediliyor. Türkiye, son 10 yılda Akdeniz'de mantar gibi çoğalan orkinos çiftlikleri furçasına katılan ülkelerden sadece

“Akdeniz’de 10 yıldan daha uzun bir süredir orkinos çiftlikleri bulunuyor ama hâlâ, kafeslere orkinos avcılarının ne kadar balık getirdiği bilinmiyor”

bölgenin balık çiftliği için uygun olmadığına karar verdi. Orkinos çiftliklerinin çevre ve insan sağlığına ne gibi zararları var?

Biz burada yüzbinlerce ton orkinosun küçük kafeslere kapatılmasından ve her hafta binlerce kilo küçük balıkla beslenmesinden söz ediyoruz. Yani orkinos çiftlikleri sürdürülebilir bir aktivite değil. Bu da beraberinde yüksek oranlarda organik kirlilik getiriyor ki, çiftliğin bulunduğu yerler için endişe yaratan bir durum. Greenpeace tabii ki, binlerce küçük balığın (küçük derken köpekbalığı ve orkinos gibi üst yırtıcı türler dışındaki küçük ticari balıkları kastediyoruz)

pazarda çok yüksek fiyatlara satılan orkinosların beslenmesi yerine, insanlar tarafından tüketilmesini destekliyor.

Olası bir çiftlik bütün sualtı zenginliğinin geleceğini tehlikeye atar. Bölgede bulunan orkinos çiftliği ile yapılması planlanan balık çiftlikleri çevre ve sağlık sorunları yaratmanın dışında deniz ekosistemine de dönüşü olmayan zararlar verir. Bu çiftliklerde yetiştiricilik projeleri adı altında yine doğadan alınan orkinoslar kullanılarak stokların tüketildiği biliniyor. Ayrıca hem yağlandırma dönemlerinde hem de hasat zamanlarında denizdeki kirlenme had safhaya çıkıyor. ○

birisi. Akdeniz ve yakın çevresinde 2001 yılına kadar orkinos çiftliğine sahip ülkeler sadece Hırvatistan, Malta, İspanya ve İtalya idi fakat şu anda sadece Türkiye’de yedi adet Tarım Bakanlığı’na kayıtlı çiftlik var ve toplam kapasiteleri yaklaşık dokuz bin ton. Türkiye’nin orkinos avı filosu ise Akdeniz’in en büyüğü. Yakalanabilecek en küçük orkinos 30 kilogram iken, Türkiye’de 5 kilogramlık orkinosların bile yakalandığı defalarca medyaya yansıdı. 2008-2009 yıllarında Türkiye, Akdeniz’de orkinos avı ve besiciliği yapan ülkeler arasında gerek kotalara uymadığı gerekse yasadışı av yaptığı gerekçesiyle en çok eleştirilenlerdendi. Aslında geçen seneye kadar Uluslararası Atlantik Orkinoslarını Koruma Komisyonu’nda (ICCAT) Türkiye delegasyonunun liderliğini bu çiftliklerden birinin sahibi üstlenmişti. Bu da politikacıların ne derece endüstrinin etkisi altında kaldığını gösteriyor.

Dardanel birçok finansal zorluk yaşamış olsa da sektörün eskilerinden. Başaranlar ise Gazipaşa’daki çiftliğini Seferihisar Sığacık’a taşımak istiyordu fakat ÇED raporu sayesinde Sığacık kurtuldu. Akua Kocaman, Akua Grup ve Kocaman Balıkçılık’ın ortak şirketi. Ak-Tuna firması ise birkaç büyük balıkçı ailesine ait. Kemal Balıkçılık da Antalya’da 1000 ton kapasiteli bir çiftliğe sahip.

Biliminsanlarının orkinos avı için önerdiği kotalar nedir? Bu türün ne kadarı tükendi?

Uluslararası Atlantik Orkinosunu Koruma Komisyonu’nun 1998-2010 arası dönem için belirlediği yıllık kotalar 378.698 metrik ton ediyordu. 2010 yılı için belirlenen kota ise 13.525 ton. Bu kotalara uyulmadığı ve tonlarca fazlasının avlandığı ise bilinen bir gerçek. 2010 yılında küresel pazarda satışı gerçekleşen orkinos ile izin verilen kota arasında %141 fark var. ICCAT’in kendi önerdiği kota ve önlemleri eleştirilmesi

ve 2008’de büyük bir başarısızlık içinde olduklarını kabul etmesi de durumun vahametini gözler önüne seriyor. ICCAT’in kendi biliminsanları ise, izin verilen kotadan daha fazla avlanmaması durumunda bile mavi yüzgeçli orkinos stoklarının düzelleme şansının %70 olduğunu itiraf ediyor. Greenpeace, mavi yüzgeçli orkinos balıkçılığının stoklar düzeline kadar tamamıyla kapatılmasını ve stoklar düzeldikten sonra da önceliğin küçük ölçekli teknelere verilmesini, avlanmanın stoklara zarar vermeyecek ölçülerde gerçekleşmesini istiyor.

Geçtiğimiz yıl Greenpeace gemileri Malta açıklarında eylemler gerçekleştirmişti. O eylemlerden bahsedebilir misiniz?

Eylem, Malta bayraklı römork teknesinin çektiği kafesteki orkinosları serbest bırakmak için gerçekleştirildi. İki Greenpeace gemisi, Rainbow Warrior ve Arctic Sunrise, Akdeniz’de soyu tükenme tehlikesi altındaki orkinosların avlanmasına karşı şiddet içermeyen doğrudan eylemler gerçekleştirdi. Akdeniz’deki orkinos stoklarının orijinal seviyesinin yüzde 80 altında olduğu tahmin ediliyor. Greenpeace eylemcileri orkinosları kurtarmak için uğraşırken, tazyikli su püskürten Malta Sahil Güvenliği’nin müdahalesiyle karşılaştılar.

“Türkiye Daha Öğrenme Sürecinde”

Dünyanın en büyük Büyüme Danışmanlığı ve Araştırma gruplarından biri olan Frost & Sullivan; yaklaşık 1,5 senedir Türkiye’de de araştırmalar yapıyor. Şirketin küresel ölçekte yenilenebilir enerjinin geleceği üzerine hazırladığı raporun sorumlusu Özge Özeke, “Özel sektör enerji işini çok çabuk öğreniyor; devlete de biraz zaman tanınmalı” diyor.

Araştırmanın Türkiye ayağında ortaya çıkan en çarpıcı sonuç ne oldu? Çarpıcı olarak bakacak olursak... Aslında en çok şaşırtan şey, bu kadar kaynağa sahip olup bunlardan bu kadar az yararlanabiliyor olma-ktı. Yenilenebilir enerji konusunda gerçekten çok şanslı bir ülkeyiz. Bir kere çok verimli bir güneş kuşağı üzerindeyiz ve şu ana kadar sadece 3 megavatlık bir kurulum var. Rüzgârda da gayet iyi bir potansiyele sahibiz ama orada da farklı ka-

oslardan ötürü dünyadan çok gerideyiz. Jeotermalde de çok yavaş bir ilerleme söz konusu.

Şimdiye kadar 600 megavatlık bir ekonomik potansiyel saptanmış. Yapılacak çalışmalarla daha da artacak gibi görünüyor. Ama 2010 itibarıyla, sadece 94,2 megavatlık bir kurulum var. Gerçi jeotermal kendi içinde farklı bariyerleri olan bir alan.

Nedir bu bariyerler?

İlk yatırım öncesi maliyeti çok yük-

sek. Sondaj çok pahalı ama kendini en hızlı amorti eden yatırımlardan da biri. Çok hızlı bir geri dönüş süresi var çünkü temel yükte (base load) çalışan bir kaynak. Bu nedenle yatırımın geri dönüşü üç beş senede sağlanıyor. Ancak bu noktada şans da önemli oluyor.

Şans nasıl giriyor işin içine?

Bu araştırma kapsamında saptadığımız sorunlardan birisi de bu: Jeotermal yatırımlarının belirli bir aşama-

sında kaynağın aslında vaat edilen potansiyele sahip olmadığı ortaya çıkabiliyor. Sondaj yaparken sapma olabiliyor. Başladığımız noktadan saptığımız an kaynağa ulaşamayabiliyorsunuz ve çok da büyük bir alternatif maliyeti var bunun. Sonuç olarak jeotermal kendi yatırımcısını seçiyor. En seçici kaynak jeotermal diyebiliriz.

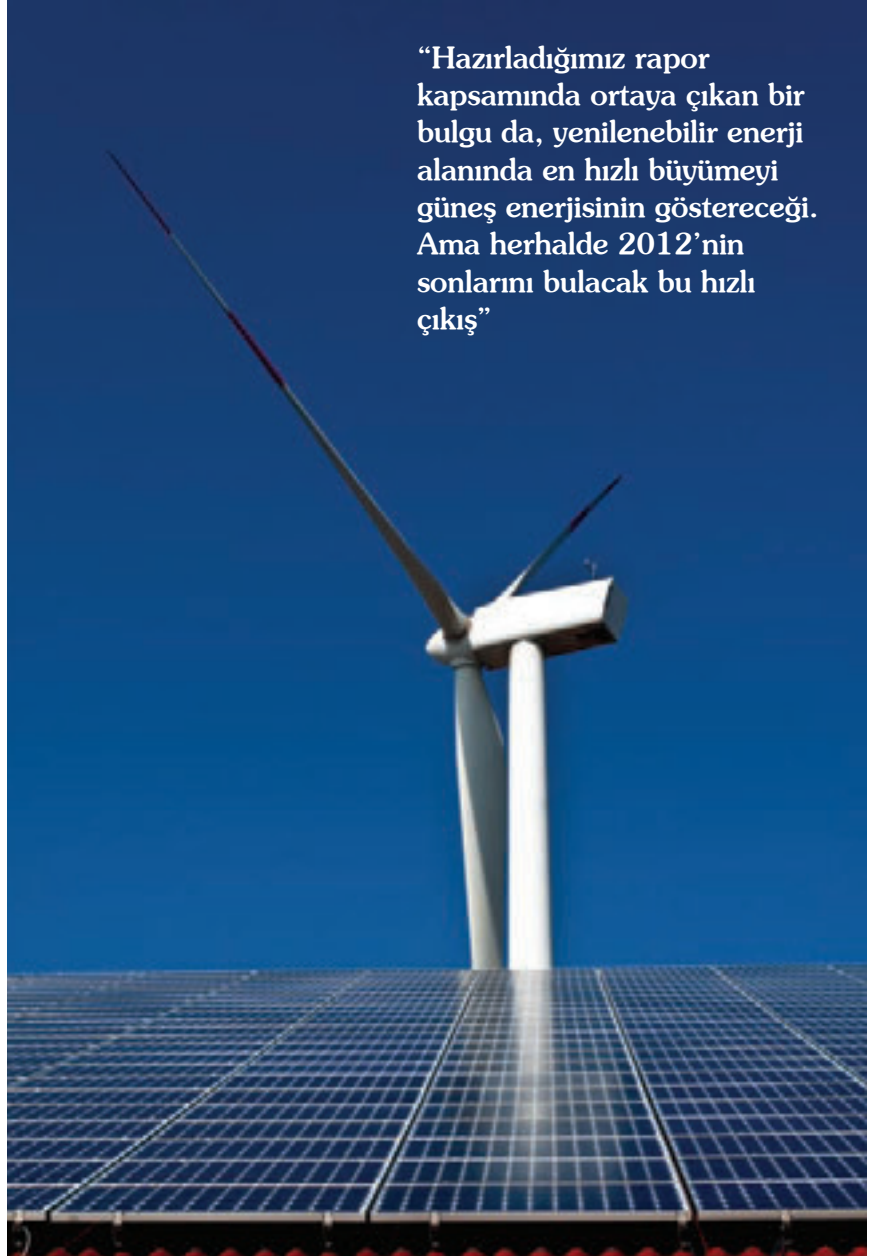
Rüzgârda tabii ki yatırımcının önü biraz daha açılmış, yürüyüp giden bir segment. Orada yatırımcı hesaplıyor, oturuyor ve karar veriyor. Hidroelektrik ve rüzgâr enerjisi destek görüyor. Solara gelince, solardaki regülasyonlar maalesef tam olarak tamamlanmadığı için henüz kayda değer bir yol alınmıyor. Ancak hazırladığımız rapor kapsamında ortaya çıkan bir bulgu da, yenilenebilir enerji alanında en hızlı büyümeyi güneş enerjisinin göstereceği. Ama herhalde 2012'nin sonlarını bulacak bu hızlı çıkış.

Neden?

Çünkü regülasyonların tamamlanması ve yatırımcının önünün açılması için biraz daha zaman var. Bildiğiniz gibi solar panellerle kurulum yapmak çok zor bir yatırım değil aslında. Dolayısıyla bu çok girilebilir bir alan. Kurulum anlamında projeyi gerçekleştirme zamanlaması da çok fazla değil. Elbette geriden gelip hemen diğer kaynakları yakalayacak diyemiyoruz; rüzgâr yine başat gidecek gibi görünüyor. Bu araştırma kapsamında Türkiye'nin koşullarını da göz önüne alan senaryolar üzerinden tahminlerimizi geliştirdik. Hepsinde de kendine özgü durumları varsaydık. Elektrik fiyatları olsun, regülasyonlar olsun. Mesela rüzgârdaki katılım payı ortalığı biraz bulandırıyor.

Neden?

Rüzgârda ihale en yüksek katılım payı verene veriliyor. Bu da yatırımcıya geri adım attırabiliyor. Çünkü

“Hazırladığımız rapor kapsamında ortaya çıkan bir bulgu da, yenilenebilir enerji alanında en hızlı büyümeyi güneş enerjisinin göstereceği. Ama herhalde 2012'nin sonlarını bulacak bu hızlı çıkış”

rekabet nedeniyle çok yüksek katılım payları ortaya çıkabiliyor. Ve projeler fizible olma özelliğini kaybediyor.

Araştırma önünüze geniş bir bilgi yığını sermiş oldu. Bu bilgilerin ışığında, potansiyelimizle varolan durum arasındaki açığı yaratan temel neden hakkında ne diyebilirsiniz?

Aslında bunun temel nedeni hâlâ

bir öğrenme süreci içinde olmanız. Biz enerji üretimi alanında özel sektör olarak çok yeniyiz. EPDK'nın kurulumu, enerjisi piyasasının oluşumu çok eski bir zamana dayanmıyor. Dolayısıyla piyasa tekrar düzenleniyor, özelleştiriliyor. Aslında belki de regülasyonların yavaş ilerlemesinde de bir haklılık payı var çünkü pek çok şey, aynı anda birçok koldan yürütülmeye çalışılıyor.

“Türkiye’ye güneş yatırımı yapmak isteyen çok ancak düzenlemelerin eksikliğinden dolayı henüz dikkat çekici bir gelişme görülüyor”

Bence önemli bir konuya değin-
diniz. Zira insanlar “Olmuyor, biz yapamıyoruz” diyor ama neden böyle olduğunu düşünmüyor. De-
diğiniz gibi, biz tencere üretmişiz, belki teknoloji de üretmişiz ama kamu dışında hiç enerji üretme-
mişiz. Enerjiyi devlet üretmiş; onu da hep aynı şekilde yapmış. Özel sektörün bu konuda bir yatkinlığı-
nın olmaması bence de bu konuda önemli bir nokta.

Özel sektör enerji üretimine karşı giderek bir refleks geliştiriyor. Öğre-
niyor. Dolayısıyla her şeyi devlete de yüklemek yanlış. Bu çok karmaşık bir süreç. Özel sektörün bu anlamda çok donanımlı, kendini çok iyi yetiştir-
miş, konusuna çok hakim bir çok oyuncusu var. Neyin, nasıl olması gerektiğini bilen, çok deneyimli bir grup. Onlar beraberce, işbirliği için-
de çalışıyorlar. Ama onların önerdik-
lerini karşı tarafın yani devlet kurum-
larının belirli bir süzgeçten geçirmesi çok uzun zaman alıyor. ○

Küresel Rapordan Satırbaşları

Rüzgâr Güçlü Esecak

Rüzgâr enerjisine yatırım dünya genelinde patlama yaşayacak. Frost&Sullivan’ın öngörüsüne göre bu patlama yalnızca Çin’in 10 yıl içinde kurulu rüzgâr enerjisi gücünü neredeyse üç katına çıkarmasından değil, Hindistan ve Avrupa’daki altyapı yatırımlarının katkısıyla da sağlanacak. Kuzey Amerika pazarı ise düzenlemelerle ilgili canlılık yaşasa da kriz döngüsünü aşamayacak. Bunun nedeni Kongre’nin yatırım desteklerine olan belirsizliği olarak gösterilse de, yine de önümüzdeki 10 yılda büyümenin gücünün hissedileceği tahmin ediliyor. Avrupa’daki rüzgâr enerjisi üreticileri ise Asya’dan gelecek rekabetçi baskıyı hissedecek ve sektörün yapısı önümüzdeki beş yılda şirket birleşmeleriyle önemli bir değişim geçirecek.

Daha Güneşli Günler Gelecek

Güneş enerjisi pazarı uzun dönemde iyi bir büyüme yakaladı, ancak Batılı üreticiler için temel sorun, Avrupa ve Kuzey Amerika pazarını hedefleyen Çinli üreticilerin artan egemenliği olarak gösteriliyor. Silikon bazlı güneş enerjisi teknolojisi artık standart bir teknoloji olarak görülüyor ve yatırım marjları sürekli düşüyor. Maliyet açısından geleneksel enerji teknolojileri ile güneş enerjisi arasındaki mesafe hızla kapanıyor.

Hidroelektrikte Büyüme Yavaş

Hidroelektrik santraller sermaye yoğun olmaları ve geri ödeme süresinin uzunluğu nedeniyle yatırım açısından çekici değiller. Daha çok kamu teşekküllerinin yatırım planlarına giren hidroelektrik santraller, kimi zaman kamu açısından da çekiciliğini yitiriyor. Çünkü özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika’da söz konusu teşekküllerin hissedarlarının yoğun baskısıyla karşı karşıya kalıyorlar. Frost&Sullivan’a göre önümüzdeki 10 yıl içinde bu alanda gelişim görece düşük olacak. Bunun en önemli nedenlerinden biri de en verimli kullanım alanlarının zaten hizmette olması.

Biyokütle “Ben de Varım” Diyor

Biyokütle projeler sermaye yoğun yapıları nedeniyle 2009 ve 2010 yıllarını zorlu geçirdi ve ancak az sayıda fondan yararlanabildiler. Dolayısıyla Avrupa ve Kuzey Amerika’da 2012 ve 2013 yıllarında işlemeye başlayacak santrallerin sayısı az olacak. Ancak bu pazarın temelleri sağlam. Bu ülkelerde sağlanan teşvikler gözönüne alındığında pazar 2011 yılından itibaren gelişmeye başlayacak. Öte yandan, biyokütlenin karşılayabileceği kesin olan sabit garantili geri dönüşlerin sağlanması ve projelerin finansman olanaklarının artması bu büyümenin temel nedenleri arasında gösteriliyor.

Türkiye’de Güneş, Rüzgâr ve Jeotermal Öne Çıkıyor

Türkiye’de yenilenebilir enerji pazarının kısa sayılabilecek geçmişine rağmen, 2023 yılı itibarıyla pazarda gözle görülür bir artış kaydedilecek. Gelecek yıllarda Türkiye’de enerji ihtiyacının yüzde 6 ila 8 arası artış göstermesine paralel olarak, siyasetçilerin ülkenin kendi kaynaklarından elde edebilecekleri büyük potansiyele kayıtsız kalmayacakları düşünülüyor. Türkiye, güneş enerjisi alanında ise “yeni” ülkeler arasında gösteriliyor. Yatırım yapmak isteyen mevcut, ancak tamamlayıcı düzenlemelerin eksikliğinden dolayı henüz dikkat çekici bir gelişme görülüyor. Düzenlemelerle ilgili eksiklerin yıl içinde tamamlanması ve prosedürlerle teknik detayların da bitirilmesiyle birlikte güneş enerjisi yatırımlarının hız kazanacağına kesin gözle bakılıyor. Bu alanda Türkiye’nin sahip olduğu büyük potansiyel, pazarı her açıdan cazip kılıyor.

Durban'dan Sonra Top, Yerel Yönetimlerde!

Durban'da Aralık ayında gerçekleşen son Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi'nden, yani COP17'den sonra herkesin kafasında giderek netleşen bir şey var: Hükümetlerin bağlayıcı ve sıkı yaptırımı olan uluslararası bir iklim anlaşmasına varması güç ve geç olacak. Kuşkusuz ki, bunun için sonuna kadar uğraşmak gerekiyor ama ulusal akıllar, halihazırda bu küresel krizi önlemeye yetecek bir olgunluğa ulaşmış görünmüyor.

Uluslararası Enerji Ajansı gibi bir kurumun bile, iklim krizini geri dönülemez noktadan geri çevirebilmek için artık hiç zamanın kalmadığını ısrarla ve yüksek sesle dillendirdiği böylesi bir noktada, iş başa düşmüştür. Birçok önemli

yeşil STK, kurum ve kanaat önderi benzer bir noktada: İklim müzakerelerinde gelinen son nokta, yerel yönetimler, daha fazla ve hızlı bir şekilde inisiyatif almalı. Bu dosyayı hazırlamamızda çok büyük bir emek harcayan REC Türkiye Proje Uzmanı Gülçin Özsoy'un yorumu daha bile radikal: "Yerel yönetimler liderliği üstlenmeli."

Yerel yönetimlerin sürdürülebilirliği için en önemli uluslararası organizasyonlardan biri olan ve 1220'yi aşkın yerel yönetimi, dolayısıyla toplamda 500 milyondan fazla nüfusu temsil eden ICLEI'nin (Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler) Durban sonrası yorumu da biraz serbest bir çeviriyle şöyleydi: "Uluslar işi sürüncemede bırakıyor; dolayısıyla dünya kentlere ya-

tırım yapmalı."

Durum gerçekten biraz böyle. Küresel düşünecek ama yerel harekete geçecek; bunun için hiçbir ulusal otoriteyi beklemeyecek, inisiyatif alacak ve yerel eylemini küresel deneyimlerle buluşturacak bir kentler hareketi gerekiyor.

Dünyada bunun ipuçları görünüyor. Türkiye daha çok geride ama Türkiye İklim Dostu Kentler Kampanyası Aralık ayında start aldı. Daha şimdiden 14 imzacı kent var. Daha sırada çok kent olduğunu da biliyoruz.

Bugün ve hızla harekete geçmeliyiz. Zamanımız daralıyor ve şimdi top, daha çok yerel yönetimlerde ve onun arkasında durması gereken yurttaş inisiyatiflerinde, yani bizlerde...

İklimler Değişiyor, Ya Kentler?

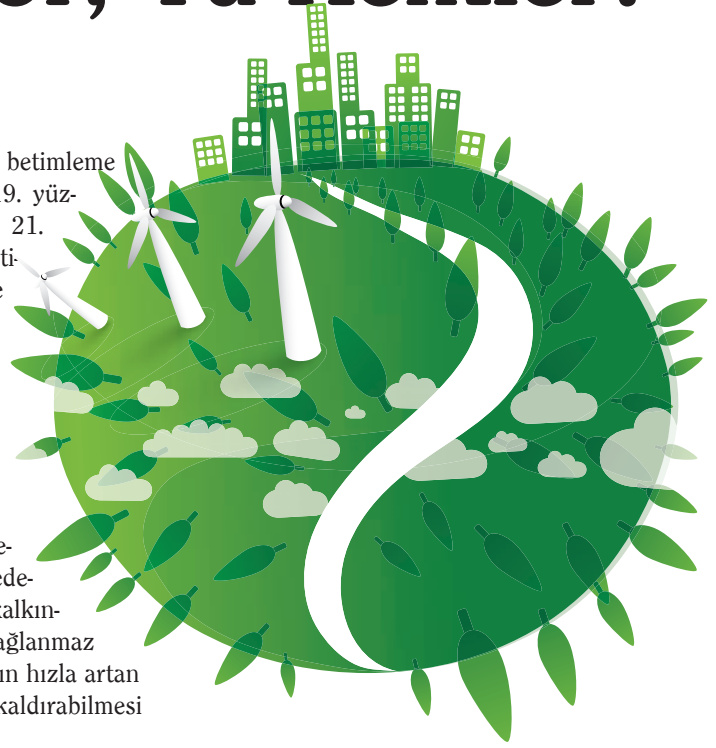
 Gülçin ÖZSOY, REC Türkiye Proje Uzmanı

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve raporlarına göre dünya nüfusu, 2011 yılı Ekim ayı itibariyle 7 milyar kişiye ulaştı. Bu nüfusun yüzde 50'si kentlerde yaşıyor. Birleşmiş Milletler Habitat verilerine göre kentler, dünyadaki enerji tüketiminin yaklaşık %75'inden ve küresel sera gazı salımlarının da %80'inden kentler sorumlu. 15 Kasım 2011 tarihinde İstanbul'da Bölgesel Çevre Merkezi (REC), Fransız Kalkınma Ajansı (AFD) işbirliğinde ve DenizBank sponsorluğunda gerçekleştirilen "Türkiye'de Sürdürülebilir Kentler: Düşük Karbonlu Süreç Geçiş Nasıl Yönetilir?" konferansında bu kentleşme sürecinin iklim sistemi üzerinde getirdiği baskılar ve kent ölçeğinde bu baskının azaltılması için atılabilecek adımlar Türkiye'den belediye başkanları, dünya kentlerinden ve uluslararası kurumlardan temsilcilerin katılımıyla tartışıldı. Local Governments for Sustainability - Sürdürülebilir Kentler Birliği (ICLEI) Avrupa Bölge Direktörü Gino Van Begün'in etkinliğinin açılışında belirttiği detaylar kentleşmenin önümüzdeki dönemde getirebileceği sonuçları ortaya koyuyor. Dünya üzerindeki 100 büyük kent, küresel gayrisafi milli hasılanın %30'undan sorumlu. OECD ülkelerinde de ekonomik kalkınmanın en önemli oyuncusu kentler. Kent nüfusu hızla artıyor. 2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyar kişiye ulaşması öngörülüyor. 2030 yılında dünya nüfusunun yaklaşık %70'i kentlerde yaşayacak. Bu rakamlar, insanlığın geçtiğimiz 4000 yıl içinde kurduğu altyapıyı, önümüzdeki sadece 40 yılda sağlaması gerektiği anlamına geliyor. Van Begün tarafın-

dan yapılan başka bir betimleme de dikkat çekiciydi. 19. yüzyılda sanayi devrimi 21. yüzyılda şekil değiştirerek kentsel devrime doğru ilerliyor. Diğer bir önemli nokta da, 2050 yılında dünya nüfusunun yüzde 85'inin az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşayacağı öngörüsü. Eğer dengeli bir gelir dağılımı hedefiyle düşük karbonlu kalkınma modeline geçiş sağlanmaz ise dünya kaynaklarının hızla artan dünya nüfusunu kaldırabilmesi mümkün olmayacak. Küresel iklim değişikliği ve buna bağlı olarak iklimsel aşırılıklar, kuraklık, sel, gıda yetersizliği, biyolojik çeşitliliğin azalması, türlerin yok olmasına, kitlesel göçler ve sosyal patlamaların ortaya çıkması kentlerin daha kırılgan olmasına neden oluyor. Aynı zamanda kentler hızlı nüfus artışı ve yüksek enerji talebi nedeniyle de bu sorunun kaynakları arasında yer alıyor. Eğer kent ölçeğinde karbon yoğunluğunu azaltacak önlemler alınmazsa, kaynaklar nüfus artışıyla gelen talebi karşılayabilecek mi, iklim değişikliğiyle mücadelede istenilen seviyeye ulaşabilecek miyiz? Acaba, dünyada ve Türkiye'de kentler yeterli çabayı ortaya koyuyor mu?

"İklim Dostu Kent" Ne Demek?

Kent ölçeğinde karbondioksit başta olmak üzere seragazı salımlarının azaltılması için enerji, bina, ulaşım, konut, arazi planlaması ve atık yönetimi sektörlerinde alınacak dü-

Kent ölçeğinde karbondioksit başta olmak üzere seragazı salımlarının azaltılması için enerji, bina, ulaşım, konut, arazi planlaması ve atık yönetimi sektörlerinde alınacak düşük karbonlu önlemler önemli bir fırsatı ortaya koyuyor.

şük karbonlu önlemler önemli bir fırsatı ortaya koyuyor. Kentin hava kalitesinin iyileştirilmesi ve küresel ısınmaya olan katkısının azaltılmasının yanı sıra enerji verimliliğinin artırılmasıyla yakıt ve hammadde tasarrufu, işletme giderlerinin azaltılmasıyla ekonomik tasarruf, ulaşım hizmetlerinin geliştirilmesiyle kentlerde trafik sorununun çözülmesi, yerel kaynakların değerlendirilerek ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve yerel istihdamın artırılması gibi olumlu sonuçları doğuruyor. Genel olarak iklim dostu, sürdürü-

ICLEI - Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler

Dünyada 70'den fazla ülkeden, 1220'yi aşkın yerel yönetimi, dolayısıyla toplamda 500 milyondan fazla nüfusu temsil eden ICLEI (Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler), Durban müzakerelerine de yerel yönetimler adına önemli bir odak olarak katıldı. Yerel yönetimlerin küresel işbirliğiyle sürdürülebilirlik süreçlerine adaptasyonu konusunda önemli bir rol oynayan organizasyonun Türkiye'den ne yazık ki sadece bir tane asli üyesi var.

Daha önce de söyleniyordu ama Durban sonrası birçok kişinin kafasında her şey daha da netleşti: İklim krizine karşına alınacak tavır konusunda yerel yönetimlerin anlaşması ulus devletlerin anlaşmasından çok daha kolay görünüyor. Bu son derece önemli yerel küresel ittifakin günümüzdeki en meşru temsilcisi ise ICLEI -Local Governments for Sustainability (Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler) olarak görülüyor. ICLEI kısaltmasından da anlayabileceğiniz gibi, kuruluş 1990 yılında başka bir isimle, BM'nin Sürdürülebilir Gelecek için Yerel Yönetimler Dünya Kongresi toplantısında kurulmuş: International Council for Local Environmental Initiatives, yani Uluslararası Yerel Çevre İnisiyatifleri Konseyi. Daha sonra 2003 yılında adını Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler (Local Governments for Sustainability) olarak değiştiren ICLEI, bugün 1220'den fazla yerel yönetimi ve toplamda 500 milyondan fazla dünya nüfusunu temsil ediyor.

Katılımcılarına danışmanlık, eğitim, kapasite inşası için bilgi paylaşımı gibi hizmetler veren ICLEI, kurumsal olarak sürdürülebilirlik vurgusu yapmaya başladığı zamandan beri bu konuda dünya hükümetleri arasında siyasi bir bilinç de oluşturmaya çalışıyor. Bu faaliyetin en önemli ayaklarından biri 2012 yılında yapılmış olan Rio+20 Konferansı'ydı. Tam açılışı BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı olan Rio+20'nin en önemli katılımcılarından biri de ICLEI oldu. Adı itibarıyla 20 yıl önce yine BM bünyesinde gerçekleştirilmiş olan Dünya Zirvesi'ne de atıfta bulunan ve bu birikime sahip çıkan Rio+20'nin en önemli sorularından biri şuydu: "Şehirler yuvamız mıdır yoksa kentsel alan mıdır?" Bu sorunun sorulmasındaki temel amaçlardan biri yıllar içinde verilmiş birtakım söz ve taahhütlerin yerine getirilip getirilmediğini ölçmek ve uzlaşmış taahhütlerden icraata geçilmesini sağlamaktı. Durumu destekler mahiyetteki ikinci soru da şuydu: "Yirmi yıllık sürdürülebilirlik tartışmalarından sonra şehirlerimiz gerçekten neye benziyor?" Almanya'da Freiburg,

Brezilya'da Curitiba, ABD, Portland'da Oregon şehirlerinin neye benzediğini az buçuk biliyoruz ama daha dünyada bu yolculuğa yeni başlayan o kadar çok kent var ki!

Kentlerin Karbon Sicilleri

ICLEI tarafından desteklenen en önemli faaliyetlerden biri de Ecomobility.

2011 yılının Ekim ayında Güney Kore'nin Changwon kentinde düzenlenen Ecomobility Kongresi'nde örnek gösterilen vakalar arasında Londra'da uygulanan bisiklet kiralama sistemi, Hindistan'da Ahmedabad ve Brezilya'nın Curitiba şehrinde işleyen metrobüs hattı ve İtalya Bologna'da tarihi şehir merkezinin araba trafiğine kapatılması gibi seçenekler var. ICLEI'nin faaliyete koyduğu en son çalışması ise, kentlerin karbon salım hesaplamalarında son derece önemli bir araç olan The Carbonn Cities Climate Registry (cCCR) (Karbon Kent İklim Sicili). 2010 yılında ABD'nin Mexico City eyaletinde toplanan Dünya Belediye Başkanları İklim Zirvesi'nde alınan kararlar çalışmaları başlanan Proje, yerel yönetimlerin, kısaca MRV (measurable, reportable, verifiable) olarak bilinen Ölçülebilirlik, Raporlanabilirlik ve Doğrulanabilirlik ilkeleri doğrultusunda bir iklim eylem planı ve stratejisi oluşturabilmesini hedefliyor. Kısaca carbonn adıyla bilinen cCCR, ilk yıllık raporunu 5 Aralık 2011'de Güney Afrika'da yapılan Durban Taraflar Konferansı sırasında yayınladı. Birincil hedefi şehir yönetimlerinin karbon salımlarını ölçülebilir hale getirmek olan carbonn ilk yılında 51 şehrin iklim verilerini ve analizlerini almayı başardı. Bu son derece önemli organizasyonda Türkiye'nin yeri ne diye soracak olursanız, alacağınız yanıt sizi üzebilir. Sadece Şişli Belediyesi, ICLEI'nin resmi üyesi. Listede Türkiye'den bir de, konuk üye statüsünde, güneş enerjisi firması Sateksolar görülüyor.

Rakamlarla cCCR 2011 Raporu

19 ülkeden **51** şehir carbonn'a kaydoldu.

51 şehrin toplam nüfusu **83** milyon.

carbonn oluşumuna üye olan şehirlerin saldıği karbondioksit emisyon miktarı yılda **447** milyon ton.

Oluşuma üye olan yerel yönetimler **90** sera gazı buluşuna imza attı.

carbonn üyesi belediyeler **107** taahhütte bulundu.

Karbon emisyonlarını düşürmeye çalışan belediyeler **555** icraat gerçekleştirdi.

Ve tek **1** küresel hedef: **İklim Değişikliği Durdurmak.**

Raporun tamamı için web adresi: <http://citiesclimateregistry.org/home/>

lebilir, yeşil kent uygulamaları olarak aktarılan bu çalışmaların kent ölçeğinde sistematik ve bütünsel bir plan çerçevesinde yürütülmesi gerekiyor. İklim dostu bir kent için yapılacak planlama çalışmalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve bu planlar kapsamında belirlenen adımların desteklenmesi için de üst ölçekte yapılan planlamalarla ilişkilendirilmesi kritik bir öneme sahip.

Kentsel İklim Planlamasının Adımları

- Belediye tarafından gerçekleştirilen faaliyetler kapsamında, kent ve belediye hizmetleri ölçeğinde seragazı envanterinin oluşturulmasıyla kentteki enerji, binalar, ulaşım ve atık sektörlerinden kaynaklanan seragazılarının seviyelerinin belirlenmesi;
- Bu envanterlerden hareketle kente ait bir seragazı salım azaltım hedefinin belirlenmesi;
- Azaltım hedefinin başarıyla gerçekleştirilmesi için uygulanacak önlemlerin belirlenmesi;
- Belirlenen politika ve önlemlerin uygulamaya konması;
- Seragazı salımlarının azaltılması için belirlenen önlemlerin uygulama sürecinin izlenmesi ve sonuçların değerlendirilmesi.

Türkiye'deki Kentler İklim Dostu mu?

Meksika, Tokyo, Berlin, Londra, Paris, Brüksel gibi dünya kentleri seragazı salımlarının azaltımı ve kentlerin iklim değişikliğine dayanıklılığını arttırmak için planlı bir yaklaşımı ortaya koyuyor. Türkiye'nin nüfusu 2010 yılında 73 milyona ulaştı ve bu nüfusun yaklaşık %80'i kentlerde yaşıyor. Türkiye'de kentsel nüfusa hizmet veren belediye sayısı ise 2949; Büyükşehir Belediyelerinin sayısı ise 16. Burada önemli olan nokta ise, bu kadar geniş bir hizmet alanı olan belediyelerin

hizmet verdiği alanların büyüklüğü, nüfus yoğunlukları, her bir bölgedeki ekonomik sektörler ve iklimsel koşulların büyük farklılıklar göstermesi. Türkiye'nin seragazı salımlarındaki artış oranı 1990-2009 yılları arasında %98'e ulaşmış durumda. Bu artışa neden olan öncelikli sektörler incelendiğinde, konutlarda ısınma için kömür ve doğalgaz kullanımı, katı atıkların bertarafı ve ulaşımdan kaynaklanan salımlar kentlerin hanesinde yer alabilir. Örneğin, kentlerden kaynaklanan seragazı salımlarının kaynağı olan atık sektörü, kentlerin düşük karbonlu geleceğe adım atması için önemli bir potansiyel oluşturuyor. Yerel yönetimler geliştirecekleri entegre çözümlerle atıkları dönüştürerek, atık kaynaklı salımların büyük ölçüde azalmasına olanak sağlayabiliyor.

Ankara, İstanbul ve Gaziantep'te olmak üzere Türkiye'de çöp gazından enerji elde eden beş adet tesis bulunuyor. Bunların sayısının artmasıyla beraber iklim dostu bir Türkiye olma yolunda atılan adımlar daha da hızlanacak.

Türkiye'de kentlerde yürütülen iklim dostu uygulamaların sayısında da bir artış gözleniyor. Türkiye'nin henüz bir azaltım hedefi yok iken Gaziantep'in hazırladığı İklim Değişikliği Eylem Planı ve sonucunda ortaya koyduğu seragazı salım azaltım hedefi; İstanbul'da kent ölçeğinde atıklardan enerji üretimiyle seragazı salımlarını azaltacak atık projeleri; Çanakkale'nin Sürdürülebilir Kent Eylem Planı; Bursa'nın Nilüfer ilçesinde iklim değişikliğine uyum ve enerji tasarrufuyla ilgili yürütülen çalışmalar; Kadıköy Beledi-

Meksika, Tokyo, Berlin, Londra, Paris, Brüksel gibi dünya kentleri seragazı salımlarını azaltmak ve kentlerin iklim değişikliğine dayanıklılığını arttırmak için planlı bir yaklaşımı ortaya koyuyor

Belediye Başkanlarının Çağrısı / Covenant of Mayors

Avrupa Birliği (AB) , 2007 yılından beri iklim değişikliğiyle mücadeleyle ilgili icraatlarını hızlandırdı. 2007 yılında İklim ve Enerji Paketi'ni kabul eden AB, 2008 yılında da Avrupa Komisyonu eliyle Belediye Başkanları Anlaşması'nı (Covenant of Mayors) yürürlüğe soktu. İmzacılar arasında Türkiye'den dört belediye var.

Durban Konferansı boyunca iklim değişikliğiyle mücadelede en dikkate değer önerileri AB ve Afrika yaptı. Afrika kıtası temsilcileri konuyla ilgili en somut önerileri dile getirenler arasında yer aldılar çünkü orta vadede küresel ısınma etkisini daha fazla gösterdikçe yaşanan kıtlık, çölleşme sel felaketleri gibi sorunlardan en çok etkilenen bölgelerden biri Afrika olacak. Durban Konferansı sırasında diğer büyük ülkeler sürekli yan çizerken, işi yokuşa sürerken en çok puan toplayan gruplardan biri Birlik ülkeleri adına yüzde 20 emisyon indirimi taahhüdü veren AB Temsilciliği oldu.

Bu yılki Katılımcılar Konferansına AB öncülük etti çünkü yerel yönetimler bazındaki hazırlıklar 2008 yılından beri devam ediyor. 2008 yılında AB İklim ve Enerji Paketi'nin kabul edilmesinden sonra Avrupa Komisyonu, Belediye Başkanları Anlaşması'nı yürürlüğe soktu.

Belediye Başkanları Anlaşması'na dahil olabilmek için üç ana süreçten geçmek gerekiyor. İlk imza atıldıktan sonra gerekli idari yapıları kurup kurmadığınıza bakılıyor. Bu aşamada bir Temel Emisyon Envanteri oluşturulup sera gazı salımları hesaplanıyor ve bir "Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı" oluşturuluyor. Bu eylem planının (SEAP) nasıl oluşturulacağıyla ilgili bir kılavuz metin ise Covenant of Mayor'un internet sitesinden indirilebiliyor. Üçüncü adımda da üye olan belediyelerin uygulamalarını düzenli olarak raporlamaları gerekiyor.

Belediye Başkanları Anlaşması'nın şu anda toplam 3279 imzacısı buluyor. İmza atan şehirlerin toplam nüfusu 150 milyona yaklaşıyor. Bugüne kadarki imzacılardan toplam 975 SEAP sunuldu. Sunulan eylem planlarından 175 tanesi kabul edildi. Sözleşmeye, Türkiye'den 4 belediye imza attı. Öte yandan bu belediyelerin hiçbiri henüz bir eylem planı sunmuş değil.

Belediye Başkanları Anlaşması'nın ana amacı il ve ilçe belediyelerinin sürdürülebilir enerji rotasında yol almalarını sağlayabilmek. Bu yüzden sözleşmenin yardımcı ortakları arasında yer alan enerji kuruluşları oldukça geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Belediyelere katkı sunmak için dahil olan ortaklar arasında Küçük Hidroelektrikçiler Birliği de bulunuyor, Avrupa Jeotermal Enerji Konseyi de. Yerel yönetimlere Avrupa Atık

Enerji Konfederasyonu da katkı sunuyor, Güneş Dayanışma Örgütü de...

Birkaç senedir yerel yönetimler sürdürülebilirlik konusunda uluslararası işbirliklerini hızlandırıyorlar. Sürdürülebilir belediyeciliğin uluslararası standartları epeydir belli. Üstelik hem ICLEI hem de hem de Covenant of Mayors imzacıları bu yola baş koymuş olan yerel yönetimlere her türlü yardımı sunmaya hazır. Türkiye adına en umut verici gelişmelerden biri de, 2010 yılında belediyelerin gönüllü olarak emisyon indirim bildirimini yapmaları için oluşturulmuş olan Mexico City Pakti'nin çağrıcılarından birinin de, Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) başkanı sıfatıyla İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş olması. Şehir yönetimi deyince insan Curitiba'nın eski efsane belediye başkanı Jaime Lerner'in "Büyük şehirlerin sorunu ölçek sorunu değildir. New York'taki en güzel parklar en küçük olanlardır" sözleri geliyor.

Dünyadaki ve Türkiye'deki yerel yönetimler de küçük ama etkili adımlarla hem sürdürülebilirlik rotasına girebilir hem de küresel bazda prestijlerini arttırabilirler. Brezilya'dan Curitiba, Almanya'dan Freiburg, ABD'den Oregon'un girdiği yeşil, saygın listeler girebilirler.

Türkiye'den Katılımcılar

İmzacılar	Nüfus	Katılım Tarihi
Bornova	412.275	5 Mayıs 2011
Eskişehir	482.793	9 Şubat 2011
Karşıyaka - İzmir	320.000	3 Ocak 2011
Karşıyaka (Balıkesir-Erdek)	2663	24 Ağustos 2009

yesi tarafından yürütülen kurumsal seragazi salım envanteri çalışmaları; Eskişehir'in Tepebaşı ilçesinde iklim değişikliği konusunda geliştirilen farkındalık ve eğitim çalışmaları; Karşıyaka Belediyesi'nin Covenant of Mayors-Belediye Başkanları Sözleşmesi'nde yer alması iyi uygulamalar arasında yer alıyor. Türkiye'de de kentsel nüfusun hızla büyüdüğü düşünülürse, kentlerdeki iklim dostu adımların hızlandırılması gerektiği daha iyi anlaşılır. Ancak bu adımların sürekliliğinin sağlanması için sistematik bir planlama sürecinin yürütülmesi gerektiğini de vurgulayalım.

Bunun yanında, Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Türkiye Ofisi, Sürdürülebilir Kentler Birliği (ICLEI) tarafından geliştirilen İklim Dostu Kentler Kampanyası'nı (CCP) Türkiye'de hem iklim dostu hem de yaşanabilir kentlerin yaygınlaşması amacıyla yürütmeye başladı. Bu kampanyanın Türkiye Sekretaryası çalışmalarını yürüten REC Türkiye, 2009 yılında iklim değişikliği ile mücadele etmeye kararlı 14 belediye başkanı ile Türk belediyelerinin de sürdürülebilir çevre politikaları konusunda somut adımlar atmaları yönünde istekli olduğunu ulusal ve uluslararası kamuoyu ile paylaştı. Bu belediyeler şunlardır:

Alanya Belediyesi - Beyoğlu Belediyesi - Bodrum Belediyesi - Çankaya Belediyesi - Halkapınar Belediyesi - Kadıköy Belediyesi - Karadeniz Ereğli Belediyesi - Keçiören Belediyesi - Muğla Belediyesi - Nevşehir Belediyesi - Nilüfer Belediyesi - Şişli Belediyesi - Sivas Belediyesi - Yalova Belediyesi.

15 Kasım 2011'de gerçekleştirilen Türkiye'de Sürdürülebilir Kent-

2009 yılında iklim değişikliği ile mücadele etmeye kararlı 14 belediye başkanı, ülkemiz belediyelerinin de sürdürülebilir çevre politikaları konusunda somut adımlar atma yönünde istekli olduğunu ulusal ve uluslararası kamuoyu ile paylaştı.

ler Konferansı'ndan çıkan "İklim Dostu Kentler Bildirisi" Türk belediyeleri tarafından iklim dostu uygulamaların yaygınlaştırılması için öncelikli olarak gördüğü adımları sıralıyor. "İklim Dostu Kentler Bildirisi - Kentler için Harekete Geçme Çağrısı" Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey'in sözcülüğünde tüm kamuoyuyla paylaşıldı. Konferans sırasında Karaburun, Kartal, Sefirhisar Belediye Başkanlarının da imzasıyla beraber diğer belediyelerin de imzasına açıldı.

Kentlere Destek Hizmeti

Uluslararası düzeyde, Sürdürülebilir Kentler Birliği - ICLEI, BM Çevre Programı (UNEP), Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG), C40 Kentler - İklim Liderler Grubu, İklim Değişikliği Dünya Belediye Başkanları Konseyi (WMCC) gibi kurumlar iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir kentlerin yaygınlaştırılması konusunda kentlere rehberlik edecek birçok çalışma ve programı da ortaya koyuyor. Uluslararası alanda kentler ve belediyeler tarafından iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma alanında attığı başarılı adımların ve belediyelerin ve kentlerin rolünün bu alanda daha da fazla tanınması konusunda bu uluslararası kurumların baskıları devam ediyor. Meksika Paketi ve Covenant of Mayors - Belediye Başkanları Sözleşmesi'ne taraf olan kentler, iklim değişikliğine uyum ve karbon azaltımı için 2020-2050 yılı gönüllü hedeflerini ortaya koyuyor. COP17

sürecinin sonunda çıkan Durban Uyum Sözleşmesi'ne taraf olan 114 Belediye Başkanı kentlerin vizyon açısından liderliğinin bir göstergesi. ICLEI'nin yeni iklim merkezi Cities Climate Center tarafından başlatılan kayıt sistemiyle küresel ölçekte kentler tarafından yürütülen çalışmaların ölçülebilir, raporlanabilir ve doğrulanabilir bir formatta derlenmesi gerçekleşiyor. 2011 yılı itibarıyla 19 ülkeden 51 kentin kayıtları sistemde yeralıyor. Bu kentlerin arasında henüz Türkiye'den bir bilgi yeralmıyor.

Liderlik Gerekiyor

Sanayi Devrimiyle beraber hızlanan insan kaynaklı iklim değişikliği, bu devrimin en kötü mirası. Dünya'da ve Türkiye'de kentleşmenin hızı artarken, bu yüzyılın sonunda umarız ki kentlerin liderleri ve kent ölçeğinde atılan sürdürülebilir, iklim dostu adımlar sayesinde Kentsel Devrim, başarılı örneklerle anılsın. Dünya ve Türkiye örnekleri gösteriyor ki kentlerin üst düzeyde karar yetkisi bulunan belediye başkanlarının kent ölçeğinde iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum için atılan çabaları desteklemesi, bu amaçla diğer kentlerin belediye başkanları ile beraber liderliği üstlenerek, bu çabalarını ortak platformlarda duyurması süreçte önemli bir ivmeye neden oluyor. Envanterler aracılığıyla kentsel ve kurumsal ölçekte sera-gazı salımlarına olan etkinin tespit edilmesi, bu etkinin azaltılması için yerel iklim değişikliği eylem planları aracılığıyla 2020 ya da 2050 yılına kadar atılacak adımların ve azaltım hedeflerinin belirlenmesi, bu hedeflerin uygulama projeleriyle hayata geçirilmesi, kentlerin daha planlı, yaşanabilir, sağlıklı, iklim ve vatandaş dostu olmasını sağlayacak. Önümüzdeki yıllarda bu vizyona tüm Türkiye kentlerinin de sahip olması dileğiyle.

Önemli Bir Başlangıç: İKLİM DOSTU KENTLER BİLDİRİSİ

15 Kasım 2011 tarihinde İstanbul'da bir araya gelen yerel yönetimleri çok önemli bir başlangıç gerçekleştirdiler. İlk etapta, Gaziantep Büyükşehir, Kartal, Seferihisar ve Karaburun belediyelerinin imza attığı bildiri şimdi Türkiye'nin tüm belediyelerinin imzasına açılmış durumda.

Biz Türkiye'nin öncü Belediye Başkan'ları olarak;

- Bilimsel veriler ışığında, iklim değişikliği tehdidine karşı etkin bir çözüm için zamanın çok kısa olduğunun bilincindeyiz.
- Hükümetlerin başta karbondioksit olmak üzere iklim değişikliğine neden olan sera gazı salımlarının ve iklim değişikliğinden kaynaklanan risklerin azaltımında önemli bir rolü olduğunu düşünüyoruz.
- Türkiye'deki kentler arasında da iklim dostu uygulamaların yaygınlaşması için farklı kentler arasındaki deneyim paylaşımına büyük önem veriyoruz. Türkiye'deki kentlerin hem birbirleriyle hem de dünyanın farklı bölgelerinden diğer kentler ile deneyim paylaşımında bulunmalarının atılacak adımlara hız kazandıracığı inancındayız.
- Küresel sorunların çözümü için yerel uygulamaların yaratacağı büyük etkinin farkındayız.
- İklim değişikliği sorununun çözümünün, kentsel planlama ve arazi kullanımı, toplu ulaşımın desteklenmesi, temiz yakıtların kullanımı, trafik yoğunluğunun azaltılması, alternatif ulaşım araçlarının desteklenmesi, sürdürülebilir su ve atık yönetim

stratejilerinin uygulanması gibi sürdürülebilir kalkınma stratejileri ile mümkün olabileceği düşüncesindeyiz.

• Kentler için hazırlanan stratejik planlama süreçlerine yerel iklim eylem planlarının entegre edilmesinin önemine inanıyoruz. Bu bütünlük planlama sürecinin finansman akışındaki sürekliliği sağlayacağını bilincindeyiz.

• Eylem planlarının hataya geçirilmesiyle elde edilecek sonuçların kamuoyu ile paylaşılmasının şeffaf bir süreci yaratılabileceği inancındayız.

• İklim Değişikliği Eylem Planlarının, bilinçlendirme çalışmaları, ulaşım, atık yönetimi, binalar ve enerji sektörlerinde uygulanacak geniş yelpazede birçok örnek proje ile hayata geçirilebileceği inancındayız. Bu plan ve uygulamaların, küresel olarak yürütülen mevcut çabalara önemli derecede katkı sağlayacağını farkındayız.

• Yerel yönetimlerin belirtilen hedeflere ulaşabilmesi ve uzun dönemli yenilikçi projelere yatırım yapabilmesi için sürdürülebilir ve uzun vadeli finansal kaynaklara ihtiyacı vardır. Kamu-özel sektör ortaklıklarının geliştirilmesi, piyasa mekanizmalarının hayata geçirilmesi, teşvikler ve karbon piyasaları gibi yenilikçi finansal kaynaklar, bu ihtiyacı karşılayabilir.

- *Gaziantep Büyükşehir Belediyesi - Belediye başkanı Asım Güzelbey*
- *Kartal Belediyesi - Belediye başkanı Altınok Öz*
- *Seferihisar Belediyesi - Belediye başkanı Mustafa Tunç Soyer*
- *Karaburun Belediyesi - Belediye başkanı Hamza Serdar Yasa*

Dünyadan Örnek Çalışmalar

2007'den Beri İklim Eylem Planı Var Paris, Fransa Nüfus: 2.215.197

Mevcut Durum: Kent ölçeğinde ve belediyeye ait hizmet birimlerinde karbon ayak izi hesaplamaları yapılıyor. Ulaşım, sanayi, barınmadan kaynaklanan enerji tüketim ve karbon salımlarının hesaplanmasının ardından iklim eylem planının hazırlanması için Paris'te üretim yapan fabrikalar, halk, kamu kurumları, STK'lar bir araya getirilerek İklim Koruma Eylem Planı, katılımcı bir süreçle hazırlanıyor. Binalar, iklim değişikliğine uyum, ulaşım, ekonomik aktiviteler, yerel ve uluslararası işbirliği, atık ve tüketim, eğitim ve kültür alanlarında çalıştaylar düzenlenerek azaltım ve uyum potansiyelleri ortaya koyuluyor. Paris'in ilk iklim eylem planı 2007 yılında yayımlandı.

Hedefler: 2050 yılı itibariyle toplam sera gazı salımları 1994 yılına göre

%75 azaltılacak. Belediye'nin 2020 yılına ait kurumsal ve kentsel ölçekte ayrı hedefleri bulunuyor.

Kurumsal hedefleri;

- 2020 yılında sera gazı salımlarında 2004 yılına göre %30 salım azaltımı
- 2020 yılında binalarda ve sokak aydınlatmasında kullanılan enerjinin tüketiminde 2004 yılına göre %30 azaltım
- 2020 yılında enerji arzında kullanılan yenilenebilir enerji kaynaklarının miktarını 2004 yılına göre %30 arttırmak

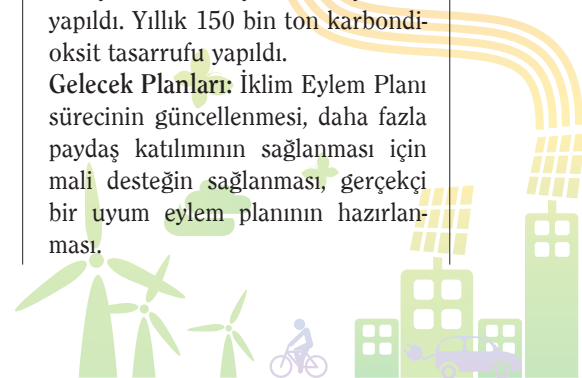
Kentsel ölçekte;

- 2020 yılında sera gazı salımlarında 2004 yılına göre %25 azaltım
- 2020 yılında enerjinin tüketiminde 2004 yılına göre %25 azaltım
- 2020 yılında kente arz edilen

yenilenebilir enerji kaynaklarının miktarını 2004 yılına göre %25 arttırmak

Atılan Adımlar: 2007 yılından bu yana atılan adımlar arasında 14 km yeni tramvay hattı, 15 bin dairenin iyileştirilmesi, 300 km ilave bisiklet yolu, kamu-özel sektör işbirliğiyle 100 okul binasının iyileştirilmesi, biyoçeşitlilik planının geliştirilmesi, sokak aydınlatmasında enerji tasarrufu için atılan yeni adımlar... Bu süreçler kapsamında atılacak adımlara yıllık 500 milyon Euro yatırım yapıldı. Yıllık 150 bin ton karbondioksit tasarrufu yapıldı.

Gelecek Planları: İklim Eylem Planı sürecinin güncellenmesi, daha fazla paydaş katılımının sağlanması için mali desteğin sağlanması, gerçekçi bir uyum eylem planının hazırlanması.

Kent Konseyi'nden Deklarasyonlu Destek Birmingham, İngiltere

Nüfus: 1.000.000

Mevcut Durum: Kent ölçeğinde yapılan planlar öncelikle enerji güvenliği ve tasarrufa odaklanmış. Kent Konseyi tarafından hazırlanan 2015 Birmingham Deklarasyonu ile kentte atılan sürdürülebilir adımlar desteklenmiş. Bu karar belgesi, politik olarak sürecin sahiplenildiğini gösteriyor.

Hedefler: Kente ait toplam seragazi salımlarını 2026 yılı itibariyle %60 azaltmak üzere adımlar atılmış. Bu hedef, İngiltere hükümeti tarafından belirlenen ulusal seragazi salım azaltım hedefinin çok ötesinde yer alıyor.

Atılan Adımlar: Kent içinde yeni

bir bölgesel enerji ağının oluşturulması. Bu kapsamda kombine ısı ve güç tesisleri inşa edilerek, belediye binası, tiyatro, hastane, üniversite, oteller gibi büyük tüketicilerin ihtiyaçları karşılanıyor. Birmingham Enerji Tasarrufu Programı ile binaların enerji verimliliğinin artırılması. Bu program kapsamında 2010-2013 yılları arasında yaklaşık olarak 300 milyon Türk Lirası tutarında bir yatırımın 1700 adet güneş panelinin inşa edilmesi, 6000 binaının iyileştirilmesi işlemlerinde kullanılması bekleniyor. Bu programlar kapsamında yeni iş olanaklarının da oluşturulması hedefleniyor. Enerji

tasarrufu ile elde edilen ekonomik kazancın yanında enerji güvenliğine de katkısı göz önüne alınıyor. Yatırımcıların konuyla ilgili bilinçlendirilmesine yönelik rehberler hazırlanıyor.

Gelecek Planları: Daha karbon dostu bir kentin oluşturulmasının planlamadan geçeceği bilinciyle, 2012 yılında yürürlüğe girecek yeni bir Kent Planlama Stratejisi hazırlanıyor.

Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı Hazır Zagreb, Hırvatistan

Nüfus: 828.621

Mevcut Durum: Kent, Covenant of Mayors-Belediye Başkanları Sözleşmesi imzacıları arasında yer alıyor. Bu belgeye atılan imzanın hemen ardından hazırlanması gereken Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı'nı tamamladı. Kent ölçeğinde enerji verimliliği çalışmalarının ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması hedefiyle katılımcı bir süreçle planlamalarını yapıyor. Kentten kaynaklanan sera gazı salımlarının %55'i binalar, %32'si trafik, %12'si sanayi ve %1'i kent aydınlatmasına ait.

Hedefler: Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı'nda belirlenen adımların uygulanmasıyla sera gazı salımlarında 2020 yılında %20'lik bir tasarrufu hedefliyor. En fazla enerji tüketiminin olduğu binaların, ulaşım, sanayi ve aydınlatmadan kaynaklanan salımlarının azaltılması.

Atılan Adımlar: Azaltım hedefine ulaşabilmek için okul binalarında ve belediye binasının enerji ihtiyacının temin edilmesi için güneş panelinin inşa edilmesi, 20 anaokulu binasında ve 10 belediye binasında ısıtma ve sıcak su ihtiyacı için çatı tipi güneş kolektörlerinin inşa edilmesi iyi çalışmalarının arasında yer alıyor. Kent ölçeğinde yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygın kullanımı için teşvik sistemi de bulunuyor.

Kaynak: www.climate-catalogue.org ve 15 Kasım 2011 sunumları

Türkiye'den İklim Dostu Yerel Yönetim Uygulamaları

Hedef 2023 Yılında %15 Karbon Azaltımı Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

2010 yılında yayımlanan Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı'nın ardından sanayi kentlerinden Gaziantep, Türkiye'nin seragazı salım azaltım çabalarına planlı bir yaklaşımla katkı sundu. Kent ölçeğinde İklim Değişikliği Eylem Planı'nı hazırlayan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, 2023 yılına ait bir seragazı salım azaltım hedefi koyarak bir ilke imza attı.

Yerel İklim Eylem Planı'yla Daha İyi Bir Gelecek

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı'nın hazırlanması aşamasında bölgedeki paydaşları, üniversiteyi sürece dahil eden Belediye ilk adım olarak kent ölçeğinde seragazı salım envanterini hazırlayarak iklim değişikliğine neden olan hizmetleri saptadı. Enerji tüketiminin sektörler göre dağılımına bakıldığında ilginç bir sahne ortaya çıkıyor. Sanayi ve konut sektörleri sırasıyla %34 ve %33'lük pay ile tüketimde ön sıralarda yer alıyor. Ardından %20'lik bir pay ile ulaşım sektörü bulunuyor. Sera gazı salımında en büyük paya sahip olan sektörler sırasıyla sanayi %37, konutlar %30, ulaşım %15 ve atık %7'lik bir paya sahip. Bir sanayi kentinde binaların enerji tüketiminin ve binalardan kaynaklanan salımların bu kadar büyük bir paya sahip olması ayrıca dikkat çekici bir durum. Mevcut durumun saptanmasının ardından kent ölçeğinde etkinin azaltılması amacıyla

tüm paydaşların katılımıyla adımlar belirlenmiş. Öne çıkan faaliyetler arasında ekolojik kent projesi, çöpten enerji elde etme, elektrikli araçların alımı için teşvik, tramvay, doğalgazlı araçların kullanımı, bisiklet güzergahının saptanması gibi adımlar yer alıyor. Gaziantep kentine ait bir sera gazı salım azaltım hedefi de kamuoyu ile paylaşıldı. Gaziantep, 2023 yılı itibarıyla 2007 yılına göre kişi başına karbon ayakzini %15 ve kişi başına enerji tüketimini de %15 azaltmayı hedefliyor.

Metrobüs'le Dünyayı Yakaladı İstanbul Büyükşehir Belediyesi

İstanbul, 32 ilçesi, 10 milyondan fazla nüfusu ile dünya kentleri arasında yer alıyor. OECD'nin 2009 yılı raporuna göre, 1995-2005 yılları arasında yaşanan nüfus artışı ile İstanbul, bu artışta, 79 dünya kenti

arasında 3.sıra yer aldı. Türkiye'nin gayrisafı milli hasılasının yaklaşık olarak %23'ünden sorumlu. İstanbul önemli bir ekonomi ve cazibe merkezi. Nüfus, araç ve konut sayısındaki artış da çevre sorunlarına neden oluyor. İstanbul'da atık yönetimi ve ulaşım alanlarında yapılan çalışmalar öne çıkıyor.

Metan'dan Elektrik Üretimi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hasdal düzensiz depolama sahasında çıkan depo gazları 2001 yılında devreye alınan enerji santrali ile elektrik enerjisine dönüştürülüyor. Tesis 4 MW kurulu güce sahip. İstanbul'un Avrupa yakasındaki (Odayeri - EYÜP) ve Asya yakasındaki (Kömürcüoda - ŞİLE) düzenli depolama sahalarında da "Depo Gazından Enerji" projeleri devam ediyor. Odayeri 28 MW kurulu kapasitesi bulunan düzenli depolama sahasında yaklaşık 32

milyon ton katı atık depolanmıştır. 7 MW kurulu kapasiteye sahip Kömürcüoda düzenli depolama sahasında yaklaşık 15 milyon ton katı atık bertaraf edilmiştir. Üretilen enerji, ulusal elektrik şebekesine 34,5 kW enerji nakil hatları ile iletiliyor. Bu projeler ile elektrik satışlarına ek olarak karbon salım azaltım kredileri ile gelir de sağlanıyor. Odayeri ve Kömürcüoda düzenli depolama sahası gaz toplama ve enerji üretim projesi ile 2030 yılına kadar 3.400 GWh elektrik üretilmesi planlanıyor. Ayrıca yıllık 1 milyon ton eş-CO₂ salım azaltımı sağlanıyor.

Ulaşım İçin Metrobüs

Belediye'nin trafik yoğunluğunun azaltılması, en hızlı ulaşım araçlarının saptanması konusunda çalışmalar yürüten birimleri arasında İETT Genel Müdürlüğü, İDO A.Ş ve ULAŞIM A.Ş yer alıyor. Bu birimler, otobüs, tramvay, vapur ve finiküler gibi ulaşım araçlarının planlama ve yönetiminden sorumlu. İstanbul'da ulaşımında karayoluna düşen pay %88,31. 2007 yılında ilk Hızlı Otobüs Taşımacılığı (BRT) uygulaması İstanbul'da başlatıldı. Yolcuların seyahat sürelerini kısaltan ve ana yollarda trafik yükünü azaltan bu sistem, 2011 yılı itibarıyla 43 km'ye ulaştı ve günlük 700.000 yolcuya hizmet veriyor (SUM-Türkiye,

2011). Belediyenin kaynaklarında belirtildiği üzere, raylı sistemlere göre bu sistem daha hızlı bir şekilde kuruluyor. Yatırım ve işletim masrafları raylı sistemlere göre daha düşük. Bu sistemler, yakıtta %25 oranında bir tasarruf sağlıyor. Bu da belediyenin hem iklim değişikliği ile mücadelesine önemli bir katkı sağlıyor hem de belediyenin masraflarını düşürüyor.

Bisikleti Ulaşım Sistemine Entegre Etti Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden alınan bilgiye göre büyük şehirlerin dışında Türk şehirleri hala yürünebilir ölçekte bir büyüklüğe sahip. Bundan dolayı kentlerin birçoğunda yaya oranı hala yüksek. Bunun en büyük nedeni de aslında gelirin düşüklüğü; ulaşım planlamalarının etkisi bu konuda çok az. Kentlerdeki gelir dengesi de düşünülürse yürüyüş ve bisiklet yolları iklim dostu ve sürdürülebilir bir ulaşım aracı olacaktır. Alanya, Antalya, Çanakkale, İzmir, İstanbul, Yalova, Adana, Aydın, Adapazarı, Bursa, Bolu, Mersin, Nevşehir, Kayseri, Ordu ve Samsun'da bisiklet yollarının olması ne yazık ki bunların kentteki ulaşım sistemine entegre olduğu anlamına gelmiyor.

Bisiklet İstasyonları için Yenilikçi Finansman Çözümü

Kayseri'deki hafif raylı sistem 28 istasyona sahip ve 17,4 km uzunluğa erişti. İkinci ve üçüncü etapın da tamamlanmasıyla beraber 50 istasyonluk ve 35 km'lik iki hatta sahip olacak. Bu yatırımın ilk fazının %15'lik kısmı belediyenin kendi kaynaklarıyla karşılandı. Geri kalan %85'lik kısım ise Servizi Assicurativa del Commercio Estero (SACE), Ekspor Kredit Fonden (EKF) ve Nordic Investment Bank (NIB)

kredileriyle finanse edildi. Tren istasyonlarına entegre bisiklet istasyonları da inşa edildi ve kullanıma açıldı. Kayseri'ye ait ulaşım master planında bisiklet yolları da bu planın bir parçası olarak ele alınıyor. Kaybis-Bisiklet Sistemi'nin üyelik sistemi bulunuyor. Kullanıcılar sisteme kayıt olarak bisiklet kiralamak için akıllı kartlar edinebiliyor.

Bu karta sahip olanlar bisikletleri, 30 dakikalık süreçte sınırsız olarak kullanabiliyor. Kart sahibi olmayanlar için de her dakika başına belirli bir miktar karttan çekiliyor. Kaybis sistemini günlük olarak 120-150 kişi kullanıyor. Sistemin kayıtlı kullanıcı sayısı 2011 yılında 900'e ulaştı.

Türkiye'nin İlk Güneş Evi Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi

Türkiye'nin enerji yoğunluğu OECD ortalamasının yaklaşık olarak iki katına yaklaşmış durumda. Türkiye'de kişi başına karbondioksit salımlarının da 2020 yılında yaklaşık olarak 8,2 ton'a ulaşması bekleniyor. 1990-2009 yılları arasında seragazi salımlarındaki artış yaklaşık %98'e ulaştı. 2009 yılında binalardan kaynaklanan sera gazı salımlarının payı yaklaşık %13. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği TOBB'un 2011 yılında yaptığı çalışmada kentsel dönüşüm projeleri ve barınma ihtiyacının artışı nedeniyle 2009-2014 yılları arasında bina sektöründe yaklaşık %8,5'lik bir büyüme bekleniyor. Bir binanın yapılacağı bölgenin iklimi, bina tasarımı, inşa yöntemi ve kullanılan malzemeler, ısıtma ve soğutma sisteminin kalitesi, inşa sonrasında kullanılan ev araçlarının verimi gibi faktörler bir binadan kaynaklanan karbondioksit salımlarını etkiliyor. Bir binanın enerji ve karbon yoğunluğunun azaltılmasında binanın enerji verimliliği önemli bir araç oluyor.

Güneş Evi'nde Verimlilik Uygulamalarını Gözlerinizle Görün

Türkiye'nin ilk Güneş Evi Diyarbakır'da, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Dicle Üniversitesi, Güneydoğu Sanayici ve İş Adamları Derneği işbirliği ve birçok şirketin de sponsorluğuyla 2008 yılında kuruldu. Bu çalışma bir Avrupa Birliği projesi olarak başladı ve önemli bir uygulama merkezi haline geldi. Güneş Evi'nde binaların ısıtma, soğutma ihtiyacını kendi başına nasıl karşılayabileceğini ve elektrik üretimini nasıl yapabileceğini görüyorsunuz. PV paneller, aküler, güneş kolektörleri, akıllı şömine, yeraltı boruları, tromp duvarları ve sera, yağmur suyu toplama sistemleri gibi enerji mimarlığı uygulamalarını gözlerinizle görebiliyorsunuz. Bu binadaki enerji verimliliği uygulamalarının sonucunda 5-10 yıllık bir amortisman süreci belirtiliyor.

20 Daireden Çok Binalar, Güneş Enerjisi Sistemi Kurmak Zorunda Nilüfer Belediyesi, Bursa

Sanayi kenti Bursa'da yer alan Nilüfer Belediyesi, bölgenin sürdürülebilirliğinin desteklenmesi amacıyla çok sayıda proje üretiyor ve uyguluyor. Nilüfer Belediyesi, Sağlıklı Kentler Birliği'nin bir üyesi ve Sürdürülebilir Kentler Birliği tarafından tüm dünya kentlerinde iklim dostu adımların desteklenmesi amacıyla yürütülen ve dünyada 10 bine yakın katılımcı kentin yer aldığı, İklim Dostu Kentler Kampanyası'nın da üye kentleri arasında yer alıyor.

İklim Dostu Uyum ve Azaltım Çalışmaları

Bu çalışmalar kapsamında, Nilüfer Belediyesi Belediye Meclisi tarafından 2009 ve 2010 yıllarında alınan kararlar ile ilçe ölçeğinde enerji ve su tasarrufu hedefleniyor. Yeni yerleşim birimlerinde 50'den fazla

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin "Güneş Evi" ve Kadıköy Belediyesi'nin atık ayrıştırma merkezi, ülkemiz belediyelerinin çevre dostu iyi uygulamalarına güzel örnekler.

dairenin bulunması durumunda, bu binalarda sulama amaçlı olarak yağmur suyu depolama sistemlerinin yapılması zorunlu kılınıyor. Yine 20'nin üstünde daireli olan yeni yerleşim birimlerinde elektrik üretimi amacıyla çatı tipi güneş enerji sistemlerinin yapılması zorunlu. Bu adımlar iklim değişikliğine uyum ve karbon salım azaltımı için önemli potansiyele sahip çalışmalar.

Naylon Poşeti Yasakladı Kadıköy Belediyesi, İstanbul

2010 yılı itibarıyla Türkiye'de 2 bin 949 belediye bulunuyor. 2008 yılından itibaren Türkiye'nin sera gazı salımlarının yaklaşık yüzde 8-10'u atık sektöründen kaynaklanıyor. Türkiye'nin toplam nüfusunun

yüzde 80'ine yakın bir kısmı kentlerde yaşıyor. 2008 yılı belediye envanterine göre belediyelerin yüzde 95'i atık hizmeti veriyor. Atık bertarafında en yaygın kullanılan yöntem şu anda düzenli depolama ve çöp sahaları. 2008 yılı içerisinde kent kaynaklı atık miktarı 1990 yılına göre 2,5 kata yakın artış gösterdi, sera gazı salımları da atık miktarına bağlı olarak arttı. Kent atıklarının yaklaşık yüzde 90'ı düzenli depolama ve çöp sahalarına gönderiliyor. Çöp alanlarında, atıkların bozulması sonucu çıkan sera gazının kontrol edilmediği durumlarda karbondioksit (CO₂) gazından 21 kat daha fazla küresel ısınma potansiyeli olan metan (CH₄) gazı atmosfere veriliyor. Atık azaltımı, metandan elektrik ve enerji elde etme gibi iyi uygulamaların entegre bir şekilde uygulanmasıyla karbon dostu kentler için önemli bir adım atılıyor.

Kadıköy Naylon Poşeti Yasakladı ve Karbondioksit Tasarrufu Yaptı

Sürdürülebilir Kentler Birliği tarafından tüm dünya kentlerinde iklim dostu adımların desteklenmesi amacıyla yürütülen ve dünyada 10 bine yakın katılımcı kentin yer aldığı, İklim Dostu Kentler Kampanyası'nın Türkiye'de üye kentleri arasında yer alıyor. Kadıköy ilçesi bir ilki gerçekleştirdi ve aldığı meclis kararıyla Türkiye'de ilk defa ilçe sınırında naylon poşet kullanımını yasakladı. ve marketlere biyo-çözünür veya file çanta kullanmaları yönünde çağrıda bulundu. Kampanya kapsamında, karbon ve çevre dostu 14 bin bez çanta üretilerek halka ve marketlere dağıtıldı. Tüketici Dernekleri Federasyonu tarafından yapılan hesaba göre, proje sonunda yaklaşık olarak 1537 tonluk bir naylon poşet tasarrufu yapıldı ve bu da 3331 ton değerinde bir karbon tasarrufuna denk geliyor. ○

YEŞİL İŞ® 2012

GREEN BUSINESS

ekim 2012

swissôtel THE BOSPHORUS
İSTANBUL

Türkiye'nin güçlü
sürdürülebilirlik platformu

Yeşil İş 2012 de
sürdürülebilir ürün ve
hizmetleriniz ile
siz de yerinizi alın!

Prof. Dr. Korel Göymen “Sürdürülebilirlik İçin Yurttaşlar Örgütlü Olmalı”

Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi İcra Komitesi Üyesi Korel Göymen, kamuoyunun yakından tanıdığı bir isim. Geçmişte yerel siyasetle de yakından ilgilenen Göymen’le, yerel yönetimlerin ve yurttaşların örgütlülüğünün sürdürülebilirlik çalışmalarındaki önemi üzerine konuştuk.

 Barış DOĞRU

 Özgür GÜVENÇ

Korel Bey, yerel yönetimlerin sürdürülebilirlik bağlamında öneminin giderek daha da arttığı konuşuluyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

İsterseniz bir çerçeveye oturtmak için önce dünyada değişen bazı kavramlardan söz edeyim. Bunlardan bir tanesi kalkınmanın değişen anlamı. Kalkınmayı biz daha ziyade büyüme olarak anlardık, şimdi yaşam kalitesi olarak görüyoruz. Yaşam kalitesi kavramı o kadar geniş ki, aşağı yukarı yaşamın her boyutunu kapsıyor ve kapsadığı boyutlardan önemli bir bölümü de yerel yönetimlerle ilgili olduğu için çevre konuları ve sürdürülebilirlik önem kazanıyor.

İkinci değişen kavramsa, yönetim

oldu. Klasik kamu yönetiminden, yani devletin her türlü hizmeti sunduğu ve devletin ana aktör, zaman zaman da tek aktör olduğu konumdan çok aktörlü, çok paydaşlı, yani bir yönetim mantığına doğru bir kayış var. Üçüncü olarak planlamada değişiklikler oldu. Eskinin bağlayıcı, zorunlu, daha ziyade ulus düzeyinde, merkezi hükümet eliyle yapılan planlama anlayışından ziyade daha alt düzeylere, bölgesel, yerel planlara doğru bir değişim oldu.

Son olarak da demokrasi anlayışında bir değişiklik oldu. Artık temsili demokrasi yeterli görünmüyor. Dört beş yılda bir sandık başına gitmek siyasal katılım olarak yeterli değil. O nedenle demokrasi kavramının başına da bir çok sıfat gelmeye başladı; doğrudan demokrasi, radikal demokrasi, söylemsel demokrasi, katılımcı demokrasi gibi. Bütün bu değişen dört eğilimi bir araya getirdiğimizde sohbetimizin çerçevesi ortaya çıkıyor: Sürdürülebilirlik.

Sürdürülebilirliğin de değişik boyutları var...

Evet, 1992'deki Rio Konferansı'ndan bu yana sürdürülebilirlik konusunda da yoğun tartışmalar oldu. Tek bir sürdürülebilirlikten söz etmemiz bugün mümkün değil. Bir kere farklı düzeylerde sürdürülebilirlik var. Küresel sürdürülebilirlik dediğimiz zaman biraz daha farklı bir şey anlıyoruz; ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde baktığımız zaman yine farklı şeyler anlıyoruz. Kırdaki sürdürülebilirlikten söz ediyoruz, kentte sürdürülebilirlikten söz ediyoruz, bir de bütünselik, yani bunların birbirlerinden ayrılmaz olduğu düşüncesiyle konuya bakıyoruz. Bunun yanı sıra herkesin daha ayırdında olmadığı bir başka sınıflandırma var. Sürdürülebilirlik yalnız fiziki faktörlerle ilgili değil, aynı zamanda siyasal, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlikten söz etmemiz mümkün.

Türkiye'nin dört bir yanındaki kentlerde örgütlenen Kent Konseyleri, sürdürülebilirlik çalışmaları için de önemli olanaklar sunuyor. Sözgelimi Koordinatörlüğünü Korel Göymen'in yaptığı Çanakkale Kent Konseyi'nin Kent Eylem Planı, iklim değişikliğine karşı ayrıntılı bir uyum hazırlığı içeriyor.

Dünyadaki birçok antik kent fiziki anlamda ya su baskınları nedeniyle, kumlar yürüdüğü için, ya da erozyon veya deprem nedeniyle sürdürülemez hale gelmiş. Bugün de küresel olarak olaya baktığımız zaman bunların her biri önemli başlıklar olarak önümüzde duruyor. Kıt bulunan kaynaklar deyince de bunların sağlanmasıyla ilgili ana görev hemen hemen dünyanın her yerinde yerel yönetimlere düşüyor. Kentsel açıdan baktığımızda temiz su getirilmesi, pis suyun arıtılıp götürülmesi, katı atıklar konusu ve kentte enerji konusu yerel yönetimleri ilgilendiriyor. Fakat bu bağlamda yalnız fiziki sürdürülebilirlik yeterli değil; birtakım kentlerdeki, yerleşim yerindeki huzurun sürdürülebilmesi için, belirli bir yaşam standardının sağlanabilmesi için ekonomik sürdürülebilirlik olmazsa olmaz koşul. Nitekim bugün bazı ülkelerden, kentlerden, bölgelerden ekonomik açıdan sürdürülemez ya da zorlanıyor diye söz ediyoruz. Aynı bağlamda bugün dünyanın 70'den fazla noktasında sıcak çatışma var. Böyle iç savaşlar, siyasal çalkantılar orta-

mında o ülkelerin, kentlerin sürdürülemezliği devreye giriyor. Son olarak da şimdiye kadar, bu bağlamda az tartışılan bir dördüncü boyut var ki o da sosyal sürdürülebilirlik. Yani bir kentte, insanlar çoğulculuğu benimsemiyorlarsa, farklılığa saygı ve hoşgörüyü yaklaşıyorlarsa, birlikte yaşama ve birlikte iş yapma kültürü yoksa, o kentin de sürdürülebilirliği tehlikeye giriyor. Bunlar birbirlerinden kopmayan, birbirlerini tamamlayan unsurlar.

Dünyanın her yerinde insanlar bazı şeyleri kendi başlarına çok kolay benimsemiyorlar. Bunun için de havuç-sopa politikaları var. Türkiye'de bu konuda yerel yönetimlerin biraz geride kaldıklarını söyleyebilir miyiz?

Bardağı yarı dolu görürsek bu konuda epey bir mesafe kat edildi diyebiliriz. Mesela, başta su olmak üzere birtakım kamu mallarının kıt olduğunu anlatmak için belediyeler ciddi çabalar gösteriyorlar. Ya da bireysel taşımacılıktan toplu taşımacılığa geçiş konusunda da yerel yönetimler çaba gösteriyorlar. Şu

“Bugün Türkiye’de çok sayıda kentte aktif yurttaşlar kendi kentleriyle ilgili stratejik planlar üretiyor. Yerel Gündem 21’ler yavaş yavaş yerlerini bir diğer katılımcı mekanizmaya Kent Konseyleri’ne bırakıyor”

anda yerel yönetimler dünyanın birçok yerinde, sizin havuç ve sopa diye nitelendirdiğiniz politikaları uyguluyor. Mesela kent merkezlerine araçla girmek özendirilmiyor, hatta vergilendiriliyor belli yerlerde. Londra kent merkezine girmek 10 pound’luk ayrı bir para vermeyi gerektiriyor. Singapur’da belirli yerlere, itfaiye veya polis dışında araç sokmak mümkün değildir. Türkiye kentleri de dahil olmak üzere, kent merkezlerinde yayalaştırma özendiriliyor; yeşil alanlar yaygınlaştırılıyor. Toplu taşımacılık özendiriliyor. Metrobüs ve raylı sistemlere geçiş, bunun örnekleri. Tabii burada teknolojinin de önemli rolü var. Karbon emisyonlarını azaltıcı teknolojiler, elektrikli otomobiller, hibrit araçlar vs. Bunlar yerel yönetimlerle kentlinin bir anlamda işbirliği halinde kentsel sorunları hafifletebilecekleri şeyler. Tabii bireylerin örgütlü olarak yapabilecekleri bir çok şey var.

Siz sık sık bireylerin, yurttaşların örgütlülüğüne vurgu yapıyorsunuz. Ben de sürdürülebilirlik çalışmalarında, örgütlü bireylerin, yurttaşların ve tüketicilerin katılımının

çok önemli olduğunu düşünüyorum. Biraz bu konuyu açar mıyız?

Kesinlikle öyle. Türkiye’de bireylerin örgütlü olarak davranabilecekleri yerler derken tabii ki sivil toplum kuruluşlarını kast ediyoruz. Şu anda sözünü ettiğimiz çevre konularına, ekonomik uğraşlarını da ilgilendirdiği için, örgütlü olarak en çok ilgi gösteren kuruluşların başında çeşitli meslek odaları, sanayi ve ticaret odaları geliyor. Tabii ki diğer bir başlık da hemşehri dernekleri. Hemşehri dernekleri de sosyal davranışı biçimlendiren bir mekanizma. Türkiye’de kırdan kente göçün çok yoğun olduğunu, halen bir ölçüde devam ettiğini; kente gelenlerin de kırdan el ayak çekmediklerini, bir ayaklarının da hâlâ kırdan olduklarını düşündüğümüzde hemşehri derneklerinin özellikle bilinçlenme konusunda önemli bir rol oynadığını söyleyebiliriz.

Kullanılıyor mu bu kanallar?

Tabii kullanılıyor. Türkiye’de bilinçli bireyin örgütlü olarak bu konulara eğilmesini bir milada bağlamak gerekirse, 1996’da İstanbul’da yapılan Habitat Toplantısı’nı kabul edebiliriz. 1992’deki Rio Konferansı’ndan

sonra 1996 yılında İstanbul’da İkinci Dünya Zirvesi toplandı. Mesela “Kentlerin Yaşanabilirliği” kavramı İstanbul’daki tartışmalar sırasında çıktı. İstanbul’daki Habitat Toplantısı’nın en önemli özelliklerinden bir tanesi de, dünya liderlerinin ilk defa, organizasyonunun son haftası boyunca sivil toplum kuruluşlarıyla bir araya gelerek dünya sorunlarını ve çevre sorunlarını tartışmasıydı. 1996 toplantısından sonra Türkiye’deki sivil toplum hem niteliksel hem niceliksel olarak gerçekten çok büyük bir ivme kazandı. Bunun sonucunda bugün çok sayıda çevreci kuruluş, vakıf ve dernek var.

Mesela Yerel Gündem 21 diye yaygın bir program uygulanmaya başladı. Bugün de bu örgütler aktif olarak kullanılıyor.

Burada da yurttaşlar hem kentin yerleşim yerlerinin geleceğini konuştular, hem de kent planları hazırlamaya başladılar. İlk defa devletin ve kamunun hazırladığı planların yanı sıra aktif yurttaşların kendi yerleşim birimleriyle ilgili, “Şu anda neredeyiz? Nerede olmak istiyoruz, yeni kent vizyonumuz ne olmalı? Ve oraya nasıl varırız” diye üç bölümden oluşan kendi kent planlarını hazırlamaya başladılar. Zamanla bunlar kamu kuruluşlarının da stratejik planlar hazırlamasına yol açtı. Bugün Türkiye’de çok sayıda kentte aktif yurttaşlar kendi kentleriyle ilgili stratejik planlar üretiyorlar. Yerel Gündem 21’ler

yavaş yavaş yerlerini bir diğer katılımcı mekanizmaya bırakıyor, o da Kent Konseyleri. Kent Konseyleri bildiğiniz gibi o yöredeki aktif bireylerin, yurttaşların bir araya gelip kent sorunlarını tartıştıkları konuştukları yerler. Bunlar en azından üç ayrı meclis kuruyorlar: Birisi kadınlara, ikincisi gençlere, üçüncüsü de özürlü vatandaşlara dönük. Bunların yanı sıra "Kıdemli Yurttaşlar" adı altında belirli bir yaşı geçenler örgütleniyorlar.

Bunları biz hiç bilmiyoruz. Basına hiç yansımıyor...

Basınımızın özellikleri hakkında uzun uzadıya değerlendirme yapmayayım. Bütün dünyada böyle. Çok özel çaba göstermeden bu tip haberler medyada yer almıyor. Fakat bu anlamda gayet olumlu gelişmeler var. Diğer bir şey bu tür alanlarda işleri olan, hem çevre sorunlarını kendi uğraş alanları etrafında irdeleyen, çözüm arayan; hem de yavaş yavaş dünyada ne olup bittiğini takip eden başka oluşumlar kuruluşlar var. Bunlardan bir tanesi de Türkiye için çok önemli olan kooperatifler. Biliyorsunuz Türkiye'de milyonlarca insan kooperatiflere üyedir. Daha çok yapı kooperatifleri bilinir ama aslında bundan çok daha fazla insan üretici kooperatiflerine üyedir. Bu pek bilinmez. Tarış'ın, Çaykur'un toplamda milyonlarca üyesi vardır. Bunların her birinin kendilerine ait çevre sorunları bulunuyor. Hem o bağlamda hem de su gibi temel bazı ihtiyaçların sağlanması için çevre sorunlarıyla ilgilenmek zorundadırlar. Dolayısıyla sürdürülebilirlik konusunda kooperatifler de son derece önemli bir rol oynuyor.

Onların sürdürülebilirlik bağlamında ciddi bir çalışmalarını var mı?

Onların da çevre konularıyla uğraşan komiteleri var. Dediđim gibi uğraşmak zorundalar. Çay üreticisinin

"Yaşayan Kentler Kurmak Lazım"

Yeni kentler kurulmasının artışı da var eksisi de var. Yeni kentlerin nereye kurulacağı, ne amaçla kurulacağı önemli. Ama bu çabayı kategorik olarak reddetme lüksümüz olmayabilir. Ancak yeni kentleri kurduğunuz zaman oradaki sosyal doku çok önemli. Şimdi kentin bir parçasında oluşmuş insan ilişkileri ve yaşam tarzları var. Onları alıp bir anda yapay bir yere götürdüğünüz zaman ciddi sorunlar yaratabiliyorsunuz. Sulukule bunun örneklerinden biri.

Dolayısıyla, yaşamayan, yapay bir kent kurma ihtimaliniz çok yüksek. Avrupa'da bu, son 70 yılda çok denendi. Eski Doğu Almanya ve Doğu Avrupa ülkelerinde denendi. Bahçe kentler kurma şeklinde İngiltere'nin deneyimleri var. Bunların her birinin getirileri ve götürüleri var. Bu yerleşimleri kent dışına, uzağa taşıdığınız zaman onlar yatakhane kent olabiliyor. İnsanlar gündüzleri başka yerlerde çalışıyorlar. Bu da beraberinde inanılmayacak kadar bir ulaşım maliyeti, sorunu ve vakit kaybı getiriyor.

toprakla, suyla, erozyonla, enerjiyle sorunu var. Bir kısmının Karadeniz Bölgesi'nde derelere kurulan hidroelektrik santrallerinin yapılması nedeniyle çevreyle çatışmacı ilişkileri var.

Sözünü ettiğim tüm kuruluşlar bir farkındalık yaratma konusunda büyük bir çaba gösteriyor. Fakat bunlar nispeten yeni şeyler. 74 milyonluk koskoca bir ülkedeyiz. İnsanlarımızın habere ulaşma alışkanlıkları belli. Bütün bunların konuşulduğu, tartışıldığı yerlere ne gidiyorlar, ne gitmek istiyorlar, ne o kanalları izliyorlar, ne o gazeteleri ya da gazetelerin o bölümlerini okuyorlar. Dolayısıyla iletişim konusunda bir sıkıntı var. Bu da kısmen yavaş yavaş aşıılıyor. Farkında mısınız bilmiyorum ama Türkiye'de 1600'den fazla radyo; 200'den fazla yerel ve bölgesel televizyon var. Bunların her biri yavaş yavaş bu konuları gerek paket programlar halinde, gerek isterseniz uvertür gibi bir takım boşlukları doldurmak

için olsa bile alıyorlar; insanlar da bunları izliyor.

Bu gibi konuların bireylerin gündemine sokulması konusunda önemli bir işlevi de üniversiteler ve okullar görüyor. Okullarda çevreye ilişkin programlar, dersler, bölümler var. Türkiye'de şu anda 160 küsur üniversite var. Eskiden kurulmuş özel ya da kamusal üniversitelerin hepsi sosyal sorumluluk projeleri uygulatıyor. Mensubu olduğum Sabancı Üniversitesi'nde bir yıl süreyle sosyal sorumluluk projesine katılmayan öğrenci mezun olamıyor. Türkiye'de şu anda 40'a yakın üniversite bunu uyguluyor. "Nereden biliyorsunuz?" dersiniz, yıllık programlar, yıllık birliktelikler oluyor; onlara katılıyorum ve bu sayının giderek arttığını görüyorum. Dolayısıyla bunlar bir araya geldiğinde Türkiye'de çevre konusunda ve sözünü ettiğim çevrenin değişik boyutları konusunda bir farkındalığın oluşmaya başladığını söylemek mümkün. ○

Tavuklarım Mutlu mu Diye Düşünen Adam Joel Salatin

Fabrikaların, çiftliklerin yerini aldığı bir çağda Joel Salatin, kovboy şapkasını da eksik etmeden, tam da hayallerdeki gibi bir çiftliği yönetiyor. “Gıda A.Ş.” (Food, Inc.) filmiyle ünü daha da artan ve yaptığı işi “organik ötesi” olarak tanımlayan Salatin, “Yapmak İstedğim Her Şey Yasadışı” isimli bir kitap da kaleme almış.

 İdil ÇETİN

Süpermarkette alışveriş arabasını iterek bir ürünün onlarca marka tarafından piyasaya sürülmüş çeşitli versiyonlarıyla dolu rafların arasında dolaşırken, satın almaya karar verdiğimiz her ürün için bir seçim yaptığımız aşikâr. Bu seçim, birkaç markadan birinde karar kılmaktan ibaretmiş gibi algılansa da, aslında midemize girecek şeyin hangi üretim süreçlerinden geçmesine izin verdiğimizizi de içeriyor. Ancak yan yana dizilmiş ambalajlı ürünlere bakarken, onların çıkıp geldiği o kocaman fabrikaları hayal etmek elbette zor.

2008'de Amerikalı yönetmen Robert Kenner tarafından çekilen "Food, Inc." (Gıda, A.Ş.) adlı belgesel, aslında tam da bu konuyla ilgili: Yediğimiz ürünlerin artık nasıl da çiftliklerden ya da tarlalardan değil de fabrikalardan geldiğini; en az maliyete en etkili üretimi yapıp en ucuza satmak için verilen ödümlerin sağlığımızı ne boyutta tehdit ettiğini gösteriyor. İnsanın gördükleri karşısında dehşete düşüp "bir daha hiçbir şey yemeyeceğim" noktasına varmasına ramak kaldığı yerdeyse o sahneye çıkıyor: Kendi deyimiyle "Hıristiyan-liberter-çevreci-kapitalist-deli çiftçi" Joel Salatin.

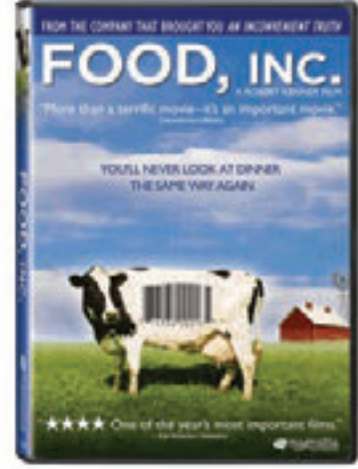
Salatin'in bir Polyface Çiftliği Var

Joel Salatin'in çiftliği de, çiftçiliği de ailesinden yadigâr. Aslında bir muhasebeci olan babası William Salatin, 1950'lerde Venezüella'da bir çiftlik kurmak istemiş ama ülkenin tam da o yıllarda diktatörlükten demokrasiye geçişiyle girdiği karmaşa döneminde topraklarını kaybetmiş. Bunun üzerine Birleşik Devletler'e geri dönüp 1961'de yaklaşık 250 dönüm büyüklüğünde bir arazi satın alarak çiftçiliğe başlamış. Salatin'in çocukluğu bu çiftlikte geçse de üniversitede İngiliz Edebiyatı eğitimi almasının ardından bir süre gazete muhabirliğinde şansını denemiş. Ancak 1982 yılına geldiğinde, ailesinin kurduğu işin başına geçmeye karar vermiş.

Söz konusu çiftlik, "Food, Inc." belgeselinde de gösterilen Polyface Çiftliği. Salatin, ailesinden kalma çiftliğin yanı sıra, bir o kadar büyüklükte bir araziyi de kiralamış durumda. Burası tam bir aile

Gıda A.Ş. Üne Ün Kattı

Joel Salatin ve çiftliği Virginia'da uzun yıllardır bilinmesine rağmen kendisini üne kavuşturan, Michael Pollan'ın 2006'da basılan "The Omnivore's Dilemma" kitabında adının uzun uzadıya geçmesi oldu. Pollan kitabında, insanların hem etçil hem otçul beslenebilen varlıklar olmalarından dolayı gıda zenginliğiyle karşı karşıya kaldıklarını iddia ediyor. Bu zenginliğin ürettiği kaynaklara inme karar veren Pollan, besinlerin endüstriyel üretimini, organik üretimini ve bireysel yöntemlerle elde edilmesini araştırıyor. Kitabın organik üretimle ilgili bölümünde Pollan, Salatin'in çiftliğine yaptığı bir ziyarete ve dolayısıyla da Salatin'e ve Polyface Çiftliği'ne geniş yer veriyor. Bu kitap sayesinde hem ülke hem

de dünya çapında ünlünen Salatin, kitabın ardından Food, Inc. ve Fresh belgesellerinde yer aldı.

işletmesi. Salatin ve ailesi, çiftlikteki 200 yıllık evde yaşıyor. Eşi Teresa muhasebe işlerini hallediyor, oğlu Daniel gündelik işlerle ilgileniyor, Daniel'in eşi Sheri ise pazarlama işlerinden sorumlu. Bunların haricinde çiftlikte, aralarında stajyerlerin de bulunduğu yirmi kadar insan çalışıyor. Çiftlikte tavuk, sığır, hindi, tavşan ve domuz yetiştirilmesinin yanı sıra domates, mısır ve böğürtlen de üretiliyor.

Bütün bu ayrıntılarda dikkat çekici bir şey yok elbette. Salatin'in farkı işini nasıl yaptığında. Her şeyden önce Salatin'in çiftliğinde hayvanlar, izole edilmiş ortamlara hapsolmuş bir halde, sıkış tepiş, bütün bir gün önlerine atılan yemleri yiyerek yaşamıyorlar. Aksine, açık havada, tabiatları itibariyle almaları gereken besinleri yiyerek, normal gelişme sürelerini tamamlayarak büyüyüp gelişiyorlar. Salatin, hayvanları bir nevi iş arkadaşları olarak görüyor. Burada her hayvanın bir işlevi var. Bu işlevlerse Salatin'in kendilerine biçtiği görevler olmaktan ziyade, doğayı izleyip kopyalamaya çalıştığı şeyler. Polyface Çiftliğinde sığırlar her gün başka bir alanda otuluyor ve bu sırada da çimenlik

Polyface, Inc.

Joel Salatin'in, "Food, Inc." belgeselinde de gösterilen Polyface Çiftliği, ailesinden yadigâr. Salatin ve ailesi, çiftlikteki 200 yıllık evde yaşıyor.

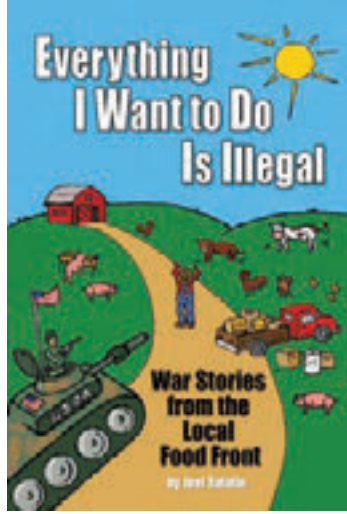
Salatin yerel üretim ve tüketim taraftarı. Bu nedenle ürettiği şeyleri çiftlikten 150 km uzaklıktaki yerlere göndermeyi reddediyor. İlle de tadına bakmak konusunda ısrarcıysanız, kalkıp çiftliğe gitmeniz gerekiyor.

“Yaptığım Her Şey Yasadışı”

Joel Salatin sözel yeteneğiyle övünmekten kaçınmıyor. Bugüne kadar 7 kitap yazmış. 1996 yılında yayınlanan ilk kitabı “Salad Bar Beef”, tarım ve çiftçilikle uğraşanlara, hastalıkları ve stresi (hem sığırların hem de çiftçinin stresini) azaltırken, kârın, üretimin ve toprak verimliliğinin nasıl artırılabileceğini anlatıyor. Aynı yıl yayınlanan diğer kitabı “Pastured Poultry Profit\$”, doğada nasıl tavuk yetiştirileceğini adım adım öğreten bir rehber niteliğinde. 1998 yılında basılan üçüncü kitabı “You Can Farm: The Entrepreneur’s Guide to to Start & Succeed in a Farming Enterprise”da Salatin, neden bir çiftlik yönettiğini ve bunu nasıl yaptığını anlatıyor.

Bu kitap, yazdığı diğer kitaplar gibi çiftçilik ve tarım üzerine eksiksiz ayrıntılar vermek yerine, herkese tarım yapabileceğini göstermeyi hedefliyor. “Family Friendly Farming: A Multigenerational Home-Based Business Testament” kitabıysa 2001 yılında yayınlanmış. Salatin bu kitabında doğayı kurtarmaktan, girişimci kırsal aileleri hayata döndürmekten, besin değeri yüksek gıdaları korumaktan ve ailelerin çocuklarının tarımcılığı sevmesini nasıl sağlayacaklarından bahsediyor. Salatin’in beşinci kitabı olan “Holy Cows and Hog Heaven: The Food Buyer’s Guide to Farm Friendly Food”, 2001 yılında yayınlanmış. Kitap öncelikle hem çiftçilere hem de müşterilere hitap ediyor ve aralarında bir ilişki kurmayı hedefliyor.

Aynı zamanda insanları, endüstriyel

besin sistemine alternatif bir yol izlemeleri konusunda cesaretlendiriyor. Salatin’in 2007’de yazdığı “Everything I Want to Do is Illegal: War Stories from the Local Food Front”, Amerikalıların neden satın aldıkları ve yedikleri besinleri seçme özgürlüğüne sahip olmadıklarını anlatıyor. Yerel besin sistemlerinin bir manifestosu niteliğinde olan kitapta Salatin, yerel üretilen besinlerin neden pahalı ve bulması zor olduğunu izah ederek, okuyucuların endüstriyel besin sistemine dair daha derin bir kavrayışa sahip olmalarını sağlıyor. Son kitabı olan “The Sheer Ecstasy of Being a Lunatic Farmer” 2010 yılında yayınlandı. Salatin bu kitabında, Polyface Çiftliği mantığında bir çiftliği yönetecek kişinin deli olması gerektiğinden bahsederken, dünyaya göstermemiz gereken saygının ve ahlâklı yaklaşımın nasıl bir üretim şekli gerektirdiğini anlatıyor.

alanların boylarını tavukların dolaşabileceği şekilde kısaltmış oluyor. Daha sonra tavuklar aynı alana götürülerek, buradaki böcekleri yiyip sığırların bıraktığı gübrelere dağıtmaları sağlanıyor. Öte yandan domuzlarsa, ağılın altını üstüne getirmek suretiyle kuru ot, inek gübresi ve odun yongalarıyla dolu alanı havalandırıyor ve gübre üretiyorlar. Elde edilen karışım daha sonra tarlalarda kullanılıyor. Bütün bu işlemler doğadan herhangi bir şeyi almayı bırakın, doğanın ihtiyaç duyduğu her şeyi yeniden kendisine veriyor.

İnek İnekliliğini Yaşayabilmeli

Polyface Çiftliği’nde hayvanların mutlu bir hayat sürüp sürmediği gerçekten de özen gösterilen bir konu. Salatin verdiği röportajlarda, tavuğun tavukluğunu, ineğin inekliğini yaşamasına gayret ettiklerini sürekli vurguluyor. Kapalı alanlarda doğup büyüyen, üst üste yaşayan, bütün bir gününü sadece önüne konan, fabrika üretimi, tek tip yemi yiyerek geçiren, kesilmek üzere kilometrelerce uzaklıktaki mezbahalara götürülen hayvanların bütün bu süreçte çok fazla strese girdiğini, bu durumun etlerinin lezzetini ve sertliğini bile etkilediğini anlatıyor.

Salatin yerel üretim ve tüketim taraftarı. Bu nedenle ürettiği şeyleri çiftlikten 150 km uzaklıktaki yerlere göndermeyi reddediyor. İlle de tadına bakmak konusunda ısrarcıysanız, kalkıp çiftliğe gitmeniz gerekiyor. Müşterileri arasında 400’e yakın aile, 50 kadar restoran ve bölgedeki bir düzine dükkân yer alıyor. Çiftliğin kapısı burayı gelip görmek isteyen herkese açık. Salatin ailelerin çocuklarıyla birlikte çiftliğe gelmelerini, ekolojik çevreyle yeniden bir ilişki kurmalarını, hayvanların nasıl yaşadığını ve hatta nasıl kesildiğini görmelerini, böylece yaşam ve ölümler kurulan “mistik” bağların yerine daha gerçekçi bağların kurulmasını destekliyor. Bölgesel üretim ve tüketimin güvenilirlik açısından da çok önemli olduğunu söylüyor. Her

ne kadar teknolojinin yediğimiz şeylerle bu kadar içli dışlı bir hale gelmiş olması, daha sağlıklı ve hijyenik şeyler yediğimiz gibi bir algı yaratsa da, bir sorun yaşandığı takdirde sorunun kaynağını bulmak yerel üretim ve tüketimde oldukça kolaylaşıyor.

Hıristiyan, Liberter, Çevreci, Kapitalist ve Deli!

Salatin'in kendisinden bahsederken kullandığı bu sıfatlar, neyi neden yaptığının anlaşılması açısından yol gösterici bir işleve sahip. Salatin, Hıristiyan ahlakının, dünyaya onu mahvetmek için değil, ona saygı göstermek ve kendimizi ona uydurmak için geldiğimizi hatırlatan bir yol gösterici olduğuna inanıyor. Her ne kadar insan zekasını methetmeye meyilli olsak da, Tanrı'nın doğada yarattığı

düzeni takip etmenin daha ahlâki ve sağlıklı olduğunu dile getiriyor. Yaşanan her sorun için devlete koşmanın gereksiz olduğuna inandığı ve zaten pek çok sorunun asıl nedeninin devlet olduğunu düşündüğü için de kendini bir liberter, özgürlükçü olarak görüyor. Girişimciliğin daha da özgür kılınması, sadece büyük işletmelere değil, küçük üreticilere de izin verilmesi ve neyi yiyeceğimiz hakkındaki söz hakkının devletten alınıp tüketiciye verilmesi gerektiğine inanıyor. Doğaya ve üzerinde yaşayanlara herhangi bir zarar vermemek, aksine, bir yandan üretimde bulunurken, bir yandan da doğanın dengesini korumasına yardımcı olmak gerektiğini düşündüğü içinse bir çevreci. Yaptığı işten para kazandığı ve bu yüzden de kendini suçlu hissetmediği

Salatin, girişimciliğin daha da özgür kılınması, sadece büyük işletmelere değil, küçük üreticilere de izin verilmesi ve ne yiyeceğimiz hakkındaki söz hakkının devletten alınıp tüketiciye verilmesi gerektiğine inanıyor.

Salatin, Sağlık Bakanlığı'ndan gelen müfettişlerden "Yemek Nazileri" diye bahsetmekten çekinmiyor. Bütün bir abur cubur endüstrisinin sağlıklı bulunup onaylanmasını, insanların adlarını bile telaffuz edemeyecekleri maddelerle dolu ürünleri yemesini normal bulmuyor.

için de kendini bir kapitalist olarak görüyor. Deliliğiyle ilgili yaptığı bir açıklamaya ben rastlayamasam da, bunun zaten açıklanmaya ihtiyacı da yok; kendisini konuşurken izlemek, insana bir fikir veriyor.

Organik Değil, "Organik Ötesi"

Salatin'in devlet ve yasalarla nasıl bir ilişkisi olduğunu anlamak için 2007'de basılan kitabının başlığına bakmak kafi: *Yapmak İstedğim Her Şey Yasadışı* (Everything I Want to Do is Illegal). Hem ülke genelindeki bazı genel yasalara, hem Salatin'in yaşadığı eyalettekilere göre

"Domuza Saygısı Olmayanın..."

Salatin'i dinlerken ve okurken, tabağımızda duran yemeğin sadece tüketilecek bir malzemeden ibaret olmadığını, onun aslında üretilen bir şey de olduğunu çok daha iyi algılıyorsunuz. Salatin, tükettiğimiz gıdaların üretilme biçimlerine sadece sağlık açısından değil, aynı zamanda ahlâki bir açıdan da yaklaşıyor.

Ona göre gıdaların üretilme şekilleri, doğaya karşı ahlâki yükümlülüğümüzü de içermeli. Salatin için bu konu sadece doğaya

saygı göstermekle ilgili de değil; o, insanın doğayla kurduğu ilişkisinin, öteki insanlarla kuracağı ilişkiden ayrı tutulamayacağını farkında. "Food, Inc." belgesinde şöyle söylüyor: "Bir domuzu, insanın aklına gelen herhangi bir yaratıcı tasarımı onun üzerinde zorla uygulayıp değiştirebileceği protoplazmik, cansız bir yapı yığını olarak gören bir kültür, kendi toplumundaki ve diğer kültürlerdeki insanlara da muhtemelen aynı bozguna, saygısız ve yönetici zihniyetle yaklaşacaktır."

hayvanların kesilmek üzere başka bir yere nakledilmesi, hatta sırf bu işe ayrılmış bir nakliye aracının olması; mikrop- larla ve hastalık taşıyan başka hayvanlarla temasta bulunma ihtimali olduğundan hayvanların açık havada bulunmaması ve de kesilmemesi; çalışanların hem sığırlar hem de tavuklarla ilgilenmiyor olmaları; pastörize edilmemiş süt satılmaması ve daha başka pek çok şeyin yapılmaması gerekiyor. Salatin bunların her birini yapmaya devam ederken çiftliğini nasıl açık tutabiliyor, orasını bilmiyorum. Çiftliğinde bazı düzenlemelere gitmek zorunda kalmış olabilir belki, ancak bu elbette konuşmasına engel değil. Büyük üreticilerin üretim şekillerinde sağlığa zararlı pek çok şey bulunurken, kendi yönteminin yasadışı olması konusundaysa bir hayli sınırlı. Sağlık Bakanlığı'ndan gelen müfettişlerden "Yemek Nazileri" diye bahsetmekten çekinmiyor. Bütün bir abur cubur endüstrisinin sağlıklı bulunup onaylanmasını, insanların adlarını bile telaffuz edemeyecekleri maddelerle dolu ürünleri yemesini normal bulmuyor. Yürürlükteki bütün yasaların büyük üreticilere göre düzenlendiğini, bunun küçük üreticileri büyük bir yük altında bıraktığını, yasaların herkesin ne yemek istediğine kendisinin karar vereceği şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini dile getiriyor.

Polyface Çiftliği'nde üretilen ürünler organik de değil, çünkü Salatin "organik" sertifikası almak için gerekli olan teftişlere izin vermeyi ve gerekli bürokratik işleri yapmayı reddediyor. Zaten organığın tam da insanların zannettiği şey olmadığını, organik üretim yapan bazı yerlerin de fabrika tipi yemler ve kimyasallar kullandığını söylüyor. Ona göre Polyface Çiftliği "organik ötesinde" bir üretim yapıyor. Bu tabiri sık sık kullandığı için hem yöneticilerden hem de tüketicinin aklını karıştırdığı nedeniyle organik üretim yapanlardan büyük tepki topluyor. Ancak Salatin'i bir kere izleseniz bile, yaptığı iş dışında hiçbir şeyi umursamadığını fark edersiniz. "Dünyadaki en zengin insan olmayabilirim" diyor Salatin ve yüzünü çiftliğine dönerek ekliyor, "Ama Tanrım, ne ofis!" ○

icci 2012[®]

ufi
Approved
Event

18.

Uluslararası **Enerji ve Çevre**
Fuarı ve Konferansı

25-26-27 Nisan 2012
İstanbul Fuar Merkezi - 9-10-11. Salonlar / Türkiye

Organizasyon

sektörel
FUARCIK

www.icci.com.tr

"BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR"

Mete Maltepe, GE Energy Türkiye Genel Müdürü “Amaç Verimliliği Artırmak”

Türkiye'nin önemli enerji şirketlerinden MetCap'le birlikte Karaman ve Kırklareli'nde iki önemli projeye imza atmaya hazırlanan GE Energy'nin Türkiye Genel Müdürü Mete Maltepe, “Yenilenebilir bir gelecek için rüzgâr, güneş ve doğalgazı kombine eden projeler son derece önemli” diyor.

MetCap'le işbirliğiniz nasıl başladı?

MetCap'le ilişkimiz birkaç yıl öncesi-ne dayanıyor. Samsun'da başlattıkları çok önemli bir projede GE'nin gaz türbinlerini kullandılar. Daha sonra MetCap Enerji Başkanı Celal Metin, Karaman ve Kırklareli'nde geliştirdiği iki projeyi de GE teknolojisiyle yapmak istediğini söyledi. Biz ikisi için de anahtar teslimi kontratlar imzaladık. Kırklareli'ndeki Eurostar, 878 megawatt'lık bir kombine çevrim elektrik santrali. Doğalgazla çalışıyor ama varolan en verimli teknoloji kullanıldığı için, bölgenin en verimli santrali olacak. Yeri İstanbul'a nispeten yakın olduğu için de avantajlı.

Doğalgazla yenilenebilir enerjiyi entegre ediyorsunuz. Bu teknolojiyle ne amaçlıyorsunuz?

Eurostar yalnızca doğalgazla çalışıyor ama Karaman'daki Dervish projesinde, yeni gaz türbini teknolojimiz olan, FlexEfficiency'yi ve buna

ek olarak da yoğunlaştırılmış güneş teknolojisini birleştiriyoruz. Amacımız, verimliliği arttırmak, daha fazla elektriği daha az doğalgazla üretmek. Kombine çevrim santrali, koordineli bir şekilde çalışan gaz ve buhar türbinlerini birlikte kullanarak yakıtın verimli bir şekilde kullanılmasını sağlıyor. Güneş, daha fazla ısınmaya neden olduğu için buharlaşmayı, dolayısıyla buhar sisteminin içine giren buharı artırıyor. Bu buhar, enerji verimliliği yüksek olan bir buhar türbininin çalıştırılmasında kullanılarak ilave elektrik üretimi sağlıyor. Kombine çevrim santrallerinin verimliliği, nihayetinde enerjinin daha temiz bir şekilde üretilmesini sağlıyor. Türkiye gibi doğalgaz fiyatının yüksek olduğu ve yazın elektrik ihtiyacının arttığı yerler için entegre sistem çok daha uygun. Bu projenin bir entesan tarafı da güneşe ek olarak rüzgâr enerjisini de kullanmamız. Karaman'da 24 MW'lık bir rüzgâr sahasına rüzgâr türbinleri koyaca-

ğız. Elektrik santralının iç ihtiyacı, rüzgâr olduğu sürece içeriden elde edilecek. Öğlen ve öğleden sonra, yani elektrik ihtiyacının yüksek olduğu zamanlarda yüksek rüzgâr aldığı için, o bölge ayrıca ideal bir yer oldu proje için.

MetCap'in projelerinde FlexEfficiency kullanıldı. Nasıl bir teknoloji bu?

Biliyorsunuz rüzgâr ve güneş değişken kaynaklar. O nedenle bunlardan elde edilen enerji kapasitesi de devamlı değişiyor. Burada iki şeyden bahsedebiliriz: Birincisi, doğalgaz fiyatları arttıkça verimlilik ekonomik olarak daha fazla önem arz etmeye başlıyor. İkincisi özellikle Avrupa'da rüzgâr ve güneş enerjisinin sistem içindeki payları gittikçe artıyor. Bu paylar arttıkça, rüzgâr ve güneşin değişkenliğinden kaynaklanan kapasite değişikliği de büyük önem kazanıyor. Bunu kompanse edebilmek için, devamlı voltajı indirip yükseltmezsiniz çünkü

makinelere zarar görür. Onun için yeni sistemlere ihtiyaç var. Sadece doğalgazla çalışan gaz türbinlerinin verimliliklerini arttırmak için kullanılan peaker'lerden daha verimli ne kullanabiliriz diye düşündük ve FlexEfficiency teknolojisi ortaya çıktı. Yani bu teknolojiyle rüzgârın veya güneşin olmadığı durumlarda enerji çıkışı hızlı bir şekilde artırmak ve bu kaynaklar mevcut olduğunda çıkışı verimli bir şekilde azaltmayı sağlıyor.

Rüzgâr enerjisinin enerji üretimindeki payının gittikçe arttığı düşünülürse, bu teknolojinin lüksten çok bir ihtiyaç haline gelebileceğini söyleyebilir miyiz?

Kesinlikle! Mesela İspanya'da rüzgâr enerjisinin penetrasyonunu yüzde 10'ların üzerine çıkırdı. İspanya'da bazı bölgelerde enerji üretmek için yalnızca rüzgâr enerjisi kullanılıyor hatta. Bunu kompanse etmek zordur. Bu bir yandan tavuk- yumurta muhabbeti gibidir. Elinizde kompanse edecek bir teknoloji yoksa, şebeke daha fazla rüzgâr veya güneş almak istemez. Çünkü stabilizeyi tutamaz. Onun için rüzgâr türbini ve güneş türbini arttıkça buna ihtiyaç doğar. Bunlar geldikçe daha fazla rüzgâr ve güneş santralını şebekemiz kabul edebilir. Yenilenebilir bir gelecek için gerekli bir sistem bu.

Türkiye'nin yenilenebilir enerjiyle ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Yeterli mi sizce?

Yenilenebilir enerji dersiniz, HES'ler var. Bunların artıları da eksileri de var ama Türkiye'deki elektrik üretiminin yüzde 20-25'i HES'lerden elde ediliyor. Bunu yenilenebilir enerjiden sayarsanız, Türkiye'de yenilenebilir enerji kullanılıyor diyebiliriz. Türkiye rüzgâr ve güneş potansiyeli konusunda Avrupa'da en iyilerden bir tanesi. Bu seneye kadar aşağı yukarı 12

General Electric'in MetCap ile birlikte inşa edeceği Dervish Projesi, rüzgâr, güneş gibi yenilenebilir kaynakları doğalgazla kombine eden, öncü çevrim santrallerinden biri.

bin MW'lık rüzgâr lisansı dağıtıldı. 2011'de de rüzgâr projelerinde ciddi bir artış oldu. Ama bu artış yeterli mi? Soru burada. Türkiye'de tüketim ciddi bir şekilde artıyor. Dünyanın en hızlı artan tüketim projeksiyonlarından biri Türkiye. Çünkü büyüyoruz, zenginleşiyoruz ve daha fazla elektrik tüketmeye ihtiyaç duyuyoruz. Bakanlık da enerji verimliliği konusunda ciddi destek veriyor. Elektrik dağıtım şirketlerinin özelleşmesi ve onlara kayıp-kaçakların indirimiyle ilgili hedefler verilmesi bence çok önemli adımlar. Devlet, bu konudaki teşviklerini iyileştirebilirse daha iyi olabilir. Tabii büyüme arttıkça, enerji sağlarken ithalat- ihracat dengesini korumak da önem kazanıyor. O zaman devlet, doğalgaz ithal etmemek için kömür kullanmak istiyor.

Almanya Çevre Bakanı Norbert Röttgen Almanya'da artık kömüre teşvik verilmeyeceğini açıkladı...

Almanya ve bir sürü Batı ülkesi yıllarca kömürü teşvik etti aslında.

Kömür işçilerine de teşvik verdi. Çünkü oralarda çalışan on binlerce insanın hayat standardının korunması gerekiyordu. Bu teşvikleri verirken aslında doğaya aykırı davranmış oldular. Şimdi bunu düzeltmek istiyorlar sanırım. Bence çok doğru bir adım.

GE'nin çevre yaklaşımından bahsedebilir misiniz?

GE'nin dünyada iki tane önemli programı var. Birincisi, "ecomagination"; ikincisi, "healthymagination". Ecomagination'la varolan ürünlerimizi daha verimli ve sürdürülebilir hale getirmeyi hedefliyoruz. Ürünlerimizin karbon salımlarını azaltmak ve yenilenebilir enerji kullanımı arttırmak... Ürünlerimizin ecomagination'a uygunluğu kontrol ediliyor. GE'nin tüm birimleri ecomagination'a uygun ürün yapmak için birbirleriyle yarışıyor. Bunun dışında, varolan sistemlerde biyogaz kullanıyoruz. Toplamda hedefimiz, daha fazla verimlilik, daha az salım. Onun için çalışıyoruz. ○

Uygur Özesmi
uygar.ozesmi@me.com

İklim Değişikliği Çıkmazı

Bugünlerde insan, çevre veya doğa hareketinin içinde olsun olmasın, farkındalık ve sorumluluk hissi dayanılmaz bir çözümsüzlük duygusunu da beraberinde getiriyor. Bu isyan ve sabır arasında gidip gelen bir ruh hali. Ortada bilimsel bir gerçek var. Fosil yakıtların yakılması, endüstriyel tarım uygulamaları ve ormansızlaşma nedeniyle ortaya çıkan sera gazları yüzünden gezegenimizin ateşi çıkıyor. Artan ortalama sıcaklık ve aşırı hava olayları ise gezegeni ve özellikle de Akdeniz Bölgesi'ni, yani Türkiye'yi yaşanmaz hale getirecek. Bu gerçekler su götürmezken bu gezegende yaşayanlar ne yapıyor? Gezegenimizde insanlık şu anda ulus devletler olarak örgütlenmiş durumda ve tek çıkar yol bu ulus devletleri bir araya getiren Birleşmiş Milletler yoluyla bütün devletlerin davranışlarını düzenleyecek bir anlaşma ile iklim

değişikliğinin önüne geçecek önlemleri almak. Ne yazık ki Bali'den bu yana, Kopenhag, Cancun ve Durban derken Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi bu konuda gerekli adımların atılmasını sağlayamadı. Harekete geçmek için en yakın tarih 2020 yılına ötelendi. Bilim insanları bu tarihin tehlikeli iklim değişikliğini önlemek için çok geç olduğunu söylüyor. Uluslararası alanda geç kaldığımızın farkındaysak, o zaman bu noktada ne yapmamız gerek? Çözümsüzlük hissi de burada ortaya çıkıyor, çünkü hükümetler, yerel yönetimler ve ekonominin çarkını çeviren şirketler bu konuda yeterli adımları atmıyorlar. Bireyleri harekete geçirebileceğimizi varsaysak bile onların kendi hayatlarında yaptıkları düzenlemeler bu gidişatı önleyebilecek güce sahip değil. Bireyler ise bu konuyu hayatlarının önceliği yapıp, politikacıları

iklim değişikliğine getirecekleri çözümleri temel alan yaklaşımları nedeniyle iktidara getirmeye niyetli değil. Bireyler hâlâ günlük hayatının ekonomik kaygıları, aldıkları temel hizmetler ve kimlik politikaları çerçevesinde politika yapıyor, oy veriyor, tüketici olmaktan ısrar ediyor. İklim değişikliğini bir kenara koydum, hassas oldukları diğer alanlarda dahi örgütlenmeleri sınırlı. Türkiye gerçeğinde bu konuda kaygı duyan ve harekete geçen sayısı en iyimser rakamlarla onbinlerle sınırlı. Öyleyse bu tehlikeyi nasıl bertaraf edeceğiz? Hükümeti, yerel yönetimleri, şirketleri ve bireyleri, topluca, yeterli düzeyde ve vakitlice nasıl harekete geçireceğiz?

Umut ve iyimserlik çevre ve doğa hareketinin içinde olanların vazgeçmediği önemli bir özellik, ancak sonuç almak istiyorsak realpolitik yaklaşım kaçınılmaz görünüyor.

Hükümeti, yerel yönetimleri, şirketleri ve bireyleri, topluca, yeterli düzeyde ve vakitlice nasıl harekete geçireceğiz sorusuna tatmin edici yanıtlar veremediğimiz sürece kendimize karşı dürüst olamayacağız. Çift anlamıyla bu "sorunun" yanıtını kısmen de olsa bildiğini düşünenler bana lütfen yazsın... Gelecek ay köşemde bu zor soruya dalmaya niyetliyim!

YEŞİL UNITED

Profesyonel futbol organizasyonlarındaki çevre katliamına karşı mücadeleyi yine yeşil sahaların yıldızları veriyor. Manchester United'ın eski kaptanı Gary Neville'in futbol dünyasının aykırı başkanlarından Dale Vince'le çıktığı yolculuk ve ünlü kaleci David James'in çalışmaları son derece önemli. Futbolun beşiği İngiltere'de "ekofutbol ligi"ndeki son durumu sizler için değerlendirdik.

 Onur YAZICIOĞLU

Profesyonel spor, özellikle de futbol, fazlasıyla ışıltılı bir yıldızlar dünyası. Futbol endüstrisinin büyüyüp gelişmesi, gelirlerin muhafaza edilmesi ve daha da artırılması, futbolun vaat ettikleriyle yakından ilgili. Lüks spor arabalar, büyük ışıltılı stadyumlar, gösterişli sosyal tesisler ve hayranlık uyandıran görkemdeki futbolcu yaşantıları bu vaatlerin önemli bir kısmını oluşturuyor.

Öte yandan teknolojinin tüm imkânları kullanılarak parlatılan bu gösterinin önemli bir sorunu var: Aşırı tüketim. İzleyiciler için sadece gösterilen tarafıyla ilgilendiği için durum gözden kaçıyor fakat madalyonun öteki yüzünü görmek için kendimizi çok da zorlamamız gerekmiyor. 10 binlerce taraftar maç günü sokaklara dökülüyor, binlerce araç trafiğe çıkıyor, yüksek enerji sarf eden stadyum ışıkları yanıyor, stadyumlarda 10 binlerce insan gıdadan plastiğe, sayısız ürün tüketiyor. Tüm bunlar gösterinin parçası.

Manchester United'ın efsane oyuncusu Gary Neville, Sustainability In Sport adlı derneğin iki kurucusundan biri olarak, profesyonel spordaki tüketim çılgınlığına karşı mücadeleye girişmiş durumda.

İşte bu gösterinin tam da göbeğinde yer alan bazı önemli sporcular, spor kulüpleri ve spor insanları bu gidişata “dur” demenin yollarını arıyor. Sporda ekoloji çalışmaları önemli mesafeler katetmeye başladı. Futboldaki ekolojik çalışmaların beşiği ise yine Ada Futbolu’nda sallanıyor. Ipswich Town, Tottenham Hotspurs, Manchester City, Middlesbrough gibi kulüplerin başını çektiği sürdürülebilir enerji kaynaklarını kullanma eğiliminde olan, bünyelerinde geridönüşüm projeleri gerçekleştiren kulüplerin uygulamaları yavaş yavaş yaygınlaşmaya başladı.

Neville'in “Geridönüşümü”

Öte yandan İngiltere’deki yıldız futbolcular da taşın altına elini sokuyor. Sözü, fazla evirip çevirmeden Manchester United’ın efsane oyuncusu Gary Neville’e getirelim. “Emekli Kırmızı Şeytan”, Sustainability In Sport adlı derneğin iki kurucusundan biri olarak, profesyonel spordaki bu tüketim çılgınlığına karşı mücadeleye girişmiş durumda. Diğer kurucu Dale Vince’ye ayrıca geleceğiz. Neville’in çevreci bir insan olduğuna dair haberler aktif futbol döneminde de konuşulurdu ama çalışmalarını medyayla tanıştırmaması jübile maçıyla birlikte gerçekleşti.

24 Mayıs 2010 tarihinde, Manchester United’ın “Düşler Sahnesi” lakaplı stadı Old Trafford’da Gary Neville’in jübilesi için Kırmızı Şeytanlar, Juventus’la karşılaştı. Maçı 2-1 Juventus kazandıysa da bu maçın asıl önemi sonucundan gelmiyordu. Düşler Sahnesi bu defa İngiltere futbol tarihinin en çevreci maçına evsahipliği yapmıştı. Bu maça Ecotricity adlı şirket sponsor oldu. Bu sayede Dale Vince ismiyle tekrar karşılaşıyoruz. Şirketin sahibi Vince, Neville’le birlikte çıkacakları spor sahalarında sürdürülebilirlik serüveninin vitrini olarak bu maçı seçti. Jübilede Old Trafford’un tüm enerji ihtiyacı Ecotricity isimli rüzgâr enerjisi üreten şirket tarafından karşılandı.

Solskjaer İyi Ama Giggs “İ-ih”

Öte yandan Gary Neville, futbolu bırakmadan önce yeni yaşamı için çevre dostu bir evin yapımını başlattı. Artık hayatını

sürdürülebilirlik kavramı etrafında kurgulayacağını açıklayan yıldız oyuncu, Kuzey Batı İngiltere’de sıfır karbon özelliği olan ilk evi inşa ettirdi. Evde rüzgâr türbinleri, güneş enerjisi panelleri ve yağmur suyu geridönüşüm sistemi bulunuyor. Evin yatımı ise çimler altına inşa edilerek sağlandı. Neville’in hayatındaki tek değişiklik bu olmadı. Jübile maçıyla ilgili yaptığı basın toplantısında son beş yılda hayatının önemli bir değişime uğradığını belirten süper yıldız, kullandığı otomobili değiştirdiğini, yerel olarak üretilen gıda ürünlerini tercih ettiğini de söyledi.

Geçen Mayıs ayında *Telegraph* muhabiri Rory Smith’e konuyla ilgili röportaj veren emekli yıldız, hayatındaki yeni heyecanın futbol saharındaki bu tüketim çılgınlığına karşı vereceği mücadele olduğunu açıkladı. Neville, bu konudaki duyarlılığını takım arkadaşlarıyla paylaşsa da, soyunma odasının gürültülü ortamında alaya alınmaktan başka bir tepki alamamış. İstisnalar tabii ki var. Norveçli yıldız Ole-Gunnar Solskjaer’in de ekoloji konusunda çok duyarlı olduğunu belirten Neville, Ryan Giggs’le de konu üzerine uzun uzun konuşmuş olsalar da onda pek bir hareket göremediğini itiraf ediyor.

“Vejetaryen Futbolcular, Organik Sandviçler...”

Gelelim Dale Vince’in hikâyesine... Vince, 1995 yılından beri faaliyet gösteren ve şu anda İngiltere’deki en büyük sürdürülebilir enerji üreticisi olan Ecotricity adlı şirketin sahibi. Önce Gloucestershire’da küçük bir rüzgâr türbiniyle enerji üretmeye başlayan şirket şu anda elektrikle çalışan spor arabalardan stadyumlarda oluşturulan geridönüşüm projelerine kadar pek çok farklı etkinliği gerçekleştirme kapasitesine sahip. Sustainability In Sport adlı sivil toplum örgütüyle de spor alanında çalışmalar yapıyorlar. Derneğin iki önemli vitrini bulunuyor. Biri hiç kuşkusuz diğer kurucu üye Gary Neville. Diğer vitrin ise Dale Vince’in başkanlığını yaptığı Forest Green Rovers adlı futbol kulübü.

İngiltere’nin en eski kulüplerinden biri olan Rovers, amatör ligde mücadele etmesine rağmen Vince’in uygulamaları

sayesinde İngiliz futbol kamuoyunun gündemine sık sık geliyor. Sadece vejetaryen futbolcularla anlaşılıyorlar, kulübün büfelelerinde organik ürünlerden yapılan hot dog ya da sandviçler taraftara sunuluyor. Stadin dört bir yanı geridönüşüm kutularıyla dolu. Stadyumda satılan ürünlerse kesinlikle plastik değil. Stadin enerjisi tabii ki Ecotricity tarafından sağlanıyor.

1995 yılında kurulan ve şu anda İngiltere’deki en büyük sürdürülebilir enerji üreticisi olan Ecotricity adlı şirketin kurucusu olan Dale Vince, işe önce Gloucestershire’da küçük bir rüzgâr türbiniyle başlamış. Şirket şu anda elektrikle çalışan arabalardan stadyumlarda oluşturulan geridönüşüm projelerine kadar pek çok alanda faaliyet gösteriyor.

Neville'in "örgütlemeye" çalıştığı futbolcular arasında, Norveçli yıldız Ole-Gunnar Solskjaer (üstte) ve İngiltere milli takımının kaleciliğini de yapan David James (yanda) var. Bu arada Neville'in ekolojik ilkelere göre yaptırdığı kır evi de dillere destan... (üstte sağda)

Neville bu konuda duyarlılık sahibi olan tek futbolcu değil kuşkusuz. İngiltere Milli Takımı'nda birlikte forma giydikleri kaleci David James de hayatını sürdürülebilirlik ilkesine vakfetmiş bir diğer isim. Kendi adıyla kurmuş olduğu David James Vakfı, Afrika'nın en fakir ülkelerinden biri olan Malavi'de faaliyet gösteriyor. Su kaynakları konusunda büyük sıkıntı çeken ülkede nüfusun yüzde 90-95'i tarımla geçinmek durumunda. Bu nedenle kaynakların çok verimli kullanılması gerekiyor. James, uzun yıllar bu tüketim kültürünün içinde kalmaktan rahatsızlık duyarak, kurduğu

vakıf aracılığıyla Malavi'deki tarım verimliliğini artırmak için çalışıyor, çiftçilerle profesyonelleri buluşturarak tarım eğitimleri düzenliyor.

David James, kendileri gibi futbolcuların toplumda rol model olarak kabul edildiklerini, kulüplerde yapılacak küçük uygulamaların belki dünyayı kurtarmayacağını ama birçok insana örnek olarak, genel tüketici davranışlarını değiştirebileceğini söylüyor. James, insanların hızlı otomobillerden kendiliğinden vazgeçmeyeceğini de söyleyerek, çevreye yüksek düzeyde zarar veren ürünlerin satışında yüksek vergi uygulamalarına geçilmesini reçetelerden biri olarak ortaya koyuyor.

David James: "Toplu Ulaşım Şart!"

David James, 2007 yılında BBC'ye verdiği röportajda, Cardiff Üniversitesi'nin 2004 FA Cup Finali'yle ilgili yaptığı araştırmaya gönderme yaparak, maça giden bir tarafın, günlük hayatını sürdüren herhangi biriyle kıyaslandığında çevreye bıraktığı karbon ayakzının yedi katına çıktığını söylüyor. Bu durumun en önemli nedeni taraftarların stada ulaşmaları. David James artık maç biletleri içine ulaşım bedelleri de dahil edilerek belirli noktalardan stad-yuma ulaşımın toplu olarak sağlanması gerektiğini söylüyor.

Araştırmayı yapan Dr. Andrea Collins, Millwall ve Manchester United takımları arasında oynanan final maçı için 73 bin seyircinin toplamda 43 milyon kilometrelik yol katettiğini ve seyircilerin yüzde 47'sinin maça kişisel otomobilleriyle geldiğini açıklıyor. James'in önerisi oldukça mantıklı görünüyor. Collins, seyirciler maça toplu taşıma araçlarıyla gelmiş olsaydı çevreye verilen zararın yüzde 24

oranında aşağı çekileceğini de raporuna eklemiştir.

Tabii bu sadece bir maçı baz alan bir çalışmadır. Bir de 2010 yılında Güney Afrika'da düzenlenen Dünya Kupası organizasyonuna bakınca insanın içinin kararmaması mümkün değil. Tüm turnuva boyunca, organizasyon nedeniyle 2,75 milyon ton karbondioksit salımı gerçekleşti. Bu rakam dünya spor tarihinin en korkunç çevre verisi olarak tarihe geçti. Üstelik bu veriye, ulaşım için gerçekleşen karbondioksit salımı dahil değil. Oradaki rakam ise 1 milyon 856 bin 589 ton. Bunun üzerine FIFA ve diğer futbol örgütleri harekete geçti ve geçen Temmuz ayında Almanya'da düzenlenen Kadınlar Futbol Dünya Şampiyonası'nda Green Goal (Yeşil Gol) uygulamasına geçildi. İlk kez küçük etkinliklerle Almanya'daki 2006 Dünya Kupası'nda yine eski bir yıldız olan Jürgen Klinsmann'ın katkılarıyla yapılan geridönüşüm projeleri, Öko-Institut'ün organizasyondaki 70 değişik alanda yaptığı ölçümler neticesinde 2011

Kadınlar Dünya Kupası'ndaki farklı uygulamalar için veri oluşturuldu. Örneğin stadyumlardaki gıda ve paketlenmiş tüketimi ölçümleri doğrultusunda, Frankfurt çevresindeki merkezlerden ihtiyaç kadar satın alınan organik sosler stadyumlarda seyirciye ulaştırıldı. Üretim merkezlerinin en uzağı Frankfurt'a 80 km mesafede bulunuyordu.

Sadece İngiltere Premier Lig'deki bir sezon boyunca toplam karbondioksit salımının 1 milyon ton civarında olduğu belirlendiği düşünülünce tüm bu çalışmaların kıymeti daha iyi anlaşılıyor. Dünya Kupası'ndaki rakamlar da ortada. Üstelik bu rakamların yanına kulüplerin forma ve promosyon üretimlerini de eklediğimizde "olmaz olsun böyle spor" dedirtecek türden rakamlarla karşılaşılacağı kesin. Futbol kamuoyu şu gündelik kavgalarına biraz ara verip dünyada neler olup bittiğine baksa hiç fena olmayacak. Neville ve James gibi yıldızlar ise futbolun "sağlık için yararlı" rafındaki yerlerini çoktan aldılar bile. ○

2010 yılında Güney Afrika'da düzenlenen Dünya Kupası organizasyonuna bakınca insanın içinin kararmaması mümkün değil. Tüm turnuva boyunca, organizasyon nedeniyle 2,75 milyon ton karbondioksit salımı gerçekleşmiş. Bu rakam dünya spor tarihinin en korkunç çevre verisi olarak tarihe geçmiştir. Üstelik bu veriye, ulaşım için gerçekleşen karbondioksit salımı dahil edilmemiştir.

Sürdürülebilirlik hayatlarımızın bütün noktalarına sirayet etti artık. Moda ve tasarım dünyası da bu bilinçlenmeden nasibini aldı. Hizmette sınır tanımayan EKOIQ, dünyadaki “yeşil” trendleri bu sayıdan itibaren sizin için derleyecek...

Plastenka Çöp Masalları

Gün geçmiyor ki geridönüşümle ilgili bir yaratıcılığa daha imza atılmasın! Plastenka isimli son derece yaratıcı bir genç kız çöp demiyor, atık demiyor, Budapeşte restoranlarından topladığı pet şişe ve plastik poşetleri kullanarak birbirinden şımarık çanta ve cüzdanlar yapıyor. Bütün ürünlerin dış yüzeyinde marka logoları var. Çantaların birinde Nescafe Gold'un, kendi başına iştah açmaya yeten amblemi, diğerinde Nesquik'in meşhur tavşanı var mesela. Çok eğlenceli! Üstelik üretim ekibinin toplumdan dışlanmış psikiyatri hastalarından oluşması bakımından da dikkate şayan. Her biri lolipop kıvamındaki bu çantaları takan sadece çevreye hizmet etmekle kalmaz, sıkıcı sokakları da renklendirir. “Ben dayanamam, alırım bir tane” dersiniz, <http://plastenka.hu/> veya <http://www.facebook.com/pages/Plastenka/> adreslerinden Plastenka'ya ulaşabilirsiniz.

Doğanın Bağrından Kopan Bisikletler

Bambu en “yeşil” materyallerden biridir. Alüminyum ve çelik gibi materyallerle karşılaştırılmaz bile; yenilenebilir ve hatta doğada kolayca ayrışabilir. Bisiklet de en çevreci araçlardan biri malumunuz.

O halde bisikleti çelikten yapmak yerine bambudan yapmak daha mantıklı olmaz mı? Bu dahiyane fikir elbette bizden çıkmadı, hazır yapılmıştı vardı! Bisikletler, çok eskiden de bambuyla yapılıyordu (İlk örnek 1895'te İngiltere'de yapılmış). Teknolojinin gelişmesiyle onun yerini çelikten mamul olanları aldı. Ama efsane geri döndü: Sürdürülebilirliğin büyük önem kazandığı bugünlerde “Wheel&Sprocket” firması bambu bisiklet üreterek, bu çevre dostu taşıtları tekrar hayatımıza soktu.

Şu anki fiyatları biraz fahiş ama estetik görüntülerine bakılırsa, bambu bisikletlerin bu geri dönüşü hiç fena olmayacağı benziyor. Performans ve tasarım konusunda en iddialı olan markalara şunlar: Renovo, Bamboo Bike Studio, Calfee Design, Boo Bicycles, Biomega, Daedalus, Flavio Deslandes.

%100 Yenilenebilir Enerji MÜMKÜN

IRENEC 2012

**2. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ
KONFERANSI VE SERGİSİ**

28-30 Haziran 2012

**T.C Maltepe Belediyesi
Türkan Saylan Kültür Merkezi
Maltepe / İstanbul**

Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliğinin Türkiye Bölümü **EUROSOLAR Türkiye**, Birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı ve Sergileri** düzenlemektedir.

Mevcut enerji ağını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, IRENEC2011 Konferansının sonuçlarının ortaya koyduğu yolları da takip ederek IRENEC 2012'nin konularının da ana teması olacaktır.

KONFERANS BAŞLIKLARI

- Yenilenebilir Enerji Tedarik Teknolojileri
 - Rüzgar Türbin Teknolojileri
 - Güneş Enerjisinden Elektrik Üretimi
 - Güneş Enerjisinden Proses Isısı Üretimi
 - Biyokütle Enerjileri ve Teknolojileri
 - Jeotermal Enerji Uygulamaları
- Sıfır Enerjili Binalar, Sıfır Karbonlu Şehirler ve Ülkeler
- Yenilenebilir Enerjilerin Depolanması, Akıllı Şebeke Teknolojileri
- Enerjinin Son Kullanım Etkinliği (Sanayi, Binalar ve Ulaşım)
- Enerji Politikaları, Yasal Çerçeve ve Karar Destek Modelleri
- Enerji ve Çevre (Enerji Üretim ve Tüketiminin Toplumsal Maliyetlerinin İçselleştirilmesi)
- Yerel Yönetimlerde Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji ile Kendine Yeterlilik
- Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği İçin Yatırım ve Finansman Modelleri
- %100 Yenilenebilir Enerji İçin Kapasite Geliştirme ve Eğitim
- İklim Değişikliği, Sera Gazı Azaltılması ve Adaptasyonu
- Doğaya Uyumlu Enerji Üretimi ve Tüketimi
- Toplumların Enerjisi

BİLDİRİLERİN GÖNDERİMİ

Özet Son Teslim Tarihi	: 30 Ocak 2012
(İngilizce ve 250 kelimeyi geçmeyecek)	
Özetler İçin Son Onay Tarihi	: 15 Şubat 2012
Tam Metinler İçin Son Teslim Tarihi	: 15 Nisan 2012
(İngilizce ve 5 sayfayı geçmeyecek)	
Tam Metinler İçin Son Onay Tarihi	: 30 Nisan 2012

Konferans Başkanı

Prof. Dr. Tanay Sıdkı UYAR
tanayuyar@eurosolar.org.tr
tanayuyari@marmara.edu.tr

www.eurosolar.org.tr

İletişim:
info@irenec2012.com
www.irenec2012.com
T. 0 533 395 5839

Doğa Kahramanını Buldu

Timberland'in yeni reklam kampanyasına rastlayan olmuştur mutlaka. Görmeyenler için kısaca anlatalım: Ayağına Timberland botları çekmiş, yağız bir delikanlı bir küçük pet şişenin peşinden türlü maceralara atılıyor. Tren tepelerinde cebelleşiyor, şelaleye balıklama dalıyor... Nihayetinde şişeye kavuşan genç derin bir oh çekiyor ve yüzünde dünyayı kurtarmış bir

süper kahraman edasıyla şişeyi geridönüşüm kutusuna atıyor. Timberland Earthkeeper'ın "Doğa Kahramanlara İhtiyaç Duyar" sloganlı reklam kampanyası, markanın çevreye duyarlı yönünü geniş kitlelere duyurması bakımından oldukça önemli. Zira bu botların astarları yüzde 50 geridönüştürülmüş plastikten, tabanları ise yüzde 42 yeşil kauçuktan yapılmış.

Dikkat: Bu Yağmurluk Yenmez!

Portland, Oregon merkezli açık hava giyim firması Nau hindistancevizi elyafından yapılan, sürdürülebilir yağmurluk serisini satışa sundu. Nefes alan fiberin geridönüşümlü polyesterle karıştırılmasıyla elde edilen bu kumaşa Cocona adı veriliyor. Bu leziz, pardon, nefis yağmurluklar firmanın internet sitesinde 355 dolara satılıyor (<http://www.nau.com>).

Bu arada bir dipnot düşelim: Doğal olduğu için moda sektöründe rağbet görmeye başlayan hindistancevizi elyafı, dayanıklı bir hammaddenin olduğu için otomotiv sektörünü de heyecanlandırmışa benziyor. Zira son yıllarda sürdürülebilir otomobil aksesuarları üretmeye koyulan Ford da petrol yerine ikame etmek için bu hammaddeden yararlanmak istediğini ve bu konuda AR-GE çalışmaları yaptığını açıklamıştı.

En Organik Marka: H&M

H&M, Sürdürülebilir Tekstil Pazarı Raporu'na göre (The Global Sustainable Textiles Market Report) dünyanın en organik giyim markası seçilmiş. Bu raporla her sene, markaların kullandığı organik pamuk oranları değerlendiriliyor. H&M 2010 yılında 15 bin ton organik pamuk kullanarak diğer markaları geride bırakmış. H&M Ürün Müdürü Henrik Lampa da, "Hedefimiz, 2020'ye kadar adım adım daha çok sürdürülebilir pamuk kullanmak" gibi bir açıklama yaparak firmanın "yeşil yol"da yürümeye devam edeceğinin sinyallerini vermiş. Piyasadaki muadillerinden fiyat olarak da daha ekonomik olan markanın Türkiye'de, birçok yerde mağazaları var. "Hem şık olurum, hem çevreyi korurum" diyenlere duyurulur!

ENERJİ VERİMLİLİĞİ HAFTASI

3. ULUSAL ENERJİ
VERİMLİLİĞİ
FORUMU VE FUARI

12-13 OCAK 2012

WOW Convention Center İstanbul - Türkiye

3 . U E V F O D A K K O N U L A R I

- * İllerde Enerji Verimliliği
- * Enerji ve Çevre Teknolojileri
- * Karbon Ticareti
- * Binalarda Enerji Verimliliği
- * Enerji Verimliliği Ürün Teknolojileri

- * Sanayi ve Enerji Çevrim Sektörü
- * Ulaşım ve Şehir Planlama
- * Yerinden Üretim ve Yenilenebilir Enerjiler
- * Atık Teknolojileri
- * İklim Değişikliği ve Enerji Verimliliği
- * Aydınlatma ve LED Teknolojileri

www.uevf.com.tr

Düzenleyenler

T.C.
ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI

YENİLENEBİLİR ENERJİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Organizasyon

“Herkes Bu Dergiden Bahsediyorum”

Cumhuriyet Üniversitesi Çevre Mühendisliği son sınıf öğrencisiyim. Dünyada ve Türkiye’de giderek daha da anlam kazanmaya başlayan çevre kavramına olan hassasiyet bir çevre mühendisi adayı olarak benim de dikkatimden kaçmamıştı. Burada duyarlı bir birey olmanın ötesine gitmem gerektiğini düşünüyordum çünkü çevre konusunda çözümlenici görev üstlenen bir meslek grubuna dahil olmak için okuyordum. Ve bireylerin bir konuda çözüm üretebilmesi için geneli görüp değerlendirdikten sonra özele yönelik çözüm üretmeleriyle mümkün olabileceği kanısına sahiptim her zaman. Böyle düşünmeme rağmen bu kapsamda geneli görme olasılığım kısıtlıydı çünkü çevreye olan hassasiyet basın ve medyada insanlara yeterince yansıtılmıyordu. Yansıtılsa bile buna yönelik çözüm yolları ve bu sakıncalı durumların giderilmesine yönelik alternatifler sunulmuyordu.

Bu tip şeyleri düşündüğüm ve eksikliğini hissettiğim bir anda yaşadım büyük bir değişiklik yaşandı. Sivas’tan İstanbul’a geldiğim günlerin birinde servis beklerken Samandıra’da bir firma ofisindeki dergi satılan standı incelemeye başladım. O sırada bir derginin kapak resmi dikkatimi çekti. Dergiyi elime alıp incelemeye başladıktan sonra petrole bulanmış pelikanların altındaki “PEKİ BU KİMİN ESERİ?” sorusu bu dergiyi almam gerektiği hissini uyandırdı içimde... Bu dergi “EKOIQ” ydu. Yıl 2010’un sonlarıydı ve o gün EKOIQ ile tanıştıktan sonra bir çevre mühendisi adayı olarak geneli görmeye ve yaşanan olayların neden-sonuç-çözüm yolu üçgeninde yorumlama yeteneğine sahip olmaya başladım. Sadece bu kadar mı? Tabi ki hayır! EKOIQ dünyada ve

Türkiye’de yaşanan iyi ya da kötü çevresel olayları, ülkelerin çevre politikaları gibi bir sürü bakış açısı genişletici konuyu ele almakta olan bir dergiydi. Açıkçası bunları söylemeye gerek yok çünkü bu dergiyi takip edenler bu derginin kalitesinin zaten farkına varmışlardır. Fakat bu dergi yaşantıma o kadar çok şey kattı ki bu yüzden bunları tekrar dile getirmek istedim.

Bunlar EKOIQ hakkında yaşadığım olumlu şeyler, bir de bunun olumsuz yönleri var. Ben bu dergiyle tanıştıktan sonra sınıfımdaki ve çevremdeki çevreye duyarlı herkese bu dergiden bahsetmeye başladım. Fakat ben bunları yaparken derginin yeni sayısı çıkmıştı ve almak için aramaya başladım. Birkaç yere baktıktan sonra sonunda Pendik’te dergi satan bir tekel bayisinde buldum. Ama birkaç sayısını oradan aldıktan sonra tekrar almaya gittiğimde ba-

yinin kapatıldığını gördüm ve o an çok oldum resmen.

Ama dergiyi o kadar çok sevmişim ki, internet üzerinden almaya başladım. Sonra bir gün, IWES 2011 3. Atık Teknolojileri Sempozyumu ve Sergisi’ne gittim. Oraya gittiğim an ilk dikkatimi çeken şey EKOIQ’nun da burada standının olmasıydı. Hemen standı gidip, selamlaşmadan sonra doğrudan sorularıma geçtim ve oradaki beyefendiye bunları anlatınca hem sevindi bu azmime hem de dergi aldığım yerin kapanma olayı çok mizahi geldi ve bunları yazıya döküp bana göndermemi istedi. Ben de hiç düşünmeden “tabii ki” dedim. Bana “bu adrese mail atarsın” diye kartını verince, bu kişinin Barış Doğru yani en değer verdiğim derginin genel yayın yönetmeni olduğunu gördüm. Standtan ayrılırken mutluydum çünkü Ocak ayından itibaren derginin her ay çıkacağını ve dergiyle tanıştığım ilk günkü o petrole bulanmış pelikanlar fotosunun o ay ödül aldığını öğrenmişim.

Emrah KURUM

Her dergiye olduğu gibi bize de okurmektupları geliyor. İşin doğrusu, yayıncılığın en zevkli yanlarından biri de böyle mektuplar almak. Bunun basit bir nedeni var: Yazdıklarınızı, aktardıklarınızı birilerinin okuduğunu, beğendiğini, eleştirdiğini veya en azından ufak bir “kıpırtıya” yol açtığımı bilmek, kendinizi daha iyi hissetmenize yol açıyor. İlk mektup olarak, bizi gerçekten iyi hissettiren genç bir okurumuzunkini yayımlıyoruz. Bakalım gerisi nasıl gelecek.

Ekonomik ve Ekolojik OTOSTOP

Ulaşım araçları kadar eski bir yolculuk yöntemi olan otostop, giderek daha fazla insanın dahil olduğu organize bir etkinlik haline geliyor. Dört kıtada, 20'den fazla ülkede, toplam 12 bin kilometrenin üzerinde bir yolu otostopla yapan Engin Kaban, bu yöntemin hem ekonomik, hem ekolojik olduğunu, ayrıca eşi bulunmaz bir sosyal paylaşım imkânı sağladığını vurguluyor.

 Engin KABAN, enginkaban@gmail.com

Otostop denince ilk akla gelen nedir? Bol renkli kıyafetlerinin içinde, yirmili yaşlarında iki genç, sırtlarında çantalarıyla yol kenarında beklemektedir. Yardımsever bir sürücü yol kenarında durur ve onları gidecekleri noktaya bırakmak üzere aracına alır. Varılacak noktaya gelindiğinde gençler teşekkür ederek araçtan inerler. Birçok kişi de bu son derece tehlikeli eylemin neden ve nasıl yapıldığına bir türlü anlam veremez. İşin özünde “A noktasından B noktasına bedava yer değiştirme” gibi algılanabilecek otostopun esasen bunun ötesinde ender bilinen ve üzerinde az düşünülen birçok boyutu vardır. Bir otostopçunun temel motivasyon kaynaklarını dört ana başlık altında inceleyebiliriz. Bunların ilki hiç şüphesiz ücretsiz seyahat edebilme isteğidir. Kişisel

macera ruhu, yolda karşılaşılan insanlarla yapılan sosyal paylaşımlar ve ekolojik düşünce yapısı sayesinde gelişen çevreye duyarlılık aslında otostopun dayandığı diğer temel ayakları oluşturur.

Günümüzden yaklaşık 100 yıl önce ilk araçların trafikte yer bulmasıyla birlikte doğal olarak başlayan otostop kavramı zamanla gelişti. 60’lı yıllar itibarıyla daha fazla gencin kendini yollarda bulması, keşfetme, bağımsızlık ve macera tutkularının

“A noktasından B noktasına bedava yer değiştirme” gibi algılanabilecek otostopun, esasen bunun ötesinde ender bilinen ve üzerinde az düşünülen bir boyutu var: Otostop Ekolojik de.

artması sebebiyle otostop kültürü dünyanın birçok köşesine yavaş yavaş yayılmaya başladı. Zamanla bu akım sadece gençlerin kullandığı bir yöntem olmaktan çıktı ve daha geniş kitlelere yayıldı. İnsanlar köyünden en yakın kasabaya giderken diğer araçlardan yardım ister oldu. Her gün işine yol kenarından durdurduğu arabayla giden insanlar belirdi. Otostop sadece ücretsiz seyahat imkânı sunan bir teknik olmaktan çıkıp bir sosyal paylaşım platformu olmaya başladı.

Günümüzün yaşam koşulları ve imkânlarıyla otostop algısı ve tekniklerinde de hiç şüphesiz bazı değişimler gözleniyor. İnsanların birbirine olan güveni azalıyor. Kişiler daha bireysel yaşıyor, daha az paylaşıyor. Bazı coğrafyalarda paranoyaklık seviyesine ulaşan, yerli ya da yersiz korkular sebebiyle gerile-

meler oluyor. Diğer taraftan insanlardaki keşfetme arzusu, heyecan tutkusu asla dinmedi. Daha da fazla insan yollara düşer oldu. İnternetin de sunduğu imkânlar sayesinde çeşitli teknikler gelişti, sanal gruplar üzerinden iletişim imkânları sunuldu; sürücüler ve otostopçuları birleştiren siteler işlevsellik kazandı. GPS, cep bilgisayarları gibi ürünler sayesinde “teknik otostop” gelişmeye başladı. Her ne kadar yöntemler ve algılar kısmen değişime uğrasa da yollardaki insanlar için otostop bir yaşam biçimi olarak kalmaya devam etti.

Otostopun Ekonomisi

Otostop ekonomiktir, çünkü bir yerden bir yere gitmek için cebinizden ya çok az para çıkar ya da hiç çıkmaz. Böylece bütçesi yeterli olmayan insanlara da hareket imkânı sunan yegâne yöntem olarak göze çarpar. Aynı zamanda bazı ülkelerde gelenek olan, sürücüyü bir miktar para ödeme sayesinde sürücü için ufak da olsa bir gelir kaynağı olabilir. Ya da yol masraflarının paylaşıldığı organize araç paylaşım oluşumları sayesinde her iki taraf için ekonomik seyahat mümkün olur.

Otostop yapan kişinin hiç şüphesiz macerasesver bir yönü vardır. Sınırları ve tanımı net belli olmayan, ne kadar süreceğini kimi zaman kestiremeyeceği, kişiyi bambaşka ortamlara sokabilecek bir döngünün içine girme eylemidir aynı zamanda. Standart, klişe yaşam şekline bir kaçış, bir farklılık isteği olarak da algılanabilir kimi zaman. Bazı durumlarda net olarak nereye gittiğini bilmeden bile yola çıkabilir kişi. Yolda duran araç, uzun yola çıkmıştır sürücüsü nereye gidiyorsa oraya gider sadece heyecan yaşamak için. Yolda tanışılan insanlar, gidilen veya bazen de gidilemeyen yerlere dair nice hikâyeler çıkar. Yolculuk sürprizlerle dolu eğlenceli bir aktivite haline gelir. Esasen sürücüler de

bu maceranın içine bir noktasından dahil olurlar.

Şehirlerarası bir otobüse bindiğinizde ne kadar sosyalleşebilirsiniz? En fazla otobüsün muaviniyle iki kelime konuşursunuz, yanınızda oturan kişiyle, çoğu zaman on dakikayı geçmeyecek kısa bir iletişiminiz olur ve sonrasında ya kitabınızı okur, müziğinizi dinler ya da uyursunuz. Bir de otostopla bir araca bindiğinizi düşünün. Sizi yanınıza alan kişinin temel motivasyon kaynaklarından bir tanesi zaten sosyalleşme isteğidir. Belki onlarca saat yolda tek başına yolculuk yapmakta olan bir kamyon şofördür. Belki de toplantılar için şehirden şehire koşturmak zorunda olan bir iş insanı. Yol kenarında araçlarına binmek isteyen şahıslar bu sürücüler için son derece farklıdır ve merak uyandırır.

Otostop Rekorları

- 🌍 Toplamda otostopla katedilen en uzun mesafe: 1,5 milyon kilometre; Benoit Grieu (Fransa)
- 🌍 Otostopla binilen tek bir araçla gidilen en uzun mesafe: 7107 kilometre; L. J. Gordon (Avustralya)
- 🌍 Otostopla binilen bir araçta en yüksek hız: 310 km/saat; Andrius Papickas ve Viktorija Aksionova (Litvanya)
- 🌍 Aracına en çok otostopçu alan sürücü: Yaklaşık 7500 otostopçu; Jim Sanderson (Yeni Zelanda)
- 🌍 Otostopla varılan en kuzey nokta: 73°56' Dunay Adası - Rusya; Konstantin Savva ve Polina Kuleshova (Rusya)
- 🌍 Otostopla varılan en güney nokta: 77° 51' Scott Base - Antarktika; Benjamen Bachelder (ABD)
- 🌍 Otostopla en çok ülkeye seyahat eden otostopçu: Yaklaşık 170 ülke; Benoit Grieu (Fransa)

Kaynak: Vilnius Otostop Kulübü <http://www.autostop.lt/records.html>

Otostopçu, anlatacak çok hikâyesi olan bir maceraperesttir onların gözünde. Araca bindiği andan itibaren yaşamı, okulu, işi gücü, nereye ve neden gittiğine dair birçok soruya maruz kalır. Diğer taraftan sürücü de belki otostopçu için o güne kadar karşılaşmadığı bir etnik kökenden, bir meslek grubundan, apayrı

inanişlara sahip bir karakter olabilir. Sohbetin gelebileceği noktaları varın siz düşünün.

Ekolojik bakış açısından otostopun önemi ise kesinlikle vazgeçilemez düzeydedir. Olayı en basit haliyle ele alalım. İçine beş kişi alabilen bir araç yalnızca sürücüsüyle bir noktaya seyahat etmekteyken, aynı yönde gidecek başka insanların da farklı arabaların içinde yolculuk etmesi, çevreye verilen zararın katlanması anlamına gelir. Kesinlikle yenilenebilir olmayan enerji kaynaklarını kullanan günümüz karayolu araçlarının her hareketi bu kaynakları tükettiği gibi aynı zamanda çıkardıkları zararlı gazlarla çevre kirliliğine neden oluyor. Buna ek olarak fazla sayıda aracın trafiği çekilmez hale getirmesi, gürültü kirliliği gibi sonuçlar da cabası. Üstelik herkesin bireysel olarak en az bir arabaya sahip olma dürtüsü global anlamda bakıldığında inanılmaz seviyelerde bir üretime ve tüketime yol açmaktadır. Bir sürücü olarak bir-iki yolcuyu arabaya almak küçük ölçekte çok büyük bir ekolojik fayda sağlamıyor olabilir ancak bu konuya ne kadar çok insan daha geniş vizyonla bakabilirse sağlanan temel fayda da bir o kadar artacaktır.

Yollarda Binlerce Kilometre

Bütün bu farklı bakış açıları üzerine biraz da kişisel tecrübelerimden bahsetmek istiyorum. Benim otostopla tanışmam aslında çok küçük yaşlara dayanıyor. Yedi yıl boyunca okuduğum Bornova Anadolu Lisesi'nin fiziksel konumunun sapa olması ve o günün şartlarında toplu taşımaya uzak olması sebebiyle okul servisi dışındaki saatlerdeki ulaşımı diğer tüm öğrenciler gibi otostopla sağlıyordum. Üniversite yıllarında Türkiye içinde ve Avrupa'daki düşük bütçeli seyahatlerimde otostop yaparak binlerce kilometre katettim. Master için İsveç'te yaşadığım dönemde yine İskandi-

“Tüm bu yaşadıklarım ve kişisel olarak bana kattıkları kesinlikle ücretsiz seyahat etmenin çok çok ötesinde, kelimelerle anlatmanın oldukça zor olduğu bir tecrübe”

navya ve Batı Avrupa başta olmak üzere otostopla birçok ülke geçtim. Geçtiğimiz yıl yaptığım bir senelik Güney Amerika yolculuğumda ise çok uzun yolları bambaşka kültürden insanların araçlarında aldım. Bugüne kadar seyahat ettiğim dört kıtada yaklaşık 40 ülkenin yarısından fazlasında, toplamda 12 bin kilometrenin üzerinde otostop yaptım. Lüks araçlardan traktöre, tırlardan motosiklete birkaç yüz farklı araca bindim. Çok çok değişik hikâyeler dinledim. Bazen normalde gitmeyi planlamadığım bambaşka yerlere gittim, sürücülerle birlikte yemek yedim, evlerine konuk oldum, tekrar karşılaştığım, görüştüğüm insanlar oldu. Yeri geldi yol kenarına çıkar çıkmaz bir araç durdu, yeri geldi sürücüler bana yardımcı olmak için yönlerini değiştirdi ve aracı kilometrelerce benim için sürdüler. Yeri geldi saatlerce aynı noktada yağmur, kar altında mahsur kaldım, hava karardı yol kenarında kamp kurdum. Ufak tefek sorunlar haricinde asla ciddi bir problemle-

rına çıkar çıkmaz bir araç durdu, yeri geldi sürücüler bana yardımcı olmak için yönlerini değiştirdi ve aracı kilometrelerce benim için sürdüler. Yeri geldi saatlerce aynı noktada yağmur, kar altında mahsur kaldım, hava karardı yol kenarında kamp kurdum. Ufak tefek sorunlar haricinde asla ciddi bir problemle-

karşılaşmadım. Tüm bu yaşadıklarım ve kişisel olarak bana kattıkları kesinlikle ücretsiz seyahat etmenin çok çok ötesinde, kelimelerle anlatmanın oldukça zor olduğu bir tecrübe.

Son yıllarda kendi arabamı sürdürdüğüm zamanlarda ise gözlerim sürekli yol kenarlarında otostop yapan insanları arar. Hislerimin olumsuz tepki verdiği veya arabamın dolu olduğu istisnai durumlar haricinde, elimden geldiğince insanları almaya çalışırım ve çok mutlu olurum. Zaten beni arabasına alan birçok sürücünün de geçmiş yıllarda ya da gençliğinde otostop tecrübesi bulunması, insanların bir şekilde birbirinin halinden anladığını destekler nitelikte. Özellikle bazı Avrupa ülkelerinde ve Rusya'da yaygın olan ve düzenli yapılan otostop yarışmalarını geçtiğimiz yıllarda ilk kez Türkiye'de küçük çaplı olarak organize ettim ve yoğun katılımlı, son derece güzel bir etkinlik oldu.

Sürücü olarak bir-iki yolcuyla arabaya almak küçük ölçekte çok büyük bir ekolojik fayda sağlamıyor olabilir ancak konuya daha geniş vizyonla bakmak durumu değiştirebilir.

Otostopçunun Dünya Rehberi

İlk kez Türkiye'de tanıştığım, sonra ülkesinde de ziyaret ettiğim Litvanyalı otostop gurularından Vladas Sapranavicius'dan konuyla ilgili kısa bilgiler aldım.

Bugüne kadar otostopla 120 bin kilometre katetmeyi başaran Vladas, Vilnius Otostop Kulübü'nü 1996 yılında kurmuş. Birkaç yıl boyunca dünyadaki en büyük otostop topluluğu buydu. Vladas ayrıca dünyadaki en aktif otostop mail gruplarından olan "hitching" in de kurucusu ve moderatörü.

Kulüp aracılığıyla 1997-2000 yılları arasında Litvanya ve Polonya'da dört uluslararası otostop yarışması düzenlemiştir. Sonrasında da her yıl yaklaşık 100 otostopçunun katıldığı yarışmalar organize etmeye devam etmiştir.

Şu an dünyadaki en aktif otostop

topluluğu, 1995 yılında tecrübeli otostopçu Anton Krotov tarafından kurulan Moskova'daki "Free Travel Academy".

1,2 milyon kilometre otostop yapmış olan Alexey Vorov tarafından kurulan "Saint Petersburg Otostop Ligi" de önemli otostop toplulukları arasında.

Teknikler ve Dünyada Otostop

Otostopun tabii ki tehlikeli yönleri de var ve bunun için bir takım güvenlik önlemleri ve teknikler mevcut. Sürücüsüne güvenmediğiniz arabalara binmemek, aracın plaka bilgisini kaydetmek ve telefonla birisine iletmek, sürüşten rahatsız olduğunuz araçtan uygun bir dille inmek, eşli otostop yapmak gibi zamanla öğrenilen ve tecrübeyle gelişen teknikler adım adım kendinize güveninizi artırdığı ve riskleri azalttığı gibi seyahat konfor ve keyfini de üst düzeye taşıyor. Hızlı yolculuk için ise beklenilecek noktaların iyi seçimi, yolda görünebilir olmak, uygun kıyafet seçimi, dış görünüş, gideceğiniz yeri bir kartona yazıp göstermek, haritadan rota takibi, bulunduğunuz ülkenin dilini en azından en temel seviyede konuşmak gibi durumlar fark yaratır. Tabii aynı zamanda mümkün olduğunca esnek, sabırlı ve pozitif enerji yüklü olmanız yolculuğu oldukça eğlenceli kılar.

İnternet üzerinde, dünyada otostopla ilgilenen insanların bilgi paylaşımı yaptığı çeşitli siteler ve forumlardan bilgi alınabilir. Bazı ülkelerde çeşitli etkinlikler, buluşmalar ve yarışmalar düzenleyen otostop kulüpleri mevcut. 100 bin kilometre ve üzeri yolculuklar yapmış, bu işlerin guru su olarak tanımlanabilecek otostopçuların tecrübelerine kulak vermek yeni başlayanlar için çok faydalı olacaktır. Hatta sadece karayolu değil, gemilere, uçaklara otostop yapanlar bile var; tabii ki bambaşka yöntem ve tekniklerle. Bunun yanı sıra ne yazık ki ülkemizde çok yaygın olmayan fakat bazı ülkelerin aktif olarak kullandığı araç paylaşım siteleri üzerinden güvenli ve rahat biçimde araç ve yolcu bulmak da mümkün. Üzerine bunca ve daha fazla şey yazılabilecek olan otostop kavramının doğru algılanması için bana kalırsa ilk etapta bir takım önyargıların yıkılması gerekiyor. Gerisi çok kolay. İyi yolculuklar... ○

Japonya' da 11 Mart'ta meydana gelen 9 büyüklüğündeki deprem ve ardından oluşan tsunaminin nükleer felakete neden olduğu Fukushima santralinde radyasyon sızıntısının önüne bir türlü geçilemedi. Japon Atom Enerjisi Kurumu'nun konuyla ilgili taslak raporu, santralin güvenli bir şekilde faaliyetlerini durdurması için en az 30 yıla ihtiyaç olduğunu ortaya koydu.

Bu arada yayılan radyasyonun, hesaplanandan en az iki kat daha fazla olduğu ortaya çıktı. Dünya genelindeki ölçüm istasyonlarından gelen verilere dayanan raporda, Japon hükümetinin verilerinin gerçeği yansıtmadığı belirtiliyor ancak radyasyonun sağlığa etkisiyle ilgili herhangi bir açıklama yer almıyor.

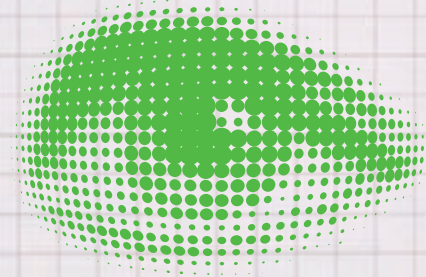
Japon kabinesinin sözcüsü Yasuhiro Sonoda ise santralden getirilen suyu içti. Televizyonlardan canlı yayımlanan toplantıda, Sonoda'nın suyu içerken gergin olduğu ve ellerinin titrediği görüldü. Suyu içtikten sonra açıklama yapan Sonoda, "Artılmış suyu içmek, güvenli olduğunu doğrulamak anlamına gelmez. Kamuoyuna bilimsel veri sunmak en doğru yol olacaktır" dedi.

Batıçim Enerji Elektrik Üretim A.Ş., tepkiler ve protestolar üzerine bazı HES'ler için devir sözleşmesi imzalamaktan vazgeçtiğini açıkladı.

Çevre örgütü Pew tarafından hazırlanan bir rapor, Atlantik ve Akdeniz orkinosunda her yıl artan kaçak avlanmanın korkunç boyutlara ulaştığını ortaya koydu. Rapora göre, 2009 yılı için belirlenen 21 bin 780,5 tonluk kota, yüzde 75 aşılıarak 38 bin tonu aşmış.

Gece çiçek açan bir orkide türü bulundu. Papua Yeni Gine yakınındaki Yeni Britanya adasına keşif gezisine giden Hollandalı araştırmacı

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Kasım-Aralık ayının gözümüzden kaç(a)mayanları: Somon balıklarında Bulaşıcı Salmon Anemisi virüsü; Bolu'da tavuk ve hindiden enerji; pirinçte radyoaktif sezyum maddesi; 20 cm'in altında 19 kasa lüfer ve daha neler neler...

 Gözde İVGİN

macı Ed de Vogel'in bulunduğu "Bulbophyllum nocturnum" adlı orkide, yalnızca geceleri açan tek tür ve niçin geceleri açtığı henüz bilinmiyor.

Bolu'da tavuk ve hindi entegre firmalarının çevre kirliliğine neden olan yıllık 150 tonluk atığı, enerjiye dönüştürülecek. Bolu Valiliği ve Belediye Başkanlığı tarafından iki yıldır yapılan çalışmalar sonucunda "Tavuk ve hindi atıklarının verilmesi, toplanması, nakli ve enerjiye

dönüştürülmesi" ile ilgili sözleşme imzalandı.

Kanada'nın Atlantik Okyanusu'na kıyısı olan eyaletleri ile British Columbia'da yakalanan somon balıklarında bulaşıcı ve öldürücü virüs saptandı. Simon Fraser Üniversitesinden bilim insanları, ISA (Infectious Salmon Anaemia) adını verdikleri Bulaşıcı Salmon Anemisi virüsünün, kuş gribinde rastlanan H1N1 türü bir virüs olduğunu kaydettiler. Balıklarda ilk kez böyle bir virüse rastlandığını belirten bilim insanları, virüsün şu anda hayvanlar arasında etkili olduğunu ve insanlara etkisini henüz bilmediklerini açıkladılar.

Hatay'ın Samandağ sahilinde Eylül ayında yaralı olarak bulunan Caretta caretta, Mustafa Kemal Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'nde tedavi edildikten sonra denize bırakıldı. Bilgisayarlı tomografi muayenesinde, Caretta'nın kafatasında kırıklar tespit edildi ve yemek borusunda iki adet büyük olta bulundu. Fakültenin Cerrahi Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Altuğ, son üç yılda merkeze getirilen kafa travmalı ve olta yarasına sahip Caretta sayısının 20'yi bulduğunu açıkladı.

Yine Hatay Samandağ'da 700 deniz kaplumbağası yuvası tespit edildi. İlçe Kaymakamı Süleyman Özçakıcı, Samandağ sahilinin deniz kaplumbağaları için Akdeniz'deki en önemli üreme alanlarından biri olduğunu belirterek, insanları bu konuda daha duyarlı olmaya çağırıyor.

Aras Kargo, karbon ayakizini azaltma çalışmaları kapsamında BD Otomotiv'in elektrikli hafif ticari araç segmentinde yer alan eKangoo aracını filosuna kattı.

Son 50 yılın en büyük sel felaketini yaşayan Tayland'da ortaya çıkan rakamlar felaketin korkunç bilanço-

sunu gözler önüne serdi. Ülkedeki kentlerin üçte biri sel suları altında kaldı. 1,6 milyon hektarlık arazi, yani kabaca Kuveyt veya Porto Riko'nun iki katı kadar bir alan, su altında kaldı. Temmuz ayından bu yana sellerde ölenlerin sayısı 600'ü aştı. Başkent Bangkok'ta sular hâlâ bir metreyi aşıyor.

Van'da meydana gelen 7,2 büyüklüğündeki deprem yüzlerce kişinin ölmesine ve yaralanmasına yol açtı. Arama-kurtarma çalışmaları günlerce sürdü. En büyük yıkım Erciş ilçesinde meydana geldi. Daha sonraki günlerde yine 5,6 büyüklüğünde bir depremle daha sarsılan kentte uzun süre barınma sorunu yaşandı. Bastıran kışla birlikte yardımların yetersizliği ve gerekli yerlere ulaştırılamaması, uzun süre gündemdeki yerini korudu.

İsveç'te, nükleer reaktörde çıkan yangın korkuttu. Yangın hızla söndürüldü, reaktör kapatıldı.

Vietnam'da 1 tonluk fildişi ele geçirildi. Fildişleri, kaçakçılar tarafından yasadışı yollarla Çin'e götürülüyordu. Sayıları gittikçe azalan filleri avlamanın yasak olduğu Vietnam'da, 2009 yılında Tanzanya'dan getirilen yaklaşık 7 ton ağırlığında fildişi ele geçirilmişti.

Meksika'da iki Alman vatandaşı, yok olma tehdidi altındaki 543 kaktüsü ülke dışına çıkarmaya çalışırken yakalandı. Dünyadaki en önemli kaktüs türlerinden birçoğu Meksika'da yetişiyor.

Almanya Cumhurbaşkanı Christian Wulff, ülkesinin nükleer enerjiden vazgeçme planını "yüzyılın projesi" olarak niteleyerek, kararı, Ay'a ayak basma projesiyle kıyasladı. Fukushima felaketinin bir dizi teknik sorunun ne gibi sonuçlara yol açabileceğini gösterdiğini belirten

Christian Wulff

Wulff, bu nedenle her zaman "hiç akla gelmeyen de düşünülmesi gerektiğini" kaydetti.

Dünya nüfusu 31 Ekim günü 7 milyarı aştı.

Antalya'nın Serik ilçesine bağlı Haskızılören köyünde yaşanan sel felaketi nedeniyle bölgeden 20 kilometre uzaklıktaki Nebiler köyüne sürüklenen yılanlar, bölge halkını huzursuz etti. Köyde yaşayan vatandaşlar tarafından bölgeye çağrılan Kemer'in Tekirova beldesindeki Ekopark'ın işletmecisi Selami Tomruk, sel sularıyla bölgeye sürüklenen yaklaşık 1240 yılanı toplayarak doğal ortamlarına bıraktı.

Süleyman Demirel Üniversitesi Yenilenebilir Enerji Kaynakları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde geliştirilen, güneş ışınlarını doğrudan elektrik enerjisine çeviren sistem ile üniversitenin ısınma dahil tüm elektrik ihtiyacının güneş enerjisinden karşılanması amaçlanıyor. "Dish-stirling" adı verilen sisteme göre, paneller yerine çanak kullanılarak güneş tek bir noktada toplayıp, daha fazla ve doğrudan elektrik üretimi amaçlanıyor. Geliştirilen sistemde şu anda 1 kilovat elektrik üretimi yapılıyor.

İtalya'da etkili yoğun yağış, Toscana ve Liguria bölgelerinde can ve mal kayıplarına yol açarken, Napoli yakınlarındaki antik Pompei kentinde de bazı duvarların çökmesine neden oldu.

Amerika'nın doğu eyaletleri, şiddetli kar fırtınasının etkisi altında kaldı. Kar fırtınası yüzünden dokuz kişi öldü, yaklaşık üç milyon kişi elektriksiz kaldı, bazı bölgelerde olağanüstü hal ilan edildi.

Belçika, alternatifini bulursa 2025'te nükleer enerjiden vazgeçeceğini duyurdu.

İngiliz Amerikan Güvenlik Bilgisi Konseyi (Basic) isimli düşünce kuruluşunun yayımladığı rapora göre, dünyanın nükleer güçleri, gelecek 10 yılda nükleer savaş başlıklarını yenilemek ve modernleştirmek için yüz milyarlarca dolar yatırım ve harcama yapacak.

İngiliz petrol şirketi BP'ye yeni bir para cezası kesildi. BP, 72 ayrı ihlal nedeniyle, Amerika'nın Teksas eyaleti yönetimine 50 milyon dolar çevre kirliliği cezası ödeyecek.

Avustralya'da tartışma yaratan karbon vergisi yasası onaylandı. Temmuz ayında yürürlüğe girecek olan yasa, çevreyi en fazla kirleten 500 şirkete karbon vergisi getiriyor. Çevrecilerin desteklediği ve karbon salımını azaltmayı hedefleyen yasaya, bazı kesimler, istihdam kaybı yaratacağı gerekçesiyle karşı çıkıyordu.

Amerika'da Cambridge üniversitesinden bilim insanları, Kuzey Kutbu Denizi'ndeki buzların sanılandan çok daha büyük bir hızla eridiğine dikkat çekerek, bu kütlelerinin 2015 yazına kadar tamamen eriyebileceği uyarısında bulundu.

Orman katili Asya Pulp & Paper kâğıt şirketi için kötü haberler gelmeye devam ediyor. Mattel ve Lego'nun hemen ardından şimdi de dünyaca ünlü bir diğer oyuncak firması Hasbro, APP ile ipleri kopardığını açıkladı.

Toronto'nun kuzeyindeki Georgia Körfezi'nin sayfiye yerlerinden Wasaga Beach'de binlerce ölü kuş sahile vurdu.

Avrupa'da birçok ülkede, havada, radyoaktif iyot atığı tespit edildi. Atığa, Macaristan'daki bir izotop üreticisinin neden olduğu ortaya çıktı. Pek çok ülkede tespit edilen Iodine-131'in çok düşük olduğu ve "İnsan sağlığını tehdit edecek bir durum" olmadığı açıklandı.

Japonya'da, Fukuşima nükleer santralindeki kazadan bu yana ilk kez, pirinçte radyoaktif sezyum maddesine rastlandı.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Hal Şube Müdürlüğü ekipleri, avlanma yasağının sona ermesinin ardından denetimlerini artırdı. İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü ekipleriyle ortaklaşa yapılan denetimlerde, 20 cm'in altında 19 kasa lüfer ele geçirildi.

BM Dünya Meteoroloji Örgütü, küresel ısınmaya yol açan atmosferdeki sera gazı salımının geçen yıl rekor düzeye ulaştığı uyarısında bulundu.

Brezilya, Atlantik okyanusunda petrol şirketi Chevron'a bağlı bir sondaj kuyusunda sızıntı yaşadığını duyurdu. Brezilya Çevre Koruma Örgütü'ne göre, Rio de Janeiro açıklarındaki kuyudan yaklaşık 110 bin galon petrol denize sızdı...

ABD'nin California eyaletindeki West Hollywood kentinde kürk satı-

şı yasaklandı. Karara göre kentteki dükkanlar, artık hayvan derisi, postu ya da kürkünden yapılan giyecekleri satamayacak.

Sağlık Bakanlığı, saçtaki beyazları kapatmak için kullanılan ve piyasada yasadışı satılan ürünlerde sağlığa zararlı kurşun bileşikleri bulunduğunu açıkladı ve "Faturasız ve içeriğinde kurşun bulunan ürünleri almayın" uyarısında bulundu.

Zimbabwe'de, ülkenin batısında üç aydır süren sıcak hava dalgası nedeniyle su kaynaklarının kuruduğu ve en az 77 filin öldüğü açıklandı.

Fransa'dan Almanya'ya nükleer atık taşıyan tren, yolculuğu boyunca protesto edildi. Varış istasyonuna 20 kilometre mesafede raylara yatan yaklaşık 3 bin 500 gösterici, polis tarafından zor kullanılarak dağıtılırken, 1300 eylemci gözaltına alındı. Greenpeace çevre örgütüne göre, nükleer atıklar Fukuşima nükleer felaketinden 44 kat daha tehlikeli.

NASA, Kuzey kutbundaki erimenin çok hassas bir noktaya ulaştığı konusunda uyarıda bulundu. Uzmanlara göre, Grönland sadece son 1 yılda, 430 milyar metreküp buz kaybetti.

Başkan Obama yeryüzünün en tehlikeli karbon bombasının fitilini ateşlemeyi erteledi. Keystone XL adlı zift petrol boru hattının döşenmesi bir başka bahara kaldı, muhtemelen sonsuza kadar ertelendi.

Çevre örgütü Greenpeace üyesi bir grup aktivist, Fransa'nın başkenti Paris yakınlarındaki bir nükleer santrale sızarak, tesisi işgal etti. 9 aktivistten 7'si eylemin ardından tutuklandı.

Manisa'nın Saruhanlı ilçesinin

Kumkuyucak beldesi yakınında yaklaşık 20 yıl önce ABD yapımı ünlü TV dizisi Genç Indiana Jones (The Young Indiana Jones) dizisinin çöl sahnelerinin çekildiği alan ormana dönüştürüldü.

Türkiye Su Enstitüsü kuruldu. Kısa adı "SUEN" olan enstitü, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na bağlı ve özel bütçeli olacak.

Fransa'nın dünyaca ünlü kayak merkezi Val D'isere'de her yıl düzenlenen Alp Disiplini Dünya Kupası bu yıl kar sıkıntısı nedeniyle ertelendi. Uzmanlar, Alpler'in son 147 yılın en sıcak ve kuru sonbaharını yaşadığını açıkladı.

İngiltere'de Londra merkezli küresel analiz şirketi Maplecroft tarafından yayınlanan İklim Değişimi ve Çevresel Riskler Atlası'nda 193 ülke incelendi. Buna göre, Türkiye küresel ısınma nedeniyle en fazla risk altında olan ülkeler arasında 110. sırada yer aldı.

Yağışsız geçen kasım ayı, barajlardaki su seviyesinin yüzde 35 seviyesine düşmesine neden oldu. İstanbul'daki barajlar da kuruyor. 2009'da yüzde 85, 2010'da yüzde 70 olan doluluk oranları 2011'de yüzde 53'e geriledi.

Fransa Alpleri'ndeki buzullar son 40 yılda yaklaşık dörtte bir oranında küçüldü.

BM İklim Zirvesi, Güney Afrika'da yapıldı. Günlerce süren tartışmaların ardından varılan anlaşmaya göre Kyoto anlaşmasının devamını teşkil edecek bir protokole ilişkin görüşmeler önümüzdeki yıl başlayacak.

Kaynaklar: Anadolu Ajansı, Doğan Haber Ajansı, Guardian, AP, Reuters, Radikal, Milliyet, BBC, EuroNews, ntmsnbc.com, CNNTURK, Vatan

KÜÇÜK YEŞİL ADIMLAR

"Bu kitabın benzerlerinden önemli bir farkı var: Doğrudan Türkiye'den bilgiler ve örnekler veriyor, ki bu da pek rastlanır bir özellik değil. Önerdiği deneylerde bile bir yerellik söz konusu. Kirli havanın nasıl oluştuğunu, suyun nasıl kirlendiğini gösteren deneylerde de bunu görmek mümkün. Resimleri, illüstrasyonları ve fotoğraflarıyla tam bir çevre kitabı..."

—Bir Dolap Kitap, Açık Radyo

Sevgili Çocuk,
Dünyanın senin kahramanlığına ihtiyacı var. Seni oyunlarla, bilmecelerle, deneylerle, öykülerle Doğa Kahramanı olmaya davet ediyoruz. **Dünyamıza soluk aldirabileceğine inanıyor ve seni yardıma çağırıyoruz.**

EKOIQ
KİTAPLIĞI

www.ekoiq.com

Rüzgâr Ekebilmek İçin Fırtınadan Geçmek Rüzgârın Hikâyesi

Yazar: Metin Atamer, Yeni İnsan Yayınevi, 2011

Metin Atamer, oğlunun teşvikiyle rüzgâr enerjisi sektörüne hızlı bir giriş yaptı. 1998 yılında Rüzgâr Enerjisi ve Su Santralleri İşadamları Derneği'nin (RESSİAD) kurucu başkanlığını yaptı. Memleketimizde henüz bir tane bile rüzgâr türbini dönmezken Atamer bir mucizenin peşinde koşmaya karar verdi. Bir süre sora anlaşıldı ki esas mucize bürokrasi ve onun taktığı at gözlüklerini geçebilmektir.

Metin Atamer sektörün öncülerinden biri olmanın cefasını çekti yıllar boyunca. Rüzgârın Hikâyesi tam da bu fırtınalı yolculuğu anlatıyor bizlere. Bizler de bu kadar yılı nasıl boşa harcadığımızı okuyoruz, ibretle.

Doğa Kahramanının El Kitabı Küçük Yeşil Adımlar

Yazar: Temel Karataş, Optimist Yayınları, 2011

Bu dünyayı el birliğiyle biz kirlettik. Fazla söze gerek yok aslında; kendimiz ettik, kendimiz buluyoruz. Bu yüzden son bir umut, çocukların imdadına şıgındık. Onların sınır tanımaz yaratıcılıklarına, enerjilerine ve masumiyetlerine ihtiyacımız var. Sizin anlayacağımız bundan sonra çocukların süper kahraman olmasından medet umacağız. Temel Karataş tarafından hazırlanan "Küçük Yeşil Adımlar", küçük süper kahramanlar için bir kullanma kılavuzu olma niteliği taşıyor. Kitaptaki oyun, bulmaca ve deneyler çocukları yeni doğa kahramanı olmaya davet ediyor.

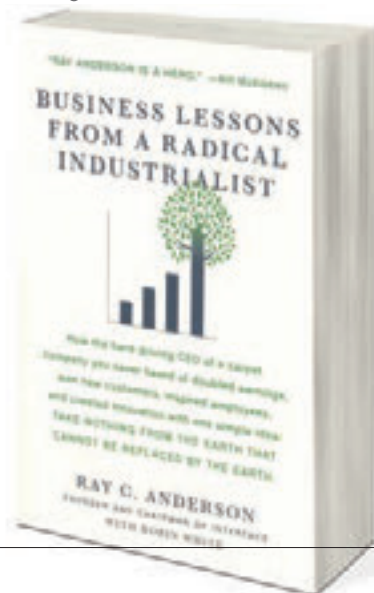
Dünyadan Aldığını Yerine Koymak Üzerine Radikal Bir Sanayiciden İş Dersleri

Yazar: Ray C. Anderson

Yayınevi: St. Martin's Griffin, 2011

Ray Anderson, EKOIQ okurlarının oldukça iyi tanıdığı bir isim. Kısaca hatırlarsak, 1994 yılında Paul Hawken'ın "Ticaretin Ekolojisi" kitabını okuyan Ray Anderson değişime kendi halı şirketi Interface'den başlamaya karar verdi. 1994'ten bugüne Ray Anderson seragazi salımlarını yüzde 94; atık miktarını ve su kullanımını yüzde 80 azaltmayı başardı.

Anderson "Radikal Bir Sanayiciden İş Dersleri" kitabında sürdürülebilirliğe yeni adım atacak sanayiciler için tavsiyeler veriyor. Yakın zamanda kaybettiğimiz Anderson'un yıllar önce verdiği ilk ipucunu da hatırlatalım: "Yerine koyamayacağınız hiçbir şeyi dünyadan almayın".

Doğa kazanıyor, Sanayi kazanıyor...

Endüstriyel atıkları, temiz enerji olarak geri kazanıyoruz!

Sanayimizin gelişimine katkıda bulunduğu 50 yılı aşkın süredir "çevrenin korunması"nı temel değer kabul eden MESS tarafından kurulan MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji A.Ş., sürdürülebilir büyüme ve temiz bir çevre için çalışıyor.

MSG

Entegre Geri
Kazanım ve
Enerji

MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji San. ve Tic. A.Ş.

MERKEZ: Büyükdere Cad. Maya Akar Center No:100-102 Kat:16 D:60 Esentepe - Şişli 34394 İSTANBUL

Tel: +90 (212) 356 69 00 Faks: +90 (212) 212 58 00

MSG TRAKYA ARA DEPO TESİSİ: Hacıszeremet Batakdere Mevkii, Velimeşe - Çarlı TEKİRDAĞ

Tel: +90 (282) 674 55 44 Faks: +90 (282) 674 55 47

www.msgenerji.com • info@msgenerji.com

TÜRKİYE ENERJİ SEKTÖRÜNÜN

İLK

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU

Zorlu Enerji Grubu olarak, kalıcı değerler yaratmanın genç nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmakla mümkün olacağını biliyoruz. Bu nedenle sürdürülebilirlik ilkesini benimsedik ve enerji sektöründe ilk sürdürülebilirlik raporunu biz yayınladık.